ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਤੇਰੇ ਭਾਣੇ ਸਰਬੱਤ ਦਾ ਭਲਾ

ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ

www.charhdikala.com

DAILY CHARHDIKALA, NEW DELHI

Email : charhdikala@gmail.com

ਬਾਨੀ : (ਸਵ:) ਗਿ: ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਡਾ. ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ 'ਦਰਦੀ'

ਸੰਪਾਦਕ : ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ

PRGI (RNI) Regd. No. 57283/1994 ਸਾਲ/ year 31 ਅੰਕ ਨੰ. Volume No : 70 ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ 13 ਮਾਰਚ, 2026, Friday 13 March, 2026 ਮੁੱਲ/Price in Rs. 2 ਰੁਪਏ, ਕੁਲ ਪੇਜ/Total Pages 8 ਫੋਨ ਨੰ. : 23353936

ਈਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਸਪਲਾਈ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਵਧੀਆਂ; ਕੱਚਾ ਤੇਲ 100 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ ਤੋਂ ਪਾਰ

ਬੈਂਕਾਕ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਿਆਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬ੍ਰੈਂਟ ਕਰੂਡ ਤੇਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੀਰਵਾਰ ਤੜਕੇ 100 ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ, ਜੋ ਕਿ ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 120 ਡਾਲਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚੀ ਸੀ। ਹੋਰਮੁਜ਼ ਦੇ ਜਲਡਮਰੂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਵਪਾਰਕ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਈਰਾਨੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਪਲਾਈ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ 9% ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਉਛਾਲ ਆਇਆ ਹੈ।

ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ 'ਚ ਮੁੜ ਆਇਆ ਉਛਾਲ, ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਚਮਕ ਪਈ ਫਿੱਕੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਵਧਦੇ ਭੂ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਣਾਅ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੰਗ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਧਣ ਕਾਰਨ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਸਹਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। 12 ਮਾਰਚ 2026 ਦੀ ਸਵੇਰ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ।ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ 24 ਕੈਰੇਟ ਸੋਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ 1,63,470 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ 10 ਗ੍ਰਾਮ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਈਰਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ ਤੋਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਦਿੱਤੀ ਇਜਾਜ਼ਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਈਰਾਨ ਨੇ ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡੇ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਸਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ-ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨਾਲ ਨਾ ਜੁੜੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਲੰਘਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਹਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਸਤਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਈਰਾਨ-ਇਜ਼ਰਾਈਲ-ਅਮਰੀਕਾ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡੀ ਕੂਟਨੀਤਕ ਸਫਲਤਾ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡੇ ਵਾਲੇ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰਾਂ ਨੂੰ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੰਘਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇਹ ਵਿਕਾਸ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਐਸ. ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਈਰਾਨੀ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਅੱਬਾਸ ਅਰਾਘਚੀ ਵਿਚਕਾਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰੀਬ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਟੈਂਕਰ ਪੁਸ਼ਪਕ ਅਤੇ ਪਰਿਮਲ, ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੰਘ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਉਹ ਹੀ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਵਧਦੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੂਤਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਰਪ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਗੂ ਹਨ, ਭਾਰਤੀ ਟੈਂਕਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਊਰਜਾ ਸਪਲਾਈ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਤੋਂ ਕੱਚਾ ਤੇਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇਕ ਲਾਇਬੇਰੀਅਨ ਝੰਡੇ ਵਾਲਾ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰ ਅਤੇ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਕੈਪਟਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੰਘਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੁੰਬਈ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ। ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਾ ਪਹਿਲਾ ਜਹਾਜ਼ ਹੈ।

ਲੋਕ ਸਭਾ ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਚਲਦੀ ਹੈ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਚਲਦੀ ਰਹੇਗੀ: ਬਿਰਲਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ) :ਲੋਕ ਸਭਾ ਸਪੀਕਰ ਓਮ ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਦਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਇਦੇ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਉਹ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣਗੇ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਜਾਣ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ, ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਪੀਕਰ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਦਨ ਦੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਭਰੋਸੇ ਲਈ ਸਦਨ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਬੋਲੇ। ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪੱਖ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਡੈਸਕ ਥਪਥਪਾਉਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਸਦਨ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਇਦੇ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੱਲਦਾ ਰਹੇਗਾ, ਚਾਹੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ। ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਡਿਊਟੀ ਪੂਰੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਰਹਾਂਗਾ।'

ਬਜਟ ਸੈਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੌਰਾਨ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀਰਵਾਰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਬਿਰਲਾ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਆਏ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ 13 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸੈਸ਼ਨ ਦਾ ਦੂਜਾ ਹਿੱਸਾ 9 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸਪੀਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਵੀ ਉਹ ਚਾਹੁਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਬੋਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਕਾਇਦੇ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦਾ ਵੀ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਮੈਂਬਰ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਈਕ੍ਰੋਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਮਾਈਕ ਚਾਲੂ ਜਾਂ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਈਕ ਉਦੋਂ ਚਾਲੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਨੂੰ ਸਪੀਕਰ ਦੁਆਰਾ ਬੋਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।' ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਸਦਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਪਹਿਰ 2 ਵਜੇ ਤੱਕ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ।

ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ. ਸੰਕਟ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਚੁੱਕਿਆ

ਐਪਸਟੀਨ ਦਾ ਵੀ ਲਿਆ ਨਾਮ, ਸਦਨ 'ਚ ਹੋਇਆ ਹੰਗਾਮਾ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਐਲਪੀਜੀ ਸੰਕਟ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਠਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਦਰਦ ਹੁਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਬੰਦ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਐਲਪੀਜੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦਹਿਸ਼ਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਵਿਕਰੇਤਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।'

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨੀਂਹ ਉਸ ਦੀ ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੂਸ ਤੋਂ ਗੈਸ ਜਾਂ ਤੇਲ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਬੁਝਾਰਤ ਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਮਝੌਤੇ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜਾਪਦਾ ਹੈ। ਤੇਲ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਖੁਦ ਕਹਿ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਐਪਸਟਾਈਨ ਦੇ ਦੋਸਤ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਹੰਗਾਮਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਸਪੀਕਰ ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ, 'ਜਿਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਉਸ 'ਤੇ ਬੋਲੋ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਸ 'ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਨੋਟਿਸ ਦਿਓ।' ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਹੰਗਾਮਾ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਿਰਲਾ ਨੇ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਪੁਰੀ ਨੇ ਬੋਲਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ, 'ਐਪਸਟਾਈਨ, ਐਪਸਟਾਈਨ!' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਏ ਗਏ।

ਅੱਜ ਸਵੇਰੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਿਲੰਡਰ ਸੰਕਟ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਹੰਗਾਮਾ ਕੀਤਾ। ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਸੰਸਦ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾਏ।

ਦੇਸ਼ 'ਚ ਪੈਟਰੋਲ, ਡੀਜ਼ਲ ਜਾਂ ਗੈਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ: ਹਰਦੀਪ ਪੁਰੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ) : ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਰਸੋਈ ਗੈਸ (ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ.) ਅਤੇ ਤੇਲ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਅਫਵਾਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ ਨੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਰਾਰਾ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ, ਡੀਜ਼ਲ ਜਾਂ ਗੈਸ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੈ।ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹਰਦੀਪ ਪੁਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ 40 ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਕੱਚਾ ਤੇਲ ਦਰਾਮਦ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਿਰਫ 5 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ. ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ 28 ਫੀਸਦੀ ਵਧਿਆ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਐਨ.ਜੀ.ਦੀ 100 ਫੀਸਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਐਲਐਨਜੀਦੇ ਕਾਰਗੋ ਜਹਾਜ਼ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਭਾਰਤ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ।

ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ

ਹਰਦੀਪ ਪੁਰੀ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਘਬਰਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਕੱਚਾ ਤੇਲ ਮੌਜੂਦ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਹਾਲਾਤ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਹੈ।

ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ. ਸੰਕਟ 'ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੇ ਕਸਿਆ ਰੁਖ, ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸਖ਼ਤ ਹੁਕਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਐਲਪੀਜੀ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਲੰਬੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਚੁੱਕ ਕੇ ਘਬਰਾਹਟ ਜਾਂ ਪੈਨਿਕ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ, ਉਸ 'ਤੇ ਕੜੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਹੋਵੇ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਸਹੀ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ ਵੀ ਕਿਹਾ।ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਇਸ ਗਲੋਬਲ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤਿਆਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜੋਸੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫ਼ੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ।ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਐਨ.ਡੀ.ਏ. ਦੀ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਐਲਪੀਜੀ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਟਲ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਘਬਰਾਹਟ ਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਨ।

ਟੈਰਰ ਫੰਡਿੰਗ ਮਾਮਲਾ

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਆਗੂ ਸ਼ਬੀਰ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵੱਖਵਾਦੀ ਆਗੂ ਸ਼ਬੀਰ ਅਹਿਮਦ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਟੈਰਰ ਫੰਡਿੰਗ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ 4 ਜੂਨ 2019 ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ (ਐਨ.ਆਈ.ਏ.) ਵੱਲੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਵਿਕਰਮ ਨਾਥ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਸੰਦੀਪ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਾਹ 'ਤੇ ਕੁਝ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਕੋਲਿਨ ਗੋਂਜ਼ਾਲਵੇਸ ਅਤੇ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਦੇ ਵਕੀਲ ਸਿਧਾਰਥ ਲੂਥਰਾ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਟਰਾਇਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਖਾਮੀਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 4 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 12 ਜੂਨ 2025 ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਾਹ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। 2017 ਵਿੱਚ ਐਨ.ਆਈ.ਏ. ਨੇ 12 ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਪੱਥਰਬਾਜ਼ੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਛੇੜਨ ਲਈ ਫੰਡ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਹ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖਵਾਦੀ ਲਹਿਰ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ, ਹਵਾਲਾ ਰਾਹੀਂ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਅਤੇ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਹੀਦ ਕਹਿ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੜਕਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ।

ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਕਤਲ ਕੇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪਵਨ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਤੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਜ਼ਮਾਨਤ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਮਰਹੂਮ ਪੰਜਾਬੀ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੇ 2 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕਰੋਟ ਤੋਂ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਪਵਨ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਅਤੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਜਮਾਨਤ ਕਈ ਵਾਰ ਸੈਸ਼ਨ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਖਾਰਜ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਪਾਈ ਸੀ। ਪਵਨ ਕੁਮਾਰ ਬਿਸ਼ਨੋਈ 'ਤੇ ਆਰੋਪ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲੇਰੋ ਗੱਡੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬੇਕਸੂਰ ਦੱਸਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੋਗਾ ਦੇ ਐਸਐਸਪੀ ਨੇ ਫਸਾਇਆ ਸੀ। ਪਵਨ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਨੇ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗੱਡੀ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ।ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਧੂ ਮੂਸੇਵਾਲਾ ਦਾ ਕਤਲ 29 ਮਈ, 2022 ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਜਵਾਹਰਕੇ ਨੇੜ ਉਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਰ ਗੱਡੀ ਵਿੱਚ ਗੋਲੀਆਂ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਦੇ ਘਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਤੇਲ-ਗੈਸ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਦਮ

ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਬਣੀ ਕਮੇਟੀ

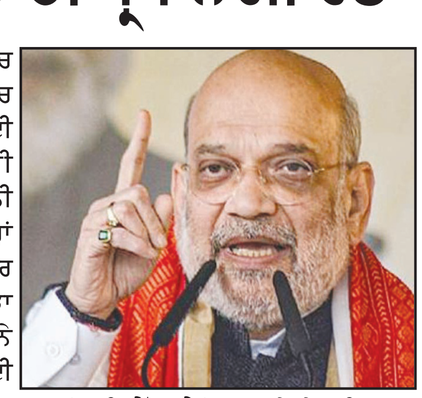

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੈਟਰੋਲ, ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਰਸੋਈ ਗੈਸ (ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ.) ਦੀ ਨਿਰਵਿਘਨ ਸਪਲਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਮਾਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਦਿੱਗਜ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਖਾਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਅਮਿਤ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐੱਸ. ਜੈਸ਼ੰਕਰ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਮੰਤਰੀ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੁਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਕਮੇਟੀ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਈਂਧਨ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਚੇਨ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੇਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।ਦੱਸ ਦੇਈਏ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ, ਮੁੰਬਈ, ਲਖਨਊ ਅਤੇ ਭੋਪਾਲ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਭੀੜ ਦੇਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਯੁੱਧ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਡਰ ਬੈਠ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਰੁਕ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਵਾਧਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਘਬਰਾਹਟ ਕਾਰਨ ਲੋਕ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਿਲੰਡਰ ਸਟਾਕ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਫਰਾ-ਤਫਰੀ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਪਵੇਗਾ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ! ਚੱਲ੍ਹਗੀਆਂ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਮਾਰਚ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਅਜੇ ਅੱਧਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਬੀਤਿਆ ਅਤੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਤੀਬਰਤਾ ਨੇ 50 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਗੁਜਰਾਤ ਤੱਕ ਲੋਕ ਪਸੀਨੇ ਨਾਲ ਭਿੱਜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਪਿਛਲੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਪਾਰਾ ਆਮ ਨਾਲੋਂ 7 ਡਿਗਰੀ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਦਿਨ ਸਗੋਂ ਰਾਤਾਂ ਵੀ ਬੇਚੈਨ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਲਗਾਤਾਰ ਪੈ ਰਹੀ ਗਰਮੀ ਦੌਰਾਨ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਚੰਗੀ ਖ਼ਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਉੱਤਰ-ਪੂਰਬ ਤੱਕ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਮਿਜ਼ਾਜ ਬਦਲਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਬਿਹਾਰ ਤੋਂ ਬੰਗਾਲ ਤੱਕ 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਤੂਫ਼ਾਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਮੀਂਹ ਪੈਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸਰਗਰਮ ਪੱਛਮੀ ਗੜਬੜੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਗਲੇ ਚਾਰ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਹਾਰ, ਬੰਗਾਲ, ਉੱਤਰਾਖੰਡ, ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੇਤ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਗਰਜ ਨਾਲ ਤੂਫਾਨ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। 50 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਪ੍ਰਤੀ ਘੰਟੇ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਤਬਾਹੀ ਮਚਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੁਝ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰਫ਼ਬਾਰੀ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫਿਨਟੈਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਆਨਲਾਈਨ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ 15 ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ

ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ 900 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੋਈ ਸੀ ਧੋਖਾਧੜੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫਿਨਟੈਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਪੀਵਾਈਵਾਈਪੀਐਲ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਔਨਲਾਈਨ ਵਿੱਤੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ 15 ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ।ਕੇਂਦਰੀ ਜਾਂਚ ਬਿਊਰੋ (ਸੀਬੀਆਈ) ਹੁਣ ਕਥਿਤ ਗਿਰੋਹ ਦੇ ਨੇਤਾ, ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਰਮਾ, ਇੱਕ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ (ਈਡੀ) ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੀ ਸਾਈਬਰ ਕ੍ਰਾਈਮ ਬ੍ਰਾਂਚ (ਆਈਸੀਬੀ) ਨੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸੀਬੀਆਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ।ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ਰਮਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਲੀ-ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਸਰਹੱਦ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਬਿਜਵਾਸਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਬਿਜਵਾਸਨ ਸਮੂਹ ਦਫਤਰ ਤੋਂ ਜਾਅਲੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਸਾਈਬਰ ਧੋਖਾਧੜੀ, ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਕ੍ਰਿਪਟੋਕਰੰਸੀ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਅਤੇ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਾਲੀਆਂ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ, ਸੰਗਠਿਤ ਘੁਟਾਲੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਿਰੋਹ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਹੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨਾਲ 900 ਕਰੋੜ ਦੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪਛਾਣੀਆਂ ਗਈਆਂ 15 ਸ਼ੈੱਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨੈੱਟਵਰਕ ਰਾਹੀਂ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਘੁਸਪੈਠ ਅਤੇ ਲਾਂਡਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।ਸੀਬੀਆਈ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, 'ਸੀਬੀਆਈ ਨੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸੰਗਠਿਤ ਔਨਲਾਈਨ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਨੌਕਰੀ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 15 ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਅਤੇ ਇੱਕ ਆਫਸ਼ੋਰ ਫਿਨਟੈਕ ਪਲੇਟਫਾਰਮ, ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੁਬਈ-ਅਧਾਰਤ ਪੀਵਾਈਵਾਈਪੀਐਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।'

ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਹਾਰਦਿਕ ਪਾਂਡਿਆ ਵਿਰੁੱਧ ਤਿਰੰਗੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ

ਬੰਗਲੁਰੂ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਹਾਰਦਿਕ ਪਾਂਡਿਆ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੰਗਲੂਰੂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਣੇ ਦੇ ਵਕੀਲ ਵਾਜਿਦ ਖਾਨ ਬਿਡਕਰ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਹੈ। ਪਾਂਡਿਆ 'ਤੇ ਟੀ-20 ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਜਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡੇ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੈਦਾਨ 'ਤੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕਈ ਵੀਡੀਓ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਏ। ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ, ਪਾਂਡਿਆ ਆਪਣੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡਾ ਲਪੇਟ ਕੇ ਮੈਦਾਨ 'ਤੇ ਨੱਚਦੇ ਅਤੇ ਦੌੜਦੇ ਹੋਏ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਜਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ, ਪਾਂਡਿਆ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰੇਮਿਕਾ ਨਾਲ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਲੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੇ ਮੋਢੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਝੰਡਾ ਵੀ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤਕਰਤਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਦੇ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਸੰਪਾਦਕੀ

ਆਂਚ ਰਸੋਈ ਤੱਕ ਪੁੱਜੀ

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਜੰਗਾਂ ਫੌਜੀ ਮੋਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਲੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਗਰਮੀ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਾਂਝੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਸ ਯੁੱਧ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਫੈਲ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੁਣ ਡਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਦੇਸ਼ ਜੰਗ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਅਗਲੇ ਕਈ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਤਿਆਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਦੇ। ਅਕਸਰ, ਇਹਨਾਂ ਅਣਕਿਆਸੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਸਪਲਾਈ ਚੇਨਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਹਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਚਿੰਤਾ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਈਰਾਨ 'ਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ, ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਈਰਾਨ ਨੇ ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਹੈ, ਤੇਲ ਟੈਂਕਰਾਂ ਅਤੇ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਿਘਨ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਰਿਫਾਇਨਰੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਈਰਾਨ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦਾ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ 'ਤੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਰੁਖ਼ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਯੁੱਧ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ, ਤਾਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਗੇ। ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਕਮੀ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਮ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦੇਵੇਗੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਵੀ ਬਣੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ, ਹੁਣ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਰਕਾਰ ਜਲਦੀ ਹੀ ਢੁਕਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਯੁੱਧ ਦੀ ਗਰਮੀ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਰਸੋਈਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਐੱਲ ਐਨ ਜੀ (ਤਰਲ ਕੁਦਰਤੀ ਗੈਸ) ਅਤੇ LPG (ਤਰਲ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਗੈਸ) ਲਈ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ ਰਾਹੀਂ ਤੇਲ ਟੈਂਕਰ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਪੈਣ ਨਾਲ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ LPG ਦੀ ਕਮੀ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਟਲਾਂ ਨੂੰ ਵਪਾਰਕ LPG ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸਲ ਸਮੱਸਿਆ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਗੰਭੀਰ ਘਾਟ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਤ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਵਿਗੜਨ ਦੇ ਡਰੋਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਸਾਵਧਾਨੀ ਵਜੋਂ ਐਲਪੀਜੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਕਤਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਜਾਂ ਭੰਡਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਕੰਟਰੋਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਇਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਵੇ। ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੋਰ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਲਪਿਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

-ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ

ਯੁੱਧ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਹੁਣ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੀ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਵੀ

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੇ ਟੀਵੀ 'ਤੇ ਫੇਕ ਨਿਊਜ਼ ਨੇ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਮੰਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੰਗੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ

ਪ੍ਰੋ . ਡਾ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਕੁਮਾਰ ਰੱਤੂ
ਮੋ: 9478730156
ਉਘੇ ਲੇਖਕ ਤੇ ਮੀਡੀਆ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਕ

ਈਰਾਨ ਇਜਰਾਇਲ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਜੋ ਤਬਾਹੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਦਿਮਾਗੀ ਤਬਾਹੀ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਸਕਰੀਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਮੋਬਾਈਲ ਦੀ ਸਕਰੀਨ 'ਤੇ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਾਤਕ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਆਨਲਾਈਨ ਪਾਇਰੇਸੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਦੇ 3,100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਅਣਨਿਯੰਤਰਿਤ ਦੁਨੀਆ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਕਟਮਈ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਗਈ ਹੈ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਐਨੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਤਕਨਾਲੋਜੀਕ ਤਰੱਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਵੀ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ—ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਬੇਕਾਬੂ ਦੁਨੀਆ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਔਨਲਾਈਨ ਪਾਇਰੇਸੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਦੇ 3,100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 11 ਮਾਰਚ 2026 ਦੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਰਕਾਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੁੱਲ 3,142 ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਫਿਲਮਾਂ, ਵੈੱਬ ਸੀਰੀਜ਼ ਅਤੇ 'ਸਮੱਗਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੈਸੇਜਿੰਗ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਹਨਾਂ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਜਾਂ ਬਲਾਕ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਐਕਟ 1957, ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ 2000 ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਚੈਨਲਾਂ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਹੱਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ? ਜਾਂ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਧਦੀ ਹੋਈ ਅਣਨਿਯੰਤਰਿਤ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ?

ਅੱਜ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਤਰੱਕੀ ਜਾਂ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਅਨਾਰਕੀ ਹੈ ?

ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸੀ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸਾਂਝ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਨੂੰ ਆਸਾਨ ਬਣਾਉਣਾ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮਾਧਿਅਮ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੁਣ ਲਗਭਗ 85 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਵਰਤਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ 60 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ 18 ਤੋਂ 30 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਹੈ।

ਇਹ ਉਹ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੀ ਸੋਚ, ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸਮਝ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਹੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਮੁਸੀਬਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਹੁਣ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਘੱਟ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ, ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਮੰਚ ਵੱਧ ਬਣ ਗਏ ਹਨ।

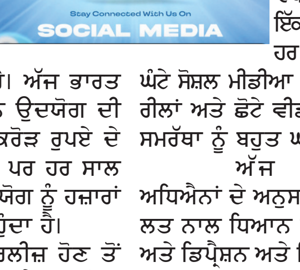

ਅੱਜ ਪਾਇਰੇਸੀ ਸਿਰਫ਼ ਚੋਰੀ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਰਥਕ ਅਪਰਾਧ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਬਲਾਕ ਹੋਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਪੀਰਾਈਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪੂਰੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਉਦਯੋਗ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਦੀ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਗਭਗ 2 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਆਸਪਾਸ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਹਰ ਸਾਲ ਪਾਇਰੇਸੀ ਕਾਰਨ ਇਸ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਕੁਝ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਉਹ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਉਦਯੋਗ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ—ਲੇਖਕ, ਤਕਨੀਕੀ ਮਾਹਰ, ਕਲਾਕਾਰ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਜ਼ਦੂਰ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਅਲਗੋਰਿਥਮਿਕ ਦੁਨੀਆ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਉਸ ਦੀ ਅਲਗੋਰਿਥਮਿਕ ਸੰਰਚਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਵਧਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸਕ੍ਰੀਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰੱਖੇ।

ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਤਰਕਸੰਗਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਉਹ ਸਮੱਗਰੀ ਵਾਇਰਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਤੇਜਕ ਹੋਵੇ, ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਡਰ ਜਾਂ ਨਫ਼ਰਤ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਇੱਕ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਜੰਗ ਦਾ ਮੈਦਾਨ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਰੀਲ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਸਕ੍ਰੀਨ ਨਾਲ ਵੱਧ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਔਸਤ ਭਾਰਤੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਲਗਭਗ 4 ਤੋਂ 6 ਘੰਟੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਬਿਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰੀਲਾਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨੇ ਧਿਆਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨਕ ਅਧਿਐਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਛੋਟੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦੀ ਲਤ ਨਾਲ ਧਿਆਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘਟਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਧਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਬੰਧ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਇੱਕ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਭਰਮ ਵਿੱਚ ਜੀਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜ ਇਹ ਨਫ਼ਰਤ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਤਰਨਾਕ ਰੂਪ ਹੈ ਨਫ਼ਰਤ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ। ਅੱਜ ਟ੍ਰੋਲ ਫੌਜਾਂ, ਫੇਕ ਨਿਊਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰਕ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਨੇ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਮੰਚਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਜੰਗੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਧਰਮ, ਜਾਤ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ ਬੇਹੱਦ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ 'ਤੇ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਦਾ। ਅੱਜ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਹੀਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆਕ ਵੀ ਹੈ।ਜਦ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਸਾਖਰਤਾ ਨਹੀਂ ਵਧੇਗੀ, ਉਹ ਇਸ ਮਾਧਿਅਮ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਨਹੀਂ ਸਿੱਖ ਸਕਣਗੇ। ਹੁਣ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਣੀ ਪਵੇਗੀ। ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣੇ ਪੈਣਗੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਾਧਨ ਹੈ—ਇਹ ਸਾਡੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਨੈਤਿਕਤਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਹੁਣ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਮ ਦੇ 3,142 ਚੈਨਲ ਬਲਾਕ ਹੋ ਜਾਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਸੰਦੇਸ਼ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਡਿਜ਼ੀਟਲ ਅਨਰਕੀ ਨੂੰ ਬੇਅੰਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਪਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਐਸਾ ਸਮਾਜ ਬਣਾਉਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜੋ ਹਕੀਕਤ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਵਰਚੁਅਲ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਜੀ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਅੱਜ ਜੇਕਰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਰੀਲਾਂ ਅਤੇ ਵਾਇਰਲ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨਾਲ ਹੀ ਬਣਦੀ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦਾ ਬੌਧਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਭਵਿੱਖ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਚੇਤਨਾ ਦੀ ਲੜਾਈ ਹੈ—ਅਤੇ ਇਹ ਲੜਾਈ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸੂਝਬੂਝ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਜਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ, ਕਣਕ ਦੀ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ

ਵਿੰਕਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਾ
9501477889

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਬਦਲਦੇ ਦੌਰ ਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਕਿਸਾਨੀ ਦੇ ਮੁੜ੍ਹਕੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੁਰਾਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। 'ਹਰੀ ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਨ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਦਾ ਦੌਰ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਗਾ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ। ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ (Climate Change) ਹੁਣ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਵਿਗਿਆਨਕ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੜਵੀ ਸੱਚਾਈ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਵੱਧ ਰਹੀ ਗਰਮੀ, ਬੇਮੌਸਮੀ ਬਰਸਾਤਾਂ ਅਤੇ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅੰਨਦਾਤੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮੋੜ 'ਤੇ ਲਿਆ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖ਼ਤਰਾ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਲੇਖ ਕਿਸੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦਰਦ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡੇ 'ਤੇ ਹੰਢਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਸੂਬਾ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਮਰ ਅਪੀਲ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਡਿੱਗ ਰਹੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਹਮਦਰਦੀ ਭਰਿਆ ਹੱਥ ਵਧਾਉਣ।

2022 ਦੀ 'ਟਰਮੀਨਲ ਹੀਟ', ਜਦੋਂ ਪੱਕੀ ਫਸਲ 'ਤੇ ਕਹਿਰ ਢਾਹਿਆ : ਸਾਲ 2022 ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਵਾਂਗ ਹੈ ਪਰ ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਰਥ ਵਿੱਚ। ਉਸ ਸਾਲ ਮਾਰਚ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਅਚਾਨਕ ਉਛਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਤਰਾਸਦੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ ਆਪਣੇ ਪੱਕਣ ਦੇ ਆਖਰੀ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਣਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੁੱਧ ਭਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਪਈ ਤੀਬਰ ਗਰਮੀ (Heatwave) ਨੇ ਪੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਝਾੜ 'ਤੇ ਪਿਆ ਅਤੇ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਣਕ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ 15% ਤੋਂ 25% ਤੱਕ ਘੱਟ ਗਈ। ਵਿਗਿਆਨਕ ਪੱਖੋਂ ਇਸ ਨੂੰ 'ਸ਼ਰੀਵਲਿੰਗ' ਕਿਹਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਦਾਣਾ ਛੋਟਾ ਅਤੇ ਹਲਕਾ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਕਿਸਾਨ ਜਿਸ ਨੇ ਮਹਿੰਗੇ ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਖਾਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਫਸਲ ਪਾਲੀ ਸੀ, ਉਹ ਆਪਣੀ ਲਾਗਤ ਵੀ ਪੂਰੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਲਵਾਯੂ ਤਬਦੀਲੀ ਹੁਣ ਸਾਡੇ ਅੰਨ ਭੰਡਾਰਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਹੜ੍ਹ, ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤ ਜਲ-ਪਰਲੋ ਦੀ ਭੇਟ ਚੜ੍ਹੇ : ਸਾਲ 2025 ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਉਹ ਜ਼ਖ਼ਮ ਦਿੱਤੇ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਭਰਨਗੇ। ਜੁਲਾਈ ਅਤੇ ਅਗਸਤ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਰਿਕਾਰਡਤੋੜ ਬਾਰਿਸ਼ ਨੇ ਸਤਲੁਜ, ਬਿਆਸ ਅਤੇ ਘੱਗਰ ਦਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਲਗਭਗ 40% ਹਿੱਸਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 12 ਲੱਖ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਜਲ-ਥਲ ਹੋ ਗਈ। ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਅਤੇ ਫਾਜ਼ਿਲਕਾ ਵਰਗੇ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਮੰਜ਼ਰ ਅਜਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਪੂਰੇ ਦੇ ਪੂਰੇ ਪਿੰਡ ਖੇਤਾਂ ਸਮੇਤ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਬਾਅਦ ਪਾਣੀ ਉਤਰਿਆ ਤਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਲ ਦੀ ਥਾਂ ਪਹਾੜਾਂ ਤੋਂ ਵਹਿ ਕੇ ਆਈ ਮੋਟੀ ਰੇਤ (Silt) ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਰੇਤ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਪਜਾਊ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜੋ ਖ਼ਰਚਾ ਕਿਸਾਨ ਸਿਰ ਆਣ ਪਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੋੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੰਦਾਜ਼ਨ 15,000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੀ.ਡੀ.ਪੀ. ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਹੈ।

ਨਵੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕੀੜਿਆਂ ਦਾ ਹਮਲਾ, ਕਿਸਾਨੀ ਲਈ ਇੱਕ ਗੁਪਤ ਜੰਗ : ਜਲਵਾਯੂ ਪਰਿਵਰਤਨ ਸਿਰਫ਼ ਹੜ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਗਰਮੀ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਇਸ ਨੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। 'ਯੈਲੋ ਰਸਟ' (ਪੀਲੀ ਕੁੰਗੀ) ਹੁਣ ਹਰ ਸਾਲ ਕਣਕ ਦੀ ਫਸਲ 'ਤੇ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ। ਤਾਪਮਾਨ ਵਿੱਚ ਆ ਰਹੇ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਅਤੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਵਧੀ ਨਮੀ ਇਸ ਫੰਗਸ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਲਈ ਆਦਰਸ਼ ਮਾਹੌਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਝੋਨੇ ਵਿੱਚ 'ਬੌਣਾ ਰੋਗ' ਅਤੇ ਨਰਮੇ ਦੀ ਪੱਟੀ ਵਿੱਚ 'ਗੁਲਾਬੀ ਸੁੰਡੀ' ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਨੀਂਦ ਉਡਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਾਲਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਰਮੇ ਦੀ ਫਸਲ ਦੀ ਬਰਬਾਦੀ ਨੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਹਿੰਗੇ ਕੀਟਨਾਸ਼ਕ ਵੀ ਹੁਣ ਬੇਅਸਰ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਝਾੜ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਗਾਲੀ ਵੱਲ ਧੱਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਲਾਗਤਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਬੋਝ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ, ਇੱਕ ਆਰਥਿਕ ਤਰਾਸਦੀ : ਸਭ ਤੋਂ ਦੁਖਦਾਈ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਪਹਿਲੂ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਫਸਲ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਵਿਚਕਾਰਲਾ ਪਾੜਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇੱਕ ਏਕੜ ਫਸਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀਜ, ਖਾਦਾਂ, ਡੀਜ਼ਲ, ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਜੋ ਖ਼ਰਚਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫਸਲ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਲਾਗਤ ਖ਼ਰਚੇ ਦੇ ਅੱਧੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ 'ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨੀਤੀ' ਨੂੰ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਮੁੜ ਉਲੀਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਹੀ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਤਾਂ ਉਹ ਅਗਲੀ ਫਸਲ ਲਈ ਬੀਜ ਅਤੇ ਖਾਦ ਕਿੱਥੋਂ ਲਿਆਵੇਗਾ? ਇਹ ਆਰਥਿਕ ਪਾੜਾ ਹੀ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਉਸ ਦਲਦਲ ਵਿੱਚ ਡੋਬ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੋਂ ਨਿਕਲਣਾ ਉਸ ਲਈ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸਟੇਟ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਵਕਤ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਅੱਜ ਜਿਸ ਚੌਰਾਹੇ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਬਿਆਨਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਠੋਸ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਨੈਤਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪਾਰਟੀਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ। ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 'ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਲਵਾਯੂ ਰਾਹਤ ਜ਼ੋਨ' ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ, ਡਰੇਨੇਜ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਦਰੁਸਤ ਕਰਨਾ ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫਸਲੀ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਸਰਲ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ-ਪੱਖੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰੀ ਦੇ ਉਸ ਦੀ ਅਸਲ ਲਾਗਤ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮਿਲੇ। ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਅੰਨਦਾਤਾ ਬਚੇਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਖੁਰਾਕੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹੇਗੀ।

ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਸਵੈ-ਮਾਣ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਆਸ : ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਾਣ ਹੈ। 2022 ਦੀ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 2025 ਦੇ ਹੜ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਉਸ ਨੇ ਹਰ ਮੁਸੀਬਤ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਬੜੀ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਰ ਹੁਣ ਉਸ ਦੇ ਸਬਰ ਦਾ ਬੰਨ੍ਹ ਟੁੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ 'ਵੋਟਰ' ਨਾ ਸਮਝਣ ਸਗੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ 'ਪਰਿਵਾਰਿਕ ਜੀਅ' ਵਾਂਗ ਹਮਦਰਦੀ ਦੇਣ। ਕਿਸਾਨ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਮੁਸੀਬਤ ਵੇਲੇ ਢਾਲ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਸੁਹਿਰਦਤਾ ਨਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹਨਾਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਕਰਨਗੀਆਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪੇਟ ਭਰਨ ਲਈ ਹਰੇ-ਭਰੇ ਹੋ ਜਾਣਗੇ। ਕਿਸਾਨ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲੀ ਛੁਪੀ ਹੋਈ ਹੈ।

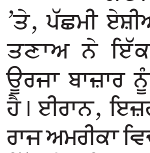

ਕਿਸ਼ਨ ਸੰਮੁਖਦਾਸ
ਭਵਾਨੀ, ਗੋਂਡੀਆ

ਭਾਰਤ ਲਈ, ਮੌਜੂਦਾ ਤੇਲ ਸੰਕਟ, ਊਰਜਾ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਇਸਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਨਾਲ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੌਕੇ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਗੋਂਡੀਆ - ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ, ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਵਧਦੇ ਫੌਜੀ ਤਣਾਅ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵਿਸ਼ਵ ਊਰਜਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਅਸਥਿਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਟਕਰਾਅ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਸ਼ਵ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਸਪਲਾਈ ਲੜੀ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ ਊਰਜਾ-ਆਯਾਤ-ਨਿਰਭਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਹੈ। ਖਾੜੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, ਹੋਰਮੁਜ਼ ਦੀ ਜਲਡਮਰੂ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਰਸਤਾ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਆਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਬਾਲਣ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਫਸੇ ਹੋਏ ਐਲਪੀਜੀ ਟੈਂਕਰ, ਕੱਚੇ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ £100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਟੋ-ਐਲਪੀਜੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗੈਸ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਵੀਆਂ ਦਰਾਂ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਘਰੇਲੂ ਐਲਪੀਜੀ ਸਿਲੰਡਰ_ 60 ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸਿਲੰਡਰ_ 115 ਮਹਿੰਗੇ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਥਿਤੀ ਇੰਨੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਗਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ 5 ਮਾਰਚ, 2026 ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਐਕਟ, 1955 ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਆਮ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸਰਗਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਕਿਸ਼ਨ ਸੰਮੁਖਦਾਸ ਭਵਾਨੀਗੰਡੀਆ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਕਟ ਸਿਰਫ਼ ਊਰਜਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬਾਰੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਰਥਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਮ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲੱਖਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਰਸੋਈ ਗੈਸ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਤਪਾਦਨ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਊਰਜਾ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਰਸੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਦੋਵਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਊਰਜਾ ਨਿਰਭਰਤਾ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ: ਇੱਕ ਆਯਾਤ-ਅਧਾਰਤ ਢਾਂਚਾ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਸੀਮਤ ਘਰੇਲੂ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਉਤਪਾਦਨ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁੱਲ ਤੇਲ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ 85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਆਯਾਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਸਾਲਾਨਾ ਲਗਭਗ 31.3 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਸਿਰਫ 12.8 ਮਿਲੀਅਨ ਟਨ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ ਆਯਾਤ ਦਾ ਲਗਭਗ 58% ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਆਯਾਤ ਦਾ ਲਗਭਗ 85% ਤੋਂ 90% ਹੋਰਮੁਜ਼ ਜਲਡਮਰੂ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਓਮਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮੁੰਦਰੀ ਰਸਤਾ ਹੈ, ਜਿਸਨੂੰ ਖਾੜੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਸਤਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਰਸਤਾ ਯੁੱਧ ਕਾਰਨ ਵਿਘਨ ਪਿਆ, ਤਾਂ ਐਲ.ਪੀ.ਜੀ ਟੈਂਕਰਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਬੰਦ ਹੋ ਗਈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਚਾਨਕ ਅਸਥਿਰ ਹੋ ਗਈ। ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਬਫਰ ਸਟਾਕ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਦੇਸ਼ ਲਗਭਗ 25 ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਐਲਪੀਜੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਸਪਲਾਈ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵਿਘਨ ਪਾਉਂਦੀ ਰਹੀ, ਤਾਂ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੋਸਤੋ,

ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਕਤਰ ਦੀ ਐਲਐਨਜੀ ਸਹੂਲਤ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਸੰਕਟ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘਟਨਾ, ਜਿਸਨੇ ਊਰਜਾ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ, ਉਹ ਸੀ ਕਤਰ ਦੀ ਐਲਐਨਜੀ ਸਹੂਲਤ 'ਤੇ ਡਰੋਨ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਹਮਲੇ। ਕਤਰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਗੈਸ ਨਿਰਯਾਤਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਲਈ ਐਲਐਨਜੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਰੋਤ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਨੇ ਕਤਰ ਦੀ ਐਲਐਨਜੀ ਸਹੂਲਤ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਨੀ ਪੈਟਰੋਨੇਟ ਐਲਐਨਜੀ ਨੇ ਕਤਰ ਤੋਂ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਘਟਨਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਸੀ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਅੱਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸੰਕਟ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਐਲਐਨਜੀ ਅਤੇ ਐਲਪੀਜੀ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਊਰਜਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਅਸਥਿਰਤਾ ਵਧ ਗਈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੋਹਰੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ: ਘਰੇਲੂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਗੈਸ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਅਤੇ ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੇਲ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ 2026 ਵਿੱਚ ਐਲਪੀਜੀ ਸੰਕਟ ਦੌਰਾਨ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਅਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਦਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਉਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਇਸ ਕਦਮ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਕਾਰਨ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਵਿਘਨ ਹੈ। ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਲਗਭਗ 60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਅਤੇ ਮੁਨਾਫ਼ਾਖੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਕਮੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੁਝ ਵਪਾਰੀ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਇਸਦਾ ਭੰਡਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਕਲੀ ਕਮੀ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਕਾਰਨ ਘਰੇਲੂ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਿਫਾਇਨਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਐਲਪੀਜੀ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਪੇਨ ਅਤੇ ਬਿਊਟੇਨ ਵਰਗੇ ਗੈਸ ਹਿੱਸਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਘਰੇਲੂ ਰਸੋਈ ਗੈਸ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗਾ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਦਮ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹਨ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਸਪਲਾਈ ਆਮ ਰਹੇ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇ।

ਰਿਫਾਇਨਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਘਰੇਲੂ ਐਲਪੀਜੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਪਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਤਰਕਾਂ ਲਈ ਸਟਾਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਪਾਰੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਟਾਕ ਇਕੱਠਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਗੋਦਾਮਾਂ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਸਟਾਕ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਲੜੀ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਐਕਟ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 7 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ, ਕਾਲਾਬਾਜ਼ਾਰੀ, ਜਾਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਸੱਤ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਰੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਵੀ ਲਗਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਖ਼ਤ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਇਕਾਈ ਅਨੁਚਿਤ ਮੁਨਾਫ਼ਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਸੰਕਟ ਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾ ਨਾ ਸਕੇ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਬੁਕਿੰਗ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਊਰਜਾ ਸੰਕਟ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਗੈਸ ਸਿਲੰਡਰ ਬੁਕਿੰਗ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ, ਖਪਤਕਾਰ ਡਿਲੀਵਰੀ ਤੋਂ 21 ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸਿਲੰਡਰ ਬੁੱਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਹੁਣ ਇਸ ਮਿਆਦ ਨੂੰ ਵਧਾ ਕੇ 25 ਦਿਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਜਮ੍ਹਾਂਖੋਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਿਤ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕੁਝ ਘਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੈਸ ਦੀ ਖਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਿਲੰਡਰ 25 ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿਕਲਪ: ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਗੈਸ ਜਲਦੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਖਪਤਕਾਰ ਆਪਣੀ ਗੈਸ ਏਜੰਸੀ ਜਾਂ ਵਿਤਰਕ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਏਜੰਸੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਕੇ ਜਲਦੀ ਬੁਕਿੰਗ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖਪਤਕਾਰ ਵਾਧੂ ਫੀਸ ਦੇ ਕੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਸਿਲੰਡਰ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੈਸ ਦੀ ਖਪਤ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਲਈ, ਦੋਹਰਾ ਸਿਲੰਡਰ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਵਿਕਲਪ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਿਲੰਡਰ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸਿਲੰਡਰ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਾਂ ਮਿਲਦਾ ਹੈ।

ਦੋਸਤੋ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਊਰਜਾ ਸੰਕਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਣਨੀਤਕ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਭੰਡਾਰ ਬਣਾਉਣਾ, ਵਿਕਲਪਕ ਊਰਜਾ ਸਰੋਤ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਵਾਹਨਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੂਰਜੀ ਅਤੇ ਪੌਣ ਊਰਜਾ ਵਰਗੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਸਰੋਤਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਾਇਓਫਿਊਲ ਅਤੇ ਹਰੇ ਹਾਈਡਰੋਜਨ ਵਰਗੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਤੇਲ ਅਤੇ ਗੈਸ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਨੂੰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਣਨ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਪਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਸਮੀਕਰਨ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਰਾਜਨੀਤੀ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਡੂੰਘੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਈਰਾਨ, ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਵਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਲਈ, ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਅਤੇ ਮੌਕਾ ਦੋਵੇਂ ਹੈ। ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਕਿਉਂਕਿ ਊਰਜਾ ਆਯਾਤ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਮੌਕਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਕਟ ਊਰਜਾ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਵੱਲ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਸਤੂਆਂ ਐਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਗੈਸ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ਹੱਲ ਤਾਂ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਜੇਕਰ ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਊਰਜਾ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਭਿੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਰਸੋਈਆਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸੰਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੀਮਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਊਰਜਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇਗਾ।

ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਈਰਾਨ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ

ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਮਤੇ ਨੂੰ ਸਹਿ-ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾੜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਕੌਂਸਲ (ਜੀ.ਸੀ.ਸੀ.) ਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜਾਰਡਨ ਵਿਰੁੱਧ ਈਰਾਨ ਦੇ 'ਘਿਨਾਉਣੇ' ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿਹਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸਾਰੇ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਰਮੁਜ਼ ਦੇ ਜਲਡਮਰੂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।15-ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ, ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੈ, ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ 13 ਵੋਟਾਂ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਨਾਲ ਅਪਣਾਇਆ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਵੀਟੋ ਸ਼ਕਤੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸਥਾਈ ਮੈਂਬਰ ਚੀਨ ਅਤੇ ਰੂਸ ਵੋਟਿੰਗ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਰਹੇ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਬਹਿਰੀਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮਤੇ ਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ, ਕੈਨੇਡਾ, ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਜਪਾਨ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਸਮੇਤ 130 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਹਿ-ਸਪਾਂਸਰ ਕੀਤਾ।

ਕੁੱਲ 135 ਸਹਿ-ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਵਾਲੇ ਇਸ ਮਤੇ ਨੇ ਬਹਿਰੀਨ, ਕੁਵੈਤ, ਓਮਾਨ, ਕਤਰ, ਸਊਦੀ ਅਰਬ, ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਅਤੇ ਜਾਰਡਨ ਦੀ ਖੇਤਰੀ ਅਖੰਡਤਾ, ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਮਰਥਨ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਇਆ। ਇਸ ਨੇ ਈਰਾਨ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਘਿਨਾਉਣੇ ਹਮਲਿਆਂ' ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰਾ ਹਨ।

ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਹਮਲੇ ਬੰਦ ਕਰੇ ਅਤੇ 'ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਸ਼ਰਤ' ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਉਕਸਾਉਣ ਜਾਂ ਪ੍ਰੌਕਸੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਗੁਰੇਜ਼ ਕਰੇ। ਇਸ ਨੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨੈਵੀਗੇਸ਼ਨਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮੁੰਦਰੀ ਮਾਰਗਾਂ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ, ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਈਰਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਅਮੀਰ ਸਈਦ ਇਰਾਵਾਨੀ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ 'ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਾਗਰਿਕ ਮਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੱਡੇ ਐਕਸ਼ਨ ਦੀ ਤਿਆਰੀ 'ਚ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ 15 ਹੋਰ ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਸੈਕਸ਼ਨ 301 ਤਹਿਤ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ (ਯੂ.ਐੱਸ.ਟੀ.ਆਰ.) ਨੇ 11 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਸਮੇਤ 16 ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸੈਕਸ਼ਨ 301 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਪਾਰਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਦੌਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਟੈਰਿਫਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ 24 ਫਰਵਰੀ ਤੋਂ 150 ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਪਾਰਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਵਾਧੇ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੈ।

ਇਹ ਜਾਂਚ ਕੀ ਹੈ ?

ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ (ਯੂ.ਐੱਸ.ਟੀ.ਆਰ.) ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ, ਚੀਨ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਯੂਰਪੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਈ ਯੂ) ਸਮੇਤ ਆਪਣੇ ਵਪਾਰਕ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਜਾਂਚ 16 ਅਰਥਚਾਰਿਆਂ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਸਟੀਲ, ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ, ਆਟੋਮੋਬਾਈਲ, ਬੈਟਰੀਆਂ, ਇਲੈਕਟ੍ਰੌਨਿਕਸ, ਕੈਮੀਕਲ, ਮਸ਼ੀਨਰੀ, ਸੈਮੀਕੰਡਕਟਰ ਅਤੇ ਸੋਲਰ ਮੋਡੀਊਲ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਜਾਂਚ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੇ 16 ਅਰਥਚਾਰੇ ਹਨ ?

ਇਸ ਵਿੱਚ 15 ਦੇਸ਼ ਅਤੇ 27 ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਯੂਰਪੀ ਸੰਘ (ਈ ਯੂ) ਬਲਾਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਚੀਨ, ਸਿੰਗਾਪੁਰ, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ, ਨਾਰਵੇ, ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ, ਕੰਬੋਡੀਆ, ਥਾਈਲੈਂਡ, ਦੱਖਣੀ ਕੋਰੀਆ, ਵੀਅਤਨਾਮ, ਤਾਈਵਾਨ, ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਜਾਪਾਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਟੈਰਿਫਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 20 ਫਰਵਰੀ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟੈਰਿਫਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ 10 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਅਸਥਾਈ ਆਯਾਤ ਡਿਊਟੀ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਕੋਲ ਅਜਿਹੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਵ੍ਹਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੀ ਤਰਫ਼ੋਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਯੂ.ਐੱਸ.ਟੀ.ਆਰ.ਨੂੰ ਸੈਕਸ਼ਨ 301 ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ 'ਤੇ ਬੋਝ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕੀ ਹੈ ?

1974 ਦੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਪਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 301 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸਰਕਾਰ ਜਾਂਚ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਪੱਖਪਾਤੀ ਹਨ। ਥਿੰਕ ਟੈਂਕ ਜੀ.ਟੀ.ਆਰ.ਆਈ.ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਪਰਖੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਸਬਸਿਡੀਆਂ, ਰਾਜ-ਸਮਰਥਿਤ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਸਤਾਰ, ਸਰਕਾਰੀ ਉੱਦਮਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਾਂ ਕਰੰਸੀ ਹੇਰਾਫੇਰੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵਾਧੂ ਸਮਰੱਥਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਾਧੂ ਟੈਰਿਫ ਜਾਂ ਵਪਾਰਕ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਵਰਗੇ ਜਵਾਬੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ 17 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੁਣਵਾਈ 5-8 ਮਈ ਤੱਕ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ।

ਭਾਰਤ ਲਈ ਇਸਦਾ ਕੀ ਮਤਲਬ ਹੈ ?

ਜੀ.ਟੀ.ਆਰ.ਆਈ. ਅਨੁਸਾਰ, ਅਮਰੀਕੀ ਜਾਂਚ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਾਧੂ ਉਤਪਾਦਨ ਸਮਰੱਥਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੋਲਰ ਮੋਡੀਊਲ, ਪੈਟਰੋ ਕੈਮੀਕਲ, ਸਟੀਲ, ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਅਤੇ ਆਟੋਮੋਟਿਵ ਉਤਪਾਦ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਸੋਲਰ-ਮੋਡੀਊਲ ਨਿਰਮਾਣ ਸਮਰੱਥਾ ਘਰੇਲੂ ਮੰਗ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨਿਰਯਾਤ ਸਰਪਲੱਸ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਨਿਰਯਾਤਕਾਂ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਐਫਆਈਈਓਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਿਰਯਾਤ ਵਾਧਾ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੰਗ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਰੰਤ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਥਿਤੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣੀ ਪਵੇਗੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹੜੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਇਕਨਾਮਿਕ ਪਾਵਰਜ਼ ਐਕਟ (ਆਈਈਈਪੀਏ) 1977: ਫਰਵਰੀ 2025 ਵਿੱਚ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ।

1974 ਦੇ ਵਪਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 122: 20 ਫਰਵਰੀ, 2026 ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਨੇ 150 ਦਿਨਾਂ ਲਈ 10 ਫੀਸਦੀ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ 15 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

1962 ਦੇ ਵਪਾਰ ਵਿਸਤਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 232: ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਟੀਲ ਅਤੇ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਵਰਗੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ ਟੈਰਿਫ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

1974 ਦੇ ਵਪਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 301: ਇਹ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਕਸ਼ਨ 302(✫) ਦੇ ਤਹਿਤ, ਯੂ.ਐੱਸ.ਟੀ.ਆਰ.ਖ਼ੁਦ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਤੇਲ ਦੀ ਘਾਟ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦਾ ਲਿਆ ਸਹਾਰਾ

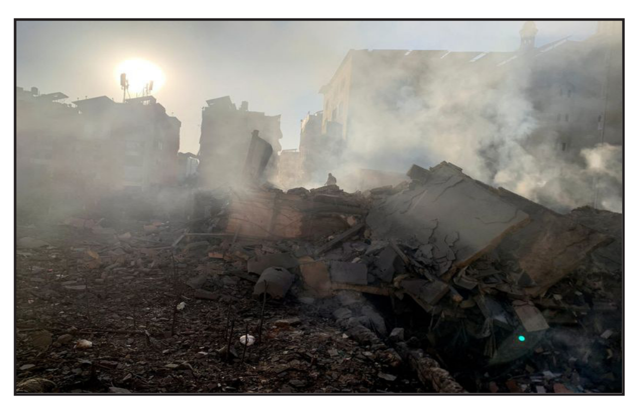

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਇਰਾਨ ਦੇ ਨਿਰੰਤਰ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਤੇਲ ਦੀ ਕੀਮਤ 100 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬੈਰਲ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨੇ ਇਸਲਾਮੀ ਗਣਰਾਜ (ਇਰਾਨ) 'ਤੇ ਬੰਬਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਯੁੱਧ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆ ਰਿਹਾ।

ਇਰਾਨ ਨੇ ਦੁਬਈ ਦੇ ਤੱਟ 'ਤੇ ਇੱਕ ਕੰਟੇਨਰ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ, ਬਹਿਰੀਨ ਦੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅੱਗ ਲਗਾਈ, ਇੱਕ ਡਰੋਨ ਹਮਲੇ ਨਾਲ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਦੇ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਤੇਲ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਫਾਰਸ ਦੀ ਖਾੜੀ ਵਿੱਚ ਬਸਰਾ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਰਾਕ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਤੇਲ ਟਰਮੀਨਲਾਂ 'ਤੇ ਕੰਮ ਰੋਕਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਇਰਾਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਖਾੜੀ ਗੁਆਂਢੀਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਰੋਕਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਮਤੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕੁਵੈਤ ਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਵੇਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਖਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਈਰਨ ਵੱਜਣ ਲੱਗੇ, ਜਦੋਂ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਰਾਨ ਤੋਂ ਦਾਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਤਿਹਰਾਨ 'ਤੇ 'ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਲਹਿਰ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਲਿਬਨਾਨ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸਵੇਰ ਵੇਲੇ ਹੋਏ ਦੋ ਹਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 11 ਲੋਕ ਮਾਰੇ ਗਏ।

ਨੋਇਡਾ: ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਮੀਟਰ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ 26 ਜ਼ਖਮੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਇੱਥੇ ਸੈਕਟਰ 4 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਮੀਟਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਫੈਕਟਰੀ ਵਿੱਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ 26 ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਗਪਗ 240 ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਨ ਜੋ ਫੇਜ਼ 1 ਥਾਣਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਫੈਕਟਰੀ 'ਕੈਪੀਟਲ ਪਾਵਰ ਸਿਸਟਮ ਲਿਮਟਿਡ' 'ਚ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਅੰਦਰ ਫਸ ਗਏ ਸਨ।

ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਚਾਅ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਖਿੜਕੀਆਂ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅੱਗ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾਉਣ ਲਈ ਕਰੀਬ 20 ਫਾਇਰ ਟੈਂਡਰ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਹੈ। ਵਧੀਕ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਪੁਲਿਸ ਮਨੀਸ਼ਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ 26 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਲਾਜ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ, 'ਕੁਝ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦਾ ਆਈ.ਸੀ.ਯੂ. ਵਿੱਚ ਇਲਾਜ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦੇ ਫਰੈਕਚਰ ਹੋਏ ਹਨ,' ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਸਥਿਰ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ 'ਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਮਲਾ, 1 ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਜੰਮੂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ

ਸ੍ਰੀਨਗਰ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਜੰਮੂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਆਹ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਬੰਦੂਕਧਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਫਾਰੂਕ ਅਬਦੁੱਲਾ 'ਤੇ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ, ਜਿਸ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਮਲ ਸਿੰਘ ਜਮਵਾਲ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਘਟਨਾ ਜੰਮੂ ਦੇ ਗ੍ਰੇਟਰ ਕੈਲਾਸ਼ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ ਹੈ। ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਰਿੰਦਰ ਚੌਧਰੀ ਅਤੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਾਸਿਰ ਅਸਲਮ ਵਾਨੀ ਵੀ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚੌਧਰੀ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਰੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ ਕਿ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਤਾਇਨਾਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਕਿਵੇਂ ਹੋਈ।' ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਘਟਨਾ ਦੀ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਫਾਰੂਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਸਮਾਗਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਜਦੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਪੋਸਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਿਤਾ 'ਵਾਲ-ਵਾਲ ਬਚੇ' ਹਨ ਅਤੇ ਫਾਰੂਕ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਟੀਮ ਨੇ 'ਗੋਲੀ ਦਾ ਰੁਖ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਸਫਲ ਕੀਤਾ।'

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਅੱਲ੍ਹਾ ਮਿਹਰਬਾਨ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਪਿਤਾ ਵਾਲ-ਵਾਲ ਬਚ ਗਏ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਵੇਰਵੇ ਅਧੂਰੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੋ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੋਡਿਡ ਪਿਸਤੌਲ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਗੋਲੀ ਚਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੁਰੱਖਿਆ ਟੀਮ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਗੋਲੀ ਦਾ ਰੁਖ ਮੋੜਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਕਿ ਕਤਲ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਵਾਬਾਂ ਨਾਲੋਂ ਸਵਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜ਼ੈੱਡ + ਐਨਐਸਜੀ - ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਇੰਨਾ ਨੇੜੇ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਿਆ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਵਾਨੀ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਨ।

ਬਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ 'ਤੇ 'ਗੋਲਡਨ ਰਿਟਰੀਵਰ' ਦੀ ਫੋਟੋ

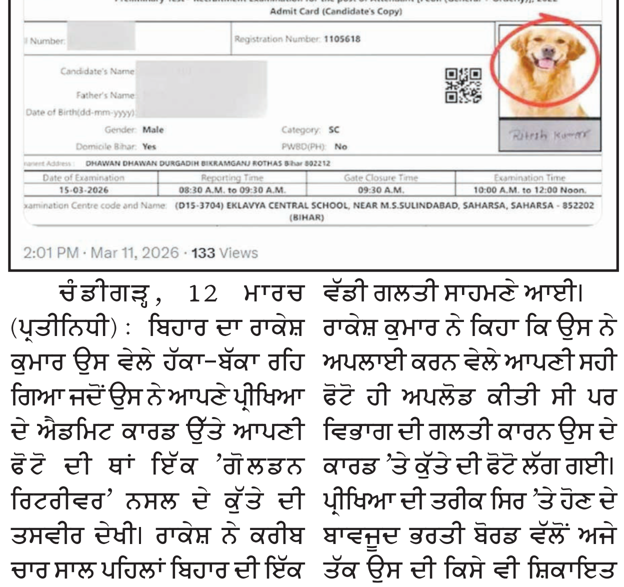

OFFICE OF THE CONVENOR, CENTRALIZED SELECTION AND APPOINTMENT COMMITTEE-CUM-PRINCIPAL DISTRICT & SESSIONS JUDGE, PATNA
Employment Notice No. 04/2022
Preliminary Test - Recruitment Examination for the post of Attendant [Peon (General + Orderly)], 2022
Admit Card (Candidate's Copy)

Registration Number: 1105618
Candidate's Name
Father's Name
Date of Birth(dd-mm-yyyy)
Gender: Male Category: SC
Domicile Bihar: Yes PWBD(PH): No
DHAWAN DHAWAN DURGADIH BIKRAMGANJ ROTHAS Bihar 802212

Date of Examination	Reporting Time	Gate Closure Time	Examination Time
15-03-2026	08:30 A.M. to 09:30 A.M.	09:30 A.M.	10:00 A.M. to 12:00 Noon.

Examination Centre code and Name: (D15-3704) EKLAVYA CENTRAL SCHOOL, NEAR M.S.SULINDABAD, SAHARSA, SAHARSA - 852202 (BIHAR)

2:01 PM · Mar 11, 2026 · 133 Views

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਬਿਹਾਰ ਦਾ ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਹੱਕਾ-ਬੱਕਾ ਰਹਿ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਫੋਟੋ ਦੀ ਥਾਂ ਇੱਕ 'ਗੋਲਡਨ ਰਿਟਰੀਵਰ' ਨਸਲ ਦੇ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਦੇਖੀ। ਰਾਕੇਸ਼ ਨੇ ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਦਾਰ (ਪੀਅਨ) ਦੀ ਨੌਕਰੀ ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਕੋਲ ਫਾਰਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਰਸੀਦ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸੀ। ਸਾਲ 2022 ਤੋਂ ਲੰਬੀ ਉਡੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਹੁਣ 15 ਮਾਰਚ 2026 ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ ਐਡਮਿਟ ਕਾਰਡ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਤਾਂ ਇਹ ਵੱਡੀ ਗਲਤੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ। ਰਾਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਅਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਆਪਣੀ ਸਹੀ ਫੋਟੋ ਹੀ ਅਪਲੋਡ ਕੀਤੀ ਸੀ ਪਰ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੇ ਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਫੋਟੋ ਲੱਗ ਗਈ। ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀ ਤਰੀਕ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਭਰਤੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਰਾਕੇਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਕਈ ਵਾਰ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚ ਕੀਤੀ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਉਸ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਆਗਰਾ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੇਂਦਰੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਮੰਤਰੀ ਗਜੇਂਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਪੂਰਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦੀਆਂ ਚਰਚਾਵਾਂ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਵਿਰਾਮ

ਉਪਰਲੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਸੀ.ਪੀ.ਆਈ.(ਐੱਮ.) ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜੌਨ ਬ੍ਰਿਟਾਸ ਨੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਤਾਜ ਮਹਿਲ ਦਾ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਈ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਨੇ ਦੋ ਟੁੱਕ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, 'ਮੰਤਰਾਲੇ ਕੋਲ ਨਾਮ ਬਦਲਣ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ'।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ 'ਤੇ ਦੁੱਗਣਾ ਖਰਚ

ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਦਨ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੋਦੀ ਸਰਕਾਰ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਖੁਦਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬੇਹੱਦ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਖੁਦਾਈ 'ਤੇ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੁੱਗਣੀ ਰਾਸ਼ੀ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼ੇਖਾਵਤ ਅਨੁਸਾਰ, ਖੁਦਾਈ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਉਪਲਬਧ ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੋਤਾਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸੰਭਾਲ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ 3,713 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕੀਤੇ ਜਾਰੀ

ਇਤਿਹਾਸਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ (2014-2024) ਦੌਰਾਨ 3,713 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਲ 2004 ਤੋਂ 2014 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਰਕਮ ਸਿਰਫ਼ 1,310 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਭਰਵਾਂ ਹੁੰਗਾਰਾ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਦੇ ਸਮਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਲਿਖਤੀ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 135 ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਹੱਤਵ ਵਾਲੇ ਸਮਾਰਕ ਅਤੇ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਸਥਾਨ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਭਾਰਤੀ ਪੁਰਾਤੱਤਵ ਸਰਵੇਖਣ (ਏ.ਐਸ.ਆਈ.) ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਰਕ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੇ ਚੀਨ, ਅਮਰੀਕਾ ਤੇ ਰੂਸ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਹੀ ਰਾਹੁਲ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ : ਦੂਬੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਭਾਜਪਾ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਨਿਸ਼ੀਕਾਂਤ ਦੂਬੇ ਨੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ 'ਚ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਨੇਤਾ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 'ਤੋੜਨ' ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਨੇਤਾ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮਿਲੇਗੀ ਜਦੋਂ ਚੀਨ, ਰੂਸ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਬੇ ਨੇ ਸੰਸਦ ਭਵਨ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, 'ਉਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸਵੇਰੇ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੂੰ, ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਵਲਾਦੀਮੀਰ ਪੁਤਿਨ ਨੂੰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸ਼ੀ ਜਿਨਪਿੰਗ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਣ। ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤਿੰਨਾਂ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਿਲੇਗੀ।'ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਜਦੋਂ ਰੂਸ, ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਚੀਨ ਮਿਲ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਾਂ ਭਾਰਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਵੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦਿਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਾਰਜ ਸੋਰੋਸ ਦਾ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦਾ ਏਜੰਡਾ ਸਫਲ ਹੋਵੇਗਾ।'

ਉਤਰ ਰੇਲਵੇ

ਨਿਵਿਦਾ ਸੂਚਨਾ (ਈ-ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਦੁਆਰਾ)

ਕੰਮ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸਥਾਨ	ਦਿੱਲੀ ਮੰਡਲ ਵਿਚ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲਈ CEL ਮੇਕ ਦੇ SSDAC ਦਾ ਕੰਪਰੀਹੈਂਸਿਵ ਐਨੂੰਅਲ ਮੇਂਟਨੇਂਸ ਕਾਂਟਰੈਕਟ।		
ਕੰਮ ਦੀ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਲਾਗਤ	₹4,75,02,443.52/-	ਬਿਆਨਾ ਰਾਸ਼ੀ	₹3,87,500.00/-
ਦਫਤਰ ਦਾ ਪਤਾ	ਸੀਨੀਅਰ ਮੰਡਲ ਸੰਕੇਤ ਅਤੇ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਇੰਜੀਨੀਅਰ-C, ਤੀਜੀ ਮੰਜ਼ਲ, ਸੰਕੇਤ ਅਤੇ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਮੰਡਲ ਰੇਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਫਤਰ, ਸਟੇਟ ਐਂਟਰੀ ਰੋਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ-110055		
ਨਿਵਿਦਾ ਫਾਰਮ ਜਮ੍ਹਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਵਿਦਾ ਖੁਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਮਾਂ।	ਨਿਵਿਦਾ ਫਾਰਮ ਅਪਲੋਡ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ 11.03.2026/ਨਿਵਿਦਾ ਖੁਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ 06.04.2026 15.00 ਵਜੇ ਤਕ		
ਵੈਬਸਾਈਟ ਅਤੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ ਦਾ ਸਥਾਨ ਜਿਥੋਂ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।	ਉਤਰ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ www.ireps.gov.in 'ਤੇ ਦੇਖੋ ਜਾਂ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ, ਤੀਜੀ ਮੰਜ਼ਲ, ਸੰਕੇਤ ਅਤੇ ਦੂਰਸੰਚਾਰ ਬ੍ਰਾਂਚ, ਮੰਡਲ ਰੇਲ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਦਫਤਰ, ਸਟੇਟ ਐਂਟਰੀ ਰੋਡ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ- 110055		

ਨਿਵਿਦਾ ਨੰਬਰ: 558-Sig-16-M-T-AMC-095 ਤਾਰੀਕ: 11.03.2026

ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਮੁਸਕਾਨ ਦੇ ਨਾਲ 831/2026

'ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਯੋਜਨਾ' ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ: ਉਤਮ ਸਿੰਘ

ਕਰਨਾਲ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਰੀਗਰ ਅਤੇ ਕਾਰੀਗਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਪੁਨਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਅਨਮੋਲ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੇ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਯੋਜਨਾ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਕਲਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਮੁੱਲ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਪੇਂਡੂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਯੋਗ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇੱਕ ਕਾਮਨ ਸਰਵਿਸ ਸੈਂਟਰ (CSC) 'ਤੇ ਜਾ ਕੇ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਵੈਰੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਆਧਾਰ ਈ-ਕੇਵਾਈਸੀ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਯੋਜਨਾ ਪੋਰਟਲ 'ਤੇ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ 18 ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਵਾਇਤੀ ਕਿੱਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ, ਸ਼ਸਤਰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਲੁਹਾਰ, ਹਥੌੜੇ ਅਤੇ ਲੋਹੇ ਦੇ ਸੰਦ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਤਾਲੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਸੁਨਿਆਰੇ, ਘੁਮਿਆਰ, ਮੂਰਤੀਕਾਰ, ਮੋਚੀ, ਮਿਸਤਰੀ, ਟੋਕਰੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਤਰਖਾਣ, ਚਟਾਈ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਗੁੱਡੀ ਅਤੇ ਖਿਡੌਣੇ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ, ਨਾਈ, ਧੋਬੀ, ਦਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਮੱਛੀ ਫੜਨ ਵਾਲੇ ਜਾਲ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਯੋਗ ਸਾਰੇ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਜਿਸਟਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਭ ਲੈਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਯੋਜਨਾ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੀ ਹੈ: ਡੀਸੀ ਉੱਤਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ, ਇੱਕ ਕਾਲਜ-ਉਮਰ ਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੀ ਧੀ ਨੂੰ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਸਕੂਟਰ ਲਈ 50,000 ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਜ਼ਦੂਰ ਨੂੰ ਸਾਈਕਲ ਲਈ 5,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮਹਿਲਾ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ?4,500 ਅਤੇ 9ਵੀਂ ਅਤੇ 10ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਦੇ ਸਕੂਲ-ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 10,000, ਜਦੋਂ ਕਿ ਆਈ.ਟੀ.ਆਈ. ਅਤੇ ਡਿਪਲੋਮਾ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 12,000 ਮਿਲਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 11ਵੀਂ ਅਤੇ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 12,000 ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬੀਏ, ਪੌਲੀਟੈਕਨਿਕ, ਡਿਪਲੋਮਾ, ਸੀਏ, ਏਐਨਐਮ, ਜੀਐਨਐਮ, ਅਤੇ ਅੰਡਰਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਪਲੋਮਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ 15,000 ਸਾਲਾਨਾ ਲਾਭ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਫਾਰਮੇਸੀ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ?20,000 ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਐਮਬੀਬੀਐਸ, ਬੀਏਐਮਐਸ ਅਤੇ ਬੀਡੀਐਸ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ?21,000 ਸਾਲਾਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਵਿਸ਼ਵਕਰਮਾ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ?3 ਲੱਖ ਤੱਕ ਦੇ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ੇ, 15,000 ਤੱਕ ਦੇ ਟੂਲਕਿੱਟ ਸਹਾਇਤਾ, ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਸਿਖਲਾਈ, 500 ਦਾ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਵਜ਼ੀਫ਼ਾ, ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ ਗੁਣਵੱਤਾ ਪ੍ਰਮਾਣੀਕਰਣ, ਬ੍ਰਾਂਡਿੰਗ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਵੈ-ਨਿਰਭਰ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਬਣਦੇ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹੋਈ ਹਾਈ ਪਾਵਰ ਪਰਚੇਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਿਤ

- ➤ ਯਮੁਨਾਨਗਰ, ਪਾਣੀਪਤ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਲਈ ਕੋਲ ਸਪਲਾਈ, ਰੱਖਰਖਾਵ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ
- ➤ ਬਾਵਲ ਵਿੱਚ 18 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਬਣੇਗਾ ਨਿਆਇਕ ਕੰਪਲੈਕਸ

ਪੰਚਕੂਲਾ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਹਾਈ ਪਾਵਰ ਪਰਚੇਜ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਿਤ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜਨਸਿਹਤ, ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ, ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਨਿਗਮ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਬਿਜਲੀ ਨਿਗਮ ਸਮੇਤ ਕਈ ਵਿਭਾਗਾਂ ਲਈ ਜਰੂਰੀ ਸਮੱਗਰੀ ਖਰੀਦ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਈ ਵਿਕਾਸ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵੀ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਸਪੰਨ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ 675.82 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੁੱਲ 15 ਏਜੰਡੇ ਰੱਖੇ ਗਏ। ਨੇਗੋਸਇਏਸ਼ਨ ਦੇ ਬਾਅਦ 657.82 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਛੱਡੇ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਗਭਗ 68.13 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਬਚੱਤ ਹੋਈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਵਿਕਾਸ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਕਰਨ ਤਾਂ ਜੋ ਕੰਮ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਕਾਸ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਤਾਹੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵੀ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਕਰਨ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਪ੍ਰਵਹੀ ਵਰਤੇਗਾ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਖਤ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਯਮੁਨਾਨਗਰ ਤੇ ਪਾਣੀਪਤ ਥਰਮਲ ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਆਟੋਮੇਟਿਡ ਕੋਇਲਾ ਸਪਲਾਇਰ ਅਤੇ ਰੱਖਰਖਾਵ ਦੇ ਲਈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਡੀਐਚਬੀਬੀਐਨਐਲ ਲਈ 220 ਕੇਵੀ, 33/11 ਕੇਵੀ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਬਸਈ ਜਲਘਰ ਤੋਂ ਸੈਕਟਰ 25 ਰੇਲਵੇ ਲਾਇਨ-2 ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਤੋਂ 1000 ਐਮਐਮ ਤੋਂ 600 ਐਮਐਮ ਦੀ ਪਾਇਪ ਲਾਇਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਲਗਭਗ 55 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਪੈਣ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਬਰਸਾਤ ਦੇ ਸੀਜਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਕਿਹਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੂਸਟਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੈਕਟਰ-16 ਦੇ ਲਈ ਪਾਇਪ ਲਾਇਨ ਪਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਸਟੋਰਮ ਵਾਟਰ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਤਹਿਤ ਅਸ਼ੋਕ ਵਿਹਾਰ ਤੋਂ ਨੇੜੇ ਭੀਮਗੜ੍ਹ ਖੇੜੀ ਰੇਲਵੇ ਕਲਵਰਟ ਨੰਬਰ 50 ਤੱਕ ਆਰਸੀਸੀ ਮਾਸਟਰ ਡ੍ਰੇਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਕੰਮ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 17.60 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਵੇਗੀ ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ 41.84 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਐਮਐਲਡੀ ਸੀਵਰੇਜ ਟ੍ਰੀਟਕੈਂਅ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਮਹੇਂਦਰਗੜ੍ਹ ਦੇ ਪਿੰਡ ਧਨੋਂਦਾ, ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਦੇ ਪਿੰਡ ਨਾਵਦਾ ਅਤੇ ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਕਿਰੋੜੀ ਵਿੱਚ 400 ਕੇਵੀ ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਜੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ। ਇੰਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਲਗਭਗ 157 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਟ੍ਰਾਸਫਾਰਮਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰਾਂ 'ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਲੋਡ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਲਗਾਏ ਜਾਣਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਾਵਲ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਆਇਕ ਕੰਪਲੈਕਸ ਦੇ ਲਈ ਵੀ ਟੈਂਡਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀਗ ਈ। ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ 'ਤੇ 18 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਵੇਗੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾ ਕਾਲਾਂਵਾਲੀ ਐਲਟੀਸੀ ਨਾਲ ਰੋੜੀ ਘੱਗਰ ਡ੍ਰੇਨ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਪਾਉਣ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅੰਬਾਲਾ ਵਿੱਚ ਬਣ ਰਹੇ ਸ਼ਹੀਦ ਸਮਾਰਕ ਤਹਿਤ ਫਰਨੀਚਰ ਦੀ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਹੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ, ਸੂਚਨਾ ਜਨ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅਥੋਰਾਇਜਡ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਾਲ ਅਤੇ ਆਪਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਮੰਤਰੀ ਵਿਪੁਲ ਗੋਇਲ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ, ਜਨਸਿਹਤ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਮੰਤਰੀ ਰਣਬੀਰ ਗੰਗਵਾ, ਏਸੀਐਸ ਡਾ. ਰਾਜਾਸ਼ੇਖਰ ਵੂੰਡਰੂ, ਏਕੇ ਸਿੰਘ, ਅਨੁਰਾਗ ਅਗਰਵਾਲ, ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਵਧੀਕ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਡਾ. ਸਾਕੇਤ ਕੁਮਾਰ, ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਪੰਕਜ ਅਗਰਵਾਲ, ਮੋਹਮਦ ਸ਼ਾਇਨ, ਡਾ. ਅਮਿਤ ਅਗਰਵਾਲ, ਪੀਸੀ ਮੀਣਾ, ਸੂਚਨਾ ਜਨਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਕੇ ਐਮ ਪਾਂਡੂਰੰਗ ਸਮੇਤ ਕਈ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

ਭਗਵਾਨ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਸਮਾਰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉਠਾ ਕੇ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੀਤੀ : ਸੁਰੇਂਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਰੋਟਾ

ਕਰਨਾਲ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਸਰਵ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸਭਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰੇਂਦਰ ਸ਼ਰਮਾ ਬਰੋਟਾ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਭਗਵਾਨ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਸਮਾਰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਮੰਗ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਗਵਾਨ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਸਮਾਰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀ ਆ ਰਹੀ ਮੰਗ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ

ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ, ਜਿਸ ਲਈ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਾਈਚਾਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦੀ ਰਹੇਗਾ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਾਈਚਾਰਾ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਭਗਵਾਨ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਸਮਾਰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ, ਜੋ ਕਿ ਸਮੁੱਚੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਗਵਾਨ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਸਮਾਰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਹਰਿਆਣਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਪਛਾਣ ਦੇਵੇਗੀ, ਸੈਰ-ਸਪਾਟੇ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਭਗਵਾਨ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਹਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਨਾਲ ਉਠਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ, ਪਹਾੜਵਾੜ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਭਗਵਾਨ ਪਰਸ਼ੂਰਾਮ ਜਨਮ ਜਯੰਤੀ ਸਮਾਰੋਹ, ਇੱਕ ਦੇਸ਼ ਵਿਆਪੀ ਸਮਾਗਮ, ਨੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਮੰਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਡਾ. ਅਰਵਿੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ।

ਦਿਆਲੂ-2 ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾਣ: ਯੋਗੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਹਿਤਾ

ਕਰਨਾਲ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਏਡੀਸੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਮਿੰਨੀ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਆਡੀਟੋਰੀਅਮ ਵਿੱਚ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਅੰਤਯੋਦਯ ਪਰਿਵਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ (ਦਿਆਲੂ-2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਏਡੀਸੀ ਯੋਗੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਹਿਤਾ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਉਹ ਦਿਆਲੂ-2 ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰਾਹਤ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਿਆਲੂ-2 ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਯੋਜਨਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਜਨਤਕ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਵਾਰਾ ਜਾਨਵਰਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਾਵਾਂ, ਬਲਦ, ਕੁੱਤੇ, ਨੀਲਗਈ, ਗਧੇ, ਖੱਚਰ, ਆਦਿ) ਦੇ ਹਮਲਿਆਂ ਜਾਂ ਕੱਟਣ ਕਾਰਨ ਮੌਤ, ਸਥਾਈ ਅਪੰਗਤਾ ਜਾਂ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੇਰੀ ਜਾਂ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਭ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕਣ। ਇਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਆਰਟੀਏ ਵਿਜੇ ਦੇਸ਼ਵਾਲ, ਡੀਐਸਪੀ ਮੀਨਾ ਕੁਮਾਰੀ, ਏਐਮਸੀ ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ, ਡਿਪਟੀ ਸਿਵਲ ਸਰਜਨ ਅਮਨ ਕੰਬੋਜ, ਬੀਡੀਪੀਓ ਗੁਰੂ ਮਲਕ ਸਿੰਘ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਕੜਾ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 'ਚ ਮਾਂ ਨੇ ਚਾਰ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਹ 'ਚ ਸੁੱਟਣ ਬਾਅਦ ਖ਼ੁਦ ਵੀ ਕੀਤੀ ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ

ਤਿੰਨ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਹੋਈਆਂ ਬਰਾਮਦ, 5 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਬੱਚੀ ਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਭਾਲ

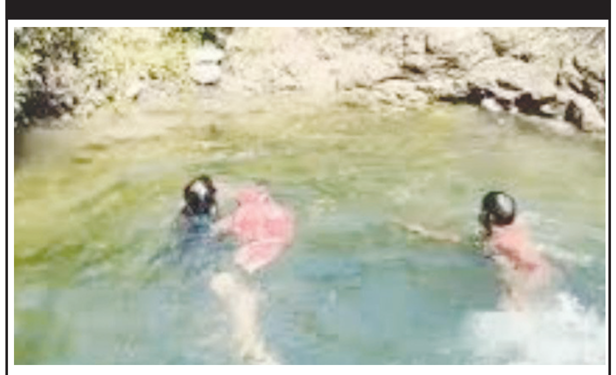

ਸਾਗਰ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਗਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਚਾਰ ਮਾਸੂਮ ਧੀਆਂ ਨੂੰ ਖੂਹ ਵਿੱਚ ਸੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਦ ਵੀ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀ ਕਰ ਲਈ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਵੀਰਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਕੇਸਲੀ ਥਾਣਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨੰਹੀ ਦੇਵਰੀ ਖਮਾਰੀਆ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੀ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਵਿਤਾ ਬਾਈ (28) ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਅੰਸ਼ਿਕਾ (7), ਰਕਸ਼ਾ (5) ਅਤੇ ਦੀਕਸ਼ਾ (3) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਤਿੰਨਾਂ ਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੇੜਲੇ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਜਦਕਿ ਕਿ 5 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਨੀਸ਼ਾ ਦੀ ਭਾਲ ਖ਼ਬਰ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਸੀ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਔਰਤ ਦਾ ਪਤੀ ਚੰਦਰਭਾਨ ਲੋਧੀ ਕੰਮ 'ਤੇ ਬਾਹਰ ਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਉਸ ਦੀ ਸੱਸ ਅਤੇ ਭਰਜਾਈ ਘਰ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸੁੱਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਵੇਰੇ ਜਦੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਕਾਫ਼ੀ ਦੇਰ ਤੱਕ ਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੋਇਆ। ਜਦੋਂ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਔਰਤ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਫੰਦੇ ਨਾਲ ਲਟਕਦੀ ਮਿਲੀ, ਜਦਕਿ ਕੁੜੀਆਂ ਅੰਦਰ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ। ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲੈਣ 'ਤੇ ਤਿੰਨ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਇੱਕ ਖੂਹ ਵਿੱਚੋਂ ਮਿਲੀਆਂ।

ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਹਾਈ ਪਾਵਰਡ ਵਰਕਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਸੰਪੰਨ

ਨੇਗੋਸੀਏਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ 4 ਕਰੋੜ 17 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚੱਤ

ਪੰਚਕੂਲਾ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਅੱਜ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਹਾਈ ਪਾਵਰਡ ਵਰਕਸ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਵੱਛਤਾ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕੂੜਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਰੇਟਸ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮੰਜੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਟੈਂਡਰਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਲਾਗਤ ਲਗਭਗ 90 ਕਰੋੜ 66 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਹੈ। ਟੇਂਡਰ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੇਗੋਸਇਏਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਲਗਭਗ 4 ਕਰੋੜ 17 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚੱਤ ਯਕੀਨੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਵਿਪੁਲ ਗੋਇਲ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਕਿਸਾਨ ਭਲਾਈ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਸ਼ਿਆਮ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਮੌਜੂਦ ਰਹੇ।

ਨਗਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਗੋਹਾਨਾ ਵਿੱਚ ਡੋਰ-ਟੂ-ਡੋਰ ਕੂੜਾ ਇੱਕਠਾ ਕਰਨ, ਕੂੜੇ ਦੇ ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਾਇਟ ਤੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ, ਨਗਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਪਲਵਲ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਠੋਸ ਕੂੜੇ ਦੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਕੰਮ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਕਰਨਾਲ ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੇ (ਲੀਗੇਸੀ) ਕੂੜੇ ਦੇ ਬਾਇਓ-ਰਿਮੇਡਇਏਸ਼ਨ, ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਹਿਸਾਰ ਦੇ ਐਚਐਸਵੀਪੀ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੜਕ ਸਫਾਈ ਅਤੇ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਹਿਸਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨੀਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਮੈਨੁਅਲ ਸਫਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਟੈਂਡਰ ਰੇਟਸ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਗਰ ਪਰਿਸ਼ਦ ਪਲਵਲ ਵਿੱਚ ਡੋਰ-ਟੂ-ਡੋਰ ਕੂੜਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨਾ, ਵੱਖ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਸਾਇਟ ਤੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੰਜੂਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਨਾਇਬ ਸਿੰਘ ਸੈਣੀ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਿਨੇਦਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਟੈਂਡਰ ਮੰਜੂਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਨਕਾਂ ਅਤੇ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਾਰੀ ਤਕਨੀਕੀ ਸਪੇਸੀਫਿਕੇਸ਼ਨਸ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਪੂਰੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਬੰਧਿਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਤੈਅ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਵੱਛਤਾ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਧ ਮਜਬੂਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਵੱਛਤਾ ਅਤੇ ਠੋਸ ਕੂੜਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰੇਡਿੰਗ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜੋ ਏਜੰਸੀਆਂ ਬਿਹਤਰ ਕੰਮ ਕਰਣਗੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਾਨਕਾਂ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਕੰਟਰੈਕਟਰਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਭਾਜਪਾ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਊਰਜਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ: ਸੰਯੋਗਿਤਾ ਗੁਪਤਾ

ਤਾਰਾਵਾੜੀ ਦੀ ਅਗਰਵਾਲ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਕੈਂਪ ਨੇ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮੰਤਰ ਦਿੱਤਾ

ਤਾਰਾਵਾੜੀ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ (ਭਾਜਪਾ) ਨੇ ਤਾਰਾਵਾੜੀ ਦੀ ਅਗਰਵਾਲ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਖੇ 24 ਘੰਟੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ, ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੀਲੋਖੇੜੀ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ ਭਗਵਾਨਦਾਸ ਕਬੀਰਪੰਥੀ, ਭਾਜਪਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਯੋਗਿਤਾ ਗੁਪਤਾ, ਭਾਜਪਾ ਆਗੂ ਅਤੇ ਇੰਚਾਰਜ ਇਲਮ ਸਿੰਘ, ਮੰਡਲ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ਿਵਮ ਬਾਂਸਲ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਰਣਜੀਤ ਭਾਰਦਵਾਜ, ਰਾਜੇਸ਼ ਛਾਬੜਾ, ਪੰਕਜ ਠਾਕੁਰ ਅਤੇ ਕਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ, ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੂਥ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ? ?ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸੰਗਠਨ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਜਨਤਾ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਸਰਲ ਐਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਡਿਜੀਟਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਵਰਕਰ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਐਪ ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ 'ਤੇ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰਕੇ ਪਹੁੰਚੇ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਔਨਲਾਈਨ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਨੀਲੋਖੇੜੀ ਹਲਕੇ ਦੇ ਵਿਧਾਇਕ, ਰਾਜ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਚੇਅਰਮੈਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਮੈਂਬਰ, ਬਲਾਕ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ, ਕੌਂਸਲਰ, ਸਰਪੰਚ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸਾਰੇ ਫਰੰਟ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਸ਼ਕਤੀ ਕੇਂਦਰ ਇੰਚਾਰਜ ਅਤੇ ਮੁਖੀ, ਬੂਥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਇੰਚਾਰਜ, ਤ੍ਰਿਦੇਵ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਵਰਕਰ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ, ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਿਖਲਾਈ ਕੈਂਪ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਊਰਜਾਵਾਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਅਤੇ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ।

ਯਾਤਰੀਗਣ ਕਿਰਪਾ ਧਿਆਨ ਦੇਣ !

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੇਲਗੱਡੀ-2026

ਰੇਲਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਦੇ ਲਈ ਉੱਤਰ ਰੇਲਵੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੇਲਗੱਡੀ ਨੰ. 04432 ਆਨੰਦ ਵਿਹਾਰ (ਟਰਮੀਨਲ) - ਟਾਟਾਨਗਰ ਜੰ. ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਰੇਲ ਸੇਵਾ ਦਾ ਟਾਈਮ-ਟੇਬਲ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:-

ਰੇਲਗੱਡੀ ਨੰ. 04432 ਆਨੰਦ ਵਿਹਾਰ (ਟਰਮੀਨਲ)-ਟਾਟਾਨਗਰ ਜੰ. ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਰੇਲਗੱਡੀ — 01 ਫੇਰਾ

ਸਟੇਸ਼ਨ	ਗੱਡੀ ਨੰ.04432 ਪਹੁੰਚ	ਰਵਾਨਗੀ
ਆਨੰਦ ਵਿਹਾਰ (ਟਰਮੀਨਲ)	----	05:00
ਮੁਰਾਦਾਬਾਦ	08:15	08:25
ਬਰੇਲੀ	10:10	10:15
ਲਖਨਊ ਜੰ.	14:20	14:30
ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ	17:10	17:20
ਵਾਰਾਨਸੀ	21:40	21:50
ਪੰਡਿਤ ਦੀਨ ਦਿਆਲ ਉਪਾਧਿਆਏ ਜੰ.	22:40	22:45
ਭਭੂਆ ਰੋਡ	23:24	23:26
ਸਾਸਾਰਾਮ	23:53	23:55
ਡੇਹਰੀ ਆਨ ਸੋਨ	00:08	00:10
ਜਪਲਾ	00:55	00:57
ਗੜਵਾ ਰੋਡ ਜੰ.	02:30	02:35
ਡਾਲਟਨਗੰਜ	03:13	03:15
ਬਰਵਾਡੀਹ ਜੰ.	03:43	03:45
ਲਾਤੇਹਾਰ	04:20	04:22
ਟੋਰੀ	05:15	05:17
ਬਰਕਾਕਾਨਾ ਜੰ.	07:48	07:50
ਮੂਰੀ ਜੰ.	08:55	09:00
ਚਾਨਿਡਲ ਜੰ.	11:50	11:55
ਟਾਟਾਨਗਰ ਜੰ.	13:00	----

ਚੱਲਣ ਦੇ ਦਿਨ : 04432 ਆਨੰਦ ਵਿਹਾਰ (ਟ.) ਤੋਂ ਮਿਤੀ 16.03.2026 (ਸੋਮਵਾਰ) ਨੂੰ।

ਜਗ੍ਹਾ: 2 ਟੀਯਰ ਏਸੀ., 3 ਟੀਯਰ ਏਸੀ., 3 ਟੀਯਰ ਏਸੀ. ਇਕਾਨੋਮੀ, ਸਲੀਪਰ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ

ਰੇਲਯਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅਨੁਰੋਧ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਰੇਲਮਦਦ ਹੈਲਪਲਾਈਨ ਨੰ.139 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰਨ ਜਾਂ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ https://enquiry.indianrail.gov.in ਜਾਂ NTES ਐਪ ਵੇਖਣ।

837/2026 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਫਾਲੋ ਕਰੋ

ਉੱਤਰ ਰੇਲਵੇ
ਤੁਹਾਡੀ ਸੁਵਿਧਾ - ਸਾਡਾ ਲਕਸ਼
ਸਾਨੂੰ www.nr.indianrailways.gov.in 'ਤੇ ਮਿਲੋ

ਗ੍ਰਾਹਕਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਮੁਸਕਾਨ ਦੇ ਨਾਲ

Printed, Published & Editied by Jaskirat Singh on behalf of Charhdikala Printing Press Pvt. Ltd. Patiala & Printed at I.G. Printers Press Pvt. Ltd., 104 D.S.I.D.C. Complex, Okhla Indl. Area, Phase-1, New Delhi Keeper Jagpal Singh Published at office of Daily Charhdikala 202, INS Bldg, Rafi Marg, New Delhi.
PRGI (RNI) Regd. No. 57283/1994 -Editor: Jaskirat Singh

ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਐਡੀਟਰ, ਪ੍ਰਿੰਟਰ, ਪਬਲਿਸ਼ਰ ਨੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ, ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਲਈ ਆਈ.ਜੀ. ਪ੍ਰਿੰਟਰਜ਼ ਪ੍ਰੈਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ 104, ਡੀ.ਐਸ.ਆਈ.ਡੀ.ਸੀ. ਕੰਪਲੈਕਸ, ਔਖਲਾ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਏਰੀਆ, ਫੇਜ਼-1, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਕੀਪਰ ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਛਪਵਾ ਕੇ ਦਫ਼ਤਰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਚੜ੍ਹਦੀਕਲਾ 202, ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ. ਬਿਲਡਿੰਗ, ਰਫੀ ਮਾਰਗ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।
PRGI (RNI) Regd. No. 57283/1994 -ਸੰਪਾਦਕ: ਜਸਕੀਰਤ ਸਿੰਘ

ਪੈਸਾ ਜਿਵੇਂ ਨਚਾਈ ਜਾਂਦਾ, ਦੁਨੀਆਂ ਨੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਏ...

ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨਸਾ

ਇਸ ਗੱਲ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਹੀ ਲੜਾਈ ਦੇ ਤਿੰਨ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰ, ਜ਼ੋਰੂ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਜ਼ਰ ਮਤਲਬ ਧਨ ਦੌਲਤ, ਜ਼ੋਰੂ ਔਰਤ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜ਼ਮੀਨ ਭੂਮੀ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਕਰਕੇ ਲੜਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਧਨ ਦੌਲਤ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਬਾਕੀ ਸਭ ਇਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਧਨ ਦੌਲਤ ਹੋਵੇ। ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਧਨ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਉਹ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੈਸਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨੁੱਖ ਹਰ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਠੱਗੀ, ਮਿਲਾਵਟਖੋਰੀ ਅਤੇ ਡਕੈਤੀ, ਕਤਲ ਸਭ ਕੁਝ ਜਾਇਜ਼ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਜਿੱਤ ਕੇ ਲੁੱਟੋ ਬਸ ਲੁੱਟੋ ਸਭ ਦਾ ਇਹੀ ਮਕਸਦ ਹੈ। ਸਭ ਇਸ ਦੇ ਨਚਾਏ ਨੱਚੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਤਾਂ ਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ;

ਪੈਸਾ ਜਿਵੇਂ ਨਚਾਈ ਜਾਂਦਾ,
ਦੁਨੀਆਂ ਨੱਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਇਸ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਸਾਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੰਗੀ ਕਟਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਵੱਧ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਤ੍ਰਸਟੀਗੁਣ ਨਹੀਂ ਘਟਦਾ, ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਵੇ ਓਨੇ ਹੀ ਵੱਧ ਦੀ ਲਾਲਸਾ। ਕੁਝ ਕੋਲ ਕਿਸਮਤ ਛੱਪਰ ਪਾੜ ਕੇ ਪੈਸੇ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਗੀਤ ਗਾਉਂਦੇ ਨੇ;

ਤੂੰ ਪੈਸਾ ਪੈਸਾ ਕਰਦੀ ਹੈ
ਪੈਸੇ ਦੀ ਲਗਾ ਦੂੰ ਢੇਰੀ

ਧਰਮ-ਕਰਮ, ਭੋਗ, ਵਿਆਹ ਹਰ ਰਸਮ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਹ ਸ਼ਾਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸੇ ਕਰਕੇ ਬੁਕਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅੰਬਾਨੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਸਭ ਨੇ ਦੇਖੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੈਸਾ ਪਾਣੀ ਵਾਂਗ ਵਹਾਇਆ ਗਿਆ।

ਕਿਸੇ ਦੀ ਦੋ ਡੰਗ ਦੀ ਰੋਟੀ ਨੀ ਪੱਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਨੀ ਪਤਾ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਖਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਗਰੀਬ ਨੂੰ ਧੀ ਵਿਆਹੁਣ ਦਾ ਫ਼ਿਕਰ ਅਮੀਰ ਨੂੰ ਇਹ ਫ਼ਿਕਰ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਕਿੰਨਾ ਰੁਪਿਆ ਹੈ। ਧੀ ਬਾਪ ਨੂੰ ਵਿਆਹ 'ਤੇ ਪੈਸਾ ਲਾਉਣ ਨੂੰ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਦਾਜ ਦੇ ਦਈ ਬਾਬਲਾ ਰੱਜ ਕੇ
ਖੜ੍ਹ ਖੜ੍ਹ ਦੇਖੇ ਦੁਨੀਆਂ।

ਸ਼ਗਨ, ਸਾਕ, ਮੌਤ ਵਿਹਾਰ ਸਭ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਆਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੀਆਂ ਬੋਲੀਆਂ ਵੀ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਮਾਇਆ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਬੰਦਾ ਦਾ ਇੱਜ਼ਤ ਮਾਣ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਲਾਮਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਮਾਇਆ ਤੇਰੇ ਤੀਨ ਨਾਮ
ਪਰਸੂ, ਪਰਸਾ, ਪਰਸਰਾਮ।

ਬਹੁਤਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਹੱਥਾਂ ਦੀ ਮੈਲ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਤੰਦਰੁਸਤੀ , ਸੁੱਖ ਸ਼ਾਂਤੀ ਵੱਡੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਆਉਂਦਾ ਜਾਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਪੈਸਾ ਕਾਂ ਬਨੇਰੇ ਦਾ,
ਕਦੀ ਐਸ ਬਨੇਰੇ ਤੇ ਕਦੇ ਓਸ ਬਨੇਰੇ ਤੇ।

ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕਿ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲਾਲਸਾ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਵਹਿਸ਼ੀ ਦਰਿੰਦਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਇਸਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ, ਮੋਹ ਪਿਆਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਦੂਰ ਚਲੇ ਗਏ ਹਨ। ਲੋਕ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਸਲਾਮਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਪੈਸਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਭੱਜ ਰਹੇ ਹਨ। ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥ ਝੂਠੇ ਪਾ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਲੋਕ ਭੈਣ ਭਾਈਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਕੇ ਬਾਹਰ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮੀਰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਤੇ ਗਰੀਬ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਪੈਸਾ ਦਸਤਕ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਿਹਾ।

ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਟੇਜਾਂ 'ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਨੱਚਣ ਪਿੱਛੇ ਵੀ ਪੈਸਾ ਹੀ ਮਜਬੂਰੀ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਪਾਰੀ ਕਾਲਾ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਕਰਕੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਅਮੀਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਡੀਲਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਸੁਪਣੇ ਦਿਖਾ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਧੂੜ ਪੱਟੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਮੈਡੀਕਲ ਲਾਇਨ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬੇੜਾ ਗ਼ਰਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਮੋਟੇ ਕਮੀਸ਼ਨ ਖਾਧੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਮਰੀਜ਼ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਡਨੀਆਂ ਵੇਚਣ ਤੱਕ ਦੇ ਕਾਂਡ ਵਾਪਰ ਗਏ ਹਨ। ਐਵੇਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਲੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਵਪਾਰ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਵਾਈਆਂ, ਟੈਸਟ, ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਕਰੋਨਾ ਕਾਲ ਵਿੱਚ ਆਹੂ ਲਾਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ। ਸਭ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖੇਡ ਹੈ ਕਿ ਅਧਿਆਪਕ ਸਕੂਲ ਨਾ ਪੜ੍ਹਾਕੇ ਘਰ ਟਿਊਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਨਕਲੀ ਦਵਾਈਆਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ, ਨਕਲੀ ਪਨੀਰ, ਨਕਲੀ ਮਠਿਆਈ, ਨਕਲੀ ਦੁੱਧ, ਘਿਓ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਇਸ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣਗੀਆਂ। ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਨਾ ਮਿੱਟੀ, ਨਾ ਪਾਣੀ ਤੇ ਨਾ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸਾਫ ਛੱਡਿਆ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਹਿ 'ਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਦਾ ਪੈਸਾ ਲੈਕੇ ਭੱਜਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਰਾਮ ਰਾਮ ਸੱਤ ਕਰ ਗਏ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਹੈ । ਹੋਰ ਕੋਈ ਮਰੇ ਕੋਈ ਜੀਵੇ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ। ਪੈਸੇ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਇਨਸਾਫ, ਨਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੇ ਘਰੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਾ ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਧਰੇ ਤੋਪਾਂ ਦੇ ਘਪਲੇ, ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਤਾਬੂਤ, ਯੂਰੀਆ ਦੀ ਠੱਗੀ, ਨਕਲੀ ਬੀਜ ਸਭ ਪੈਸੇ ਲਈ। ਇਲੈਕਸ਼ਨ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਦੱਬ ਕੇ ਪੈਸਾ ਵਹਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਨਾਢ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹੋਰ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਬਾਬਿਆਂ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਹੈ। ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਬਾਬੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵਹਿਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਗਰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਉਸੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਆਪ ਐਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣ ਲਈ ਤੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਨੰਗੇਜ਼ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਲੜਕੀਆਂ, ਲੜਕੇ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਸਭ ਮਰਿਯਾਦਾਵਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਟੱਪ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਪੈਸੇ ਲਈ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਗੰਧਲਾਪਣ ਭਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁੰਭ ਦਾ ਮੇਲਾ ਕਿਸੇ ਲਈ ਸ਼ਰਧਾ ਸੀ ਤੇ ਕਿਸੇ ਲਈ ਲੁੱਟ ਦਾ ਸਾਧਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਹੱਥ ਰੰਗ ਲਏ।

ਭਾਵੇਂ ਸਭ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੈਸਾ ਕਿਸੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾਣਾ। ਰਾਜੇ ਮਹਾਰਾਜੇ ਸਭ ਇਥੇ ਹੀ ਛੱਡ ਗਏ ਹਨ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਪਾਪਾਂ ਨਾਲ ਮਾਇਆ ਦਿਨ ਰਾਤ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੇ ਜਾਣਾ ਨਹੀਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਕਮਾਓ ਨਾ ਕਿ ਠੱਗੀਆਂ ਮਾਰਕੇ। ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਦਸਾਂ ਨਹੁੰਆਂ ਦੀ ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਪੈਸਾ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।

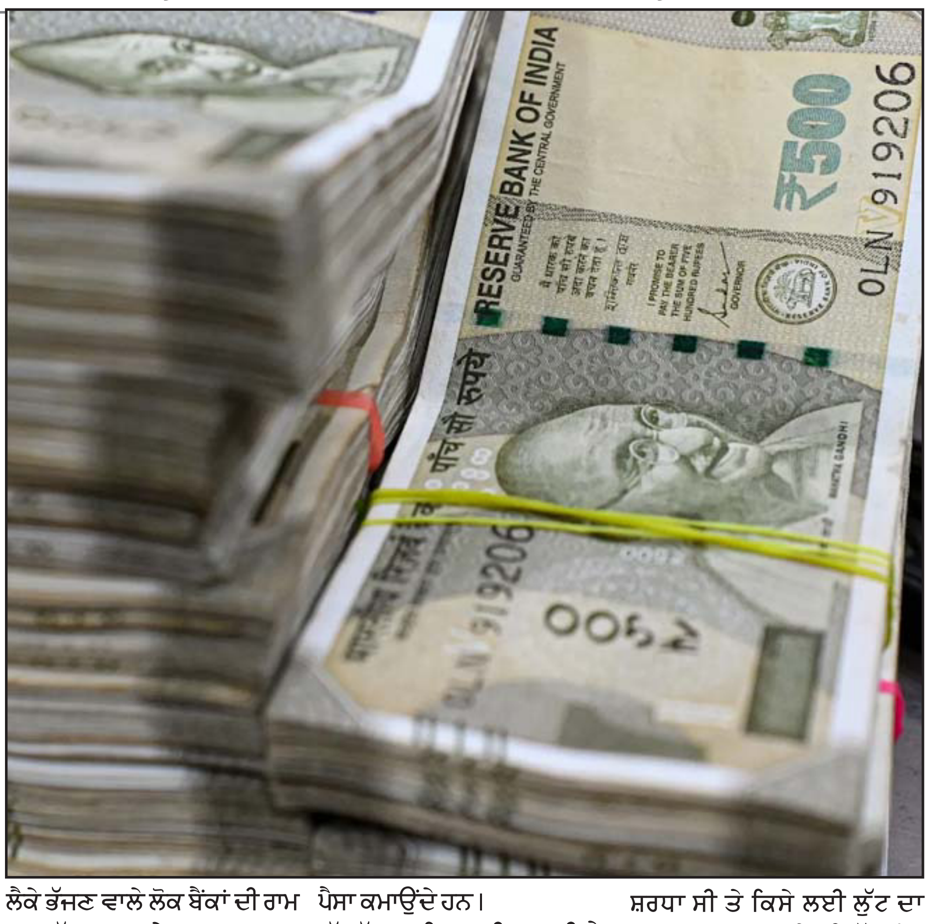

ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵਣ ਆਈਆਂ ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਰਜਾਈਆਂ...

ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਫ਼ਕੀਰੀ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਸੂਫ਼ੀ ਦਰਵੇਸ਼, ਉੱਚ ਕੋਟੀ ਦੇ ਕਵੀ ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦਾ ਜਨਮ 17ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਰਿਆਸਤ ਬਹਾਵਲਪੁਰ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ) ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਿੰਡ ਉੱਚ ਗੀਲਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਤਕਰੀਬਨ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਹੀ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਪਿੰਡ ਉੱਚ ਗੀਲਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮੁਲਤਾਨ ਦੇ ਪਿੰਡ ਮਲਕਵਾਲ ਤੇ ਫਿਰ ਉੱਥੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਰਹਿਣ ਉਪਰੰਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਪਿੰਡ ਪਾਂਡੋਕੇ ਆ ਵੱਸੇ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਸੱਯਦ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਆਪ ਨੇ ਕਸੂਰ ਵਿਖੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹਜ਼ਰਤ ਗ਼ੁਲਾਮ ਮੁਰਤਜ਼ਾ ਦੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਬਣ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਅਰਬੀ-ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਆਪ ਜੀ ਦੇ ਮਨ ਅੰਦਰ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂਘ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੋਮਾ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਸੀ ਅਤੇ ਹਜ਼ਰਤ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਕਾਦਰੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸ਼ਾਹ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਲਈ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਜੀ ਕੋਲ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਉਸ ਵਕਤ ਸ਼ਾਹ ਜੀ ਗੰਢਿਆਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਇੱਕ ਪਾਸਿਓਂ ਪੁੱਟ ਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਲਗਾ ਰਹੇ ਸਨ।

ਜਦੋਂ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਜੀ ਨੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਆਉਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੁੱਛਿਆ ਤਾਂ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪ ਜੀ ਪਾਸ ਆਇਆ ਹਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ। ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਸਹਿਜ ਸੁਭਾਅ ਨਿਕਲੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੇ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਜੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਜੀ ਨੇ ਬੜੇ ਹੀ ਸਾਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੰਢਿਆਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਵੱਲ ਹੱਥ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, 'ਬੁੱਲ੍ਹਿਆ ਰੱਬ ਦਾ ਕੀ ਪਾਉਣਾ, ਏਧਰੋਂ ਪੁੱਟਣਾ ਤੇ ਉਧਰ ਲਾਉਣਾ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਬੜੇ ਹੀ ਕੋਮਲ ਭਾਵ ਨਾਲ ਬੜੀ ਹੀ ਸਰਲ ਭਾਸ਼ਾ 'ਚ ਸਮਝਾਇਆ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਮੈਂ ਗੰਢਿਆਂ ਦੀ ਪਨੀਰੀ ਇੱਕ ਪਾਸਿਓਂ ਪੁੱਟ ਕੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹ, ਸੁਹਾਗਾ ਮਾਰ ਕੇ ਖੇਤ ਤਿਆਰ ਕਰ ਕੇ ਲਗਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਨੂੰ ਉਸ ਰੱਬ, ਉਸ ਪਰਵਰਦਿਗਾਰ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਹੋਵਣ ਲਈ ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਨੂੰ ਵਾਹ ਕੇ, ਸੁਹਾਗਾ ਮਾਰ ਕੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਜੀ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਰਨ 'ਚ ਰੱਬ ਦੀ ਬੰਦਗੀ 'ਚ ਲੀਨ ਹੋ ਗਏ। ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੇ ਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

'ਨਾ ਖ਼ੁਦਾ ਮਸੀਤੇ ਲੱਭਦਾ ਨਾ ਖ਼ੁਦਾ ਵਿੱਚ ਕਾਅਬੇ।
ਨਾ ਖ਼ੁਦਾ ਕੁਰਾਨ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਾ ਖ਼ੁਦਾ ਨਮਾਜ਼ੇ।
ਨਾ ਖ਼ੁਦਾ ਮੈਂ ਤੀਰਥ ਡਿੱਠਾ ਐਵੇਂ ਪੈਂਡੇ ਝਾਗੇ।
ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੁ ਜਦ ਮੁਰਸ਼ਦ ਮਿਲ ਗਿਆ ਟੁੱਟੇ ਸਭ ਤਗਾਦੇ।'

ਇਸਲਾਮ ਵਿੱਚ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਨੂੰ ਕੋਈ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਵਿੱਚ ਉਲਝੇ ਸਮਾਜਿਕ ਲੋਕ ਊਚ-ਨੀਚ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਬਚ ਨਾ ਸਕੇ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਸੱਯਦ ਖ਼ਾਨਦਾਨ 'ਚੋਂ ਸਨ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਮਾਜ 'ਚ ਸੱਯਦ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੀਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਗੁਰੂ ਹਜ਼ਰਤ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਕਾਦਰੀ ਅਰਾਈਂ ਜਾਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੱਯਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨੀਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਤਾਂ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮੁਰਸ਼ਦ ਧਾਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨਾਲ ਸੱਯਦ ਖ਼ਾਨਦਾਨ 'ਚ ਹਲਚਲ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ 'ਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਕਾਫ਼ੀ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਅਰਾਈਂ ਜਾਤ ਦਾ ਮੁਰਸ਼ਦ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਤਾਅਨੇ-ਮਿਹਣੇ ਵੀ ਸੁਣਨੇ ਪਏ। ਆਪ ਨੂੰ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀ ਸਮਝਾਇਆ, ਪਰ ਆਪ ਦੀ ਰੂਹ ਉਸ ਰੂਹਾਨੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਸਕੇ-ਸਬੰਧੀਆਂ ਦੇ ਤਾਅਨੇ-ਮਿਹਣਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕਾਵਿ ਰਚਨਾ 'ਚ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ:

'ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਨੂੰ ਸਮਝਾਵਣ ਆਈਆਂ, ਭੈਣਾਂ ਤੇ ਭਰਜਾਈਆਂ।
ਮੰਨ ਲੈ ਬੁੱਲ੍ਹਿਆ ਸਾਡਾ ਕਹਿਣਾ, ਛੱਡ ਦੇ ਪੱਲਾ ਰਾਈਆਂ।
ਆਲ ਨਬੀ ਔਲਾਦ ਨਬੀ ਨੂੰ, ਤੂੰ ਕੀ ਲੀਕਾਂ ਲਾਈਆਂ।
ਜਿਹੜਾ ਸਾਨੂੰ ਸਈਅਦ ਸੱਦੇ, ਦੋਜ਼ਖ ਮਿਲਣ ਸਜਾਈਆਂ।
ਜੋ ਕੋਈ ਸਾਨੂੰ ਰਾਈਂ ਆਖੇ, ਬਹਿਸ਼ਤੀਂ ਪੀਂਘਾਂ ਪਾਈਆਂ।
ਰਾਈਂ ਸਾਈਂ ਸਭਨੀ ਥਾਈਂ, ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀਆਂ।
ਸੋਹਣੀਆਂ ਪਰ੍ਹੇ ਹਟਾਈਆਂ ਨੇ ਤੇ, ਕੋਝੀਆਂ ਲੈ ਗਲ ਲਾਈਆਂ।
ਜੇ ਤੂੰ ਲੋੜੇਂ ਬਾਗ਼ ਬਹਾਰਾਂ, ਚਾਕਰ ਹੋ ਜਾ ਰਾਈਆਂ।
ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਸ਼ੌਹ ਦੀ ਜ਼ਾਤ ਕੀ ਪੁੱਛਨਾ ਏਂ, ਸ਼ੱਕਰ ਹੋ ਰਜਾਈਆਂ।'

ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਆਪਣੇ ਰੂਹਾਨੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਉਸਤਾਦ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮਿਲਣ ਦੀ ਤਾਂਘ 'ਚ ਰਹਿੰਦਾ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਰ, ਮੂੰਹ ਹਨੇਰੇ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਕੇ ਤੁਰੇ ਆ ਰਹੇ ਸਨ ਤਾਂ ਰਸਤੇ 'ਚ ਉਡੀਕਦੇ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਦੇ ਪੈਰ ਫ਼ੜ ਲਏ ਤੇ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਾਗਿਰਦ ਦੀ ਪਕੜ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਓਏ ਤੂੰ ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਏ ?" ਤਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਰ ਦੇ ਅੱਗੋਂ ਆਵਾਜ਼ ਆਈ, "ਜੀ ਮੈਂ ਭੁੱਲਾ ਹਾਂ !" ਇਸ ਮਗਰੋਂ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਮੁੜ ਆਪਣੇ ਰੂਹਾਨੀ ਗੁਰੂ ਸ਼ਾਹ ਅਨਾਇਤ ਦੀ ਸ਼ਰਨ 'ਚ ਆ ਗਿਆ। ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਆਪਣੇ ਮੁਰਸ਼ਦ ਨਾਲ ਰੂਹਾਨੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਇਉਂ ਬਿਆਨਦੇ ਹਨ:

'ਵੇਖੋ ਨੀ ਸ਼ਹੁ ਇਨਾਇਤ ਸਾਈਂ।
ਮੈਂ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਕਿਵੇਂ ਅਦਾਈਂ।
ਕਦੀ ਆਵੇ ਕਦੀ ਆਵੇ ਨਾਹੀਂ,
ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਮੈਨੂੰ ਭੜਕਣ ਭਾਹੀਂ,
ਨਾਮ ਅੱਲ੍ਹਾ ਪੈਗ਼ਾਮ ਸੁਣਾਈਂ,
ਮੁੱਖ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਨਾ ਤਰਸਾਈਂ।
ਵੇਖੋ ਨੀ ਸ਼ਹੁ ਇਨਾਇਤ ਸਾਈਂ।
ਬੁੱਲ੍ਹਾ ਸ਼ਹੁ ਕੇਹੀ ਆਈ ਮੈਨੂੰ,
ਰਾਤ ਹਨੇਰੀ ਉੱਠ ਟੁਰਦੀ ਨੈ ਨੂੰ,
ਜਿਸ ਔਝੜ ਤੋਂ ਸਭ ਕੋਈ ਡਰਦਾ,
ਸੋ ਮੈਂ ਢੂੰਡਾਂ ਚਾਈਂ ਚਾਈਂ।
ਵੇਖੋ ਨੀ ਸ਼ਹੁ ਇਨਾਇਤ ਸਾਈਂ।
ਮੈਂ ਨਾਲ ਕਰਦਾ ਕਿਵੇਂ ਅਦਾਈਂ।'

ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਪੜਾਅ-ਦਰ-ਪੜਾਅ ਆਪਣੀ ਕਲਮ ਦੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ, ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਰਾਹੀਂ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਦਿਆਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਤਾ ਅਤੇ ਹਕੂਮਤੀ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਈ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸੂਫ਼ੀਆਨਾ ਸ਼ਾਇਰੀ ਸਦਕਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ 'ਚ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਅਜਿਹੇ ਵਿਦਵਾਨ ਹੋਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ, ਅਰਬੀ, ਉਰਦੂ ਅਤੇ ਫ਼ਾਰਸੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸ, ਮਿਥਿਹਾਸ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਰਾਹੀਂ ਮਨੁੱਖੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਸੂਫ਼ੀ ਰਹੱਸਵਾਦ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਇਸਲਾਮ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰਾਂ ਦਾ ਡੱਟ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਕਾਫ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ 156, ਦੋਹੜੇ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ 49, ਗੰਢਾਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ 40, ਸੀਹਰਫ਼ੀਆਂ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ 3, ਬਾਰਹਮਾਹ ਤੇ ਅਠਵਾਰਾ ਦੇ ਰੂਪ 'ਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਬਾਕਮਾਲ ਰਚਨਾ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਘੁੰਮ ਚਰਖੜਿਆ ਘੁੰਮ ਵੇ...

ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਲ

ਘੁੰਮ ਚਰਖੜਿਆ ਵੇ, ਤੇਰੀ ਕੱਤਣ ਵਾਲੀ ਜੀਵੇ,
ਨਲੀਆਂ ਵੱਟਣਿ ਵਾਲੀ ਜੀਵੇ।
ਬੁੱਢਾ ਹੋਇਓਂ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨਾ, ਦੰਦੀਂ ਝੇਰਾਂ ਪਈਆਂ।
ਉਠਿ ਸਵੇਰੇ ਢੂੰਡਣਿ ਲੱਗੋਂ, ਸੰਝਿ ਦੀਆਂ ਜੋ ਗਈਆਂ।

ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਦੀਆਂ ਕਾਫੀਆਂ ਇਨਸਾਨੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਝਦੇ ਹਨ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਮਾਂ ਬਹੁਤ ਗੁਜ਼ਰ ਚੁੱਕਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਸੋਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੋਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਅਮੀਰੀ ਅਤੇ ਗਰੀਬੀ, ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਖੇਡ ਹੈ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਗੀਤ ਵੀ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕਲਾ ਦੱਸਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਤਪੱਸਿਆ, ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਗਲ਼ ਪਿਆ ਢੋਲ ਵਜਾਉਣਾ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲੀ ਵੱਜੋਂ ਮਾਣਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਰਮਾਂ ਦਾ ਫਲ, ਕੋਈ ਕੰਡਿਆਂ ਦੀ ਸੇਜ। ਗੱਲ ਕੀ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਣਗਿਣਤ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ, ਜਵਾਨੀ ਤੋਂ ਬੁਢਾਪਾ ਆਦਿ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਹੜਾ ਸਮਾਂ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਸ਼ਬਦ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਡੂੰਘੇ ਅਰਥ ਸਮੋਈ ਬੈਠਾ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਂ ਹੈ ਦੁੱਖਾਂ ਅਤੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦਾ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਤਕਰਾਰ ਦਾ, ਦੋਸਤੀ ਅਤੇ ਚਾਹਤ ਦਾ, ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਗ਼ਮੀਆਂ ਦਾ, ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਗਵਾਉਣ ਦਾ, ਰੁੱਸਣ ਅਤੇ ਮਨਾਉਣ ਦਾ, ਇਹ ਆਸਾ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਦਾ ਇੱਕ ਸੰਗਮ ਹੈ।

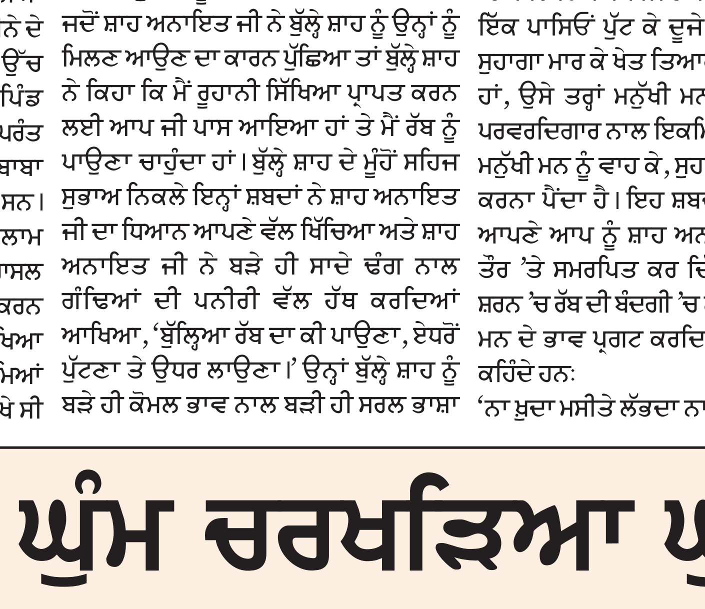

ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਵੀ ਵਿਲੀਅਮ ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਅਨੁਸਾਰ, 'ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਰੰਗਮੰਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਨਿਭਾ ਕੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।' ਗੋਰਕੀ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਵਨ ਚਾਬੁਕ ਮਾਰ ਕੇ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਘੋੜਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ ਨੇ ਇੱਕ ਥਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤਾਸ਼ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਾਂਗ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਯੱਕੇ, ਬੇਗੀਆ ਅਤੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਵਰਗੇ ਭਾਰੀ ਪੱਤੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਦੁੱਕੀਆਂ ਤਿੱਕੀਆਂ ਹੀ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਖੇਡਾਂ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰੀ ਓਹੀ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਪੱਤੇ ਉਸ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਏ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਖੇਡੇ। ਕਈ ਵਾਰ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨੂੰ ਵੀ ਦੁੱਕੀਆਂ ਤਿੱਕੀਆ ਦੀ ਈਨ ਮੰਨਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਵਿਗਿਆਨਕ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਜਰਬੇ ਕਰਕੇ ਵਾਰ ਵਾਰ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਮਿਹਨਤ, ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ, ਲਗਨ, ਦ੍ਰਿੜ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਭ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਕੁਦਰਤ ਵੀ ਸਾਥ ਦੇਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣਾ ਵੀ ਇੱਕ ਕਲਾ ਹੈ, ਕਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਤਪੱਸਿਆ ਹੈ। ਜੀਵਨ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ, ਸਥਿਰ ਰਹਿਣ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣਾ ਹੋਰ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਭੋਗਣਾ ਹੋਰ। ਇੱਕ ਚੰਗੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ, ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਾਲਕ ਆਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਇਸ ਨੂੰ ਸੇਧ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਮਕਸਦ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਭਰਦੇ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭੋਗਣ ਜਾਂ ਕੱਟਣ ਵਾਲੇ ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਆਪ ਚਲਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਜਾਂ ਤਾਂ ਬੀਤੇ ਦਾ ਝੋਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਫਿਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਕਤ ਦੀ ਫ਼ਿਕਰ। ਉਹ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਜਿਊਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਹ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਗ਼ੁਲਾਮ ਬਣੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀ ਮੰਦਹਾਲੀ ਲਈ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂ ਰੱਬ ਨੂੰ ਬੁਰਾ ਭਲਾ ਕਹਿੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ। ਦੁੱਖਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਘਬਰਾਉਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਗੋਂ ਹਿੰਮਤ ਅਤੇ ਦਲੇਰੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਧੂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਚਨ ਕਰੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਸਿੱਧ ਪੁਰਖ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ; ਇਹ ਸਮਾਂ ਵੀ ਗੁਜ਼ਰ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸੱਚਮੁੱਚ ਉਸ ਭਲੇ ਪੁਰਖ ਦਾ ਜਵਾਬ ਬਹੁਤ ਕਮਾਲ ਦਾ ਸੀ। ਸੁੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਰ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਅਤੇ ਦੁੱਖ ਵਿੱਚ ਹਿੰਮਤ। ਚੰਗਾ ਅਤੇ ਮਾੜਾ ਸਮਾਂ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਕਰਨਾ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੁਧਾਰਨਾ ਨਹੀਂ। ਇੱਥੇ ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਜਿਊਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਜਿਊਂਦੇ ਹਾਂ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਾਵੇਂ ਥੋੜ੍ਹੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਚੰਗੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜ਼ਿੰਦਾਦਿਲੀ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਜਾਂ ਘਟੀਆ ਬਣਾਉਣਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਵੱਡੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਾਈਂ ਗਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਕੁਝ ਕੋਲ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਜੋ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਰੋਣਾ ਰੋਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਕਤ ਅਤੇ ਕਿਸਮਤ ਨੂੰ ਕੋਸਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਬੰਦਾ ਅਸਫਲ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਕਈ ਲੋਕ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸਿਰਜ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈ ਹੱਥ ਮਲਦੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈਆਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ 'ਤੇ ਸਫਲਤਾ ਵਾਰ ਵਾਰ ਦਸਤਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਕੋਲੋਂ ਸਫਲਤਾ ਮੂੰਹ ਮੋੜ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਫਲਤਾ ਪਰਛਾਵਾਂ ਬਣ ਕੇ ਚੱਲਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਸਫਲਤਾ ਖ਼ੁਆਬਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤ ਨਹੀਂ ਹਾਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਅਸਫਲ ਵੀ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਪੱਖ ਤੋਂ ਕਬੂਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਸਫਲਤਾ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਯਤਨ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣੇ ਚਾਹੀਦੇ। ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮੰਜ਼ਿਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰ ਹਾਂ। ਜਿੰਨੇ ਕਦਮ ਅਸੀਂ ਸਫਲਤਾ ਵੱਲ ਜਾਣ ਨੂੰ ਪੁੱਟੇ ਹਨ, ਉਹ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਸਫਲਤਾ ਦੀਆਂ ਨੀਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਟਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਲਈ ਹਿੰਮਤ ਦਾ ਪੱਲਾ ਕਦੇ ਨਾ ਛੱਡੋ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਇੱਕ ਰੰਗਮੰਚ ਹੈ। ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਰੂਪੀ ਰੰਗਮੰਚ ਉੱਤੇ ਆਪਣਾ ਰੋਲ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਰੋਲ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਇੰਨੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਨਿਭਾਓ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਕਿਰਦਾਰ
ਕਿ ਪਰਦਾ ਡਿੱਗਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਵੀ ਵੱਜਦੀਆਂ ਰਹਿਣ ਤਾੜੀਆਂ।

ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਨਹੀਂ ਖ਼ਰੀਦੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ। ਮਿਹਨਤ ਕਰਕੇ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣਾ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਪੈਸੇ ਕਮਾ ਕੇ ਅਤੇ ਸਭ ਕੁਝ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ ਦੁਖੀ ਰਹਿਣਾ ਮਾੜੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਉਦਾਸੀ ਵੇਖੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਵਾਰੀ ਬਿਨਾਂ ਛੱਤ ਤੋਂ ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਭੁੱਖੇ ਸੌਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ, ਰੰਗਦਾਰ ਅਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ਹਾਲ ਅਸੀਂ ਆਪ ਹੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬਸ ! ਇਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਖ਼ਰੀਦਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪ੍ਰਸਥਿਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਗੁਬਾਰਾ ਵੇਚ ਕੇ ਖ਼ੁਸ਼ ਹੈ, ਦੂਜਾ ਗੁਬਾਰਾ ਖ਼ਰੀਦ ਕੇ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਬੱਚਾ ਉਸ ਗੁਬਾਰੇ ਨੂੰ ਤੋੜ ਕੇ। ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਅਨਮੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬੇਮਤਲਬ ਤਾਣੀ ਵਾਂਗ ਨਾ ਉਲਝਾਓ, ਅਸਮਾਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ, ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜੀਓ, ਨਕਲੀ ਨਹੀਂ, ਅਸਲੀ ਜੀਵਨ ਜੀਓ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਅਸਲੀ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਸੱਚਾਈ ਅਤੇ ਸਾਦਗੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਭੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਓ ! ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਦੂਜਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ਗਵਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰੀਏ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਾਰੇ ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ ਸੱਚ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਲਿਖਦੇ ਹਨ;

ਬਾਲਪਣ ਖੇਡ ਲੈ ਕੁੜੀਏ ਨੀ,
ਤੇਰਾ ਅੱਜ ਕਿ ਕੱਲ ਮੁਕਲਾਵਾ।
ਖੇਨੂੜਾ ਖਿਡੰਦੀਏ ਕੁੜੀਏ,
ਕੰਨੁ ਸੋਇਨੇ ਦਾ ਵਾਲਾ।
ਸਾਹੁਰੜੇ ਘਰਿ ਅਲਬਤ ਜਾਣਾ।
ਪੇਈਏ ਕੂੜਾ ਦਾਵਾ।
ਸਾਵਣ ਮਾਂਹ ਸੁਰੰਗੜਾ ਆਇਆ।
ਦਿੱਸਣ ਸਾਵੇਂ ਤੱਲੇ।
ਕਹੈ ਹੁਸੈਨ ਫ਼ਕੀਰ ਸਾਈਂ ਦਾ,
ਅੱਜ ਆਏ ਕੱਲ ਚੱਲੇ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸ਼ਾਨਾਮਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਸ਼ਾਨਾਮਤਾ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਚੇਤਨਾ ਅਤੇ ਲਹੂ ਡੋਲਵੇਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਅਛੂਤ ਸਮਝੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਜਾਤੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਭੇਟ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਭਾਈ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਬੀਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ 'ਖ਼ਾਲਸਾ ਬਰਾਦਰੀ' ਵੱਲੋਂ 12 ਅਕਤੂਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸੰਗਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਕੜਾਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਭੇਟਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਉਸ ਵਕਤ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਖ਼ਾਲੀ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਸੁਧਾਰਵਾਦੀ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ ਕਮੇਟੀ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਕਾਰ ਹੋਣ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਪਿੱਛੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਲਈ ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਇਕੱਠ ਬੁਲਾ ਕੇ ਪੰਥਕ ਕਮੇਟੀ ਚੁਣੀ ਜਾਵੇ। ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਇਕੱਠ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ 36 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਸੀ, ਫਿਰ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ 15 ਨਵੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਸਰਬੱਤ ਖ਼ਾਲਸਾ ਇਕੱਠ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 175 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਟੱਕਰ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐਲਾਨੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰ ਲਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਇਕੱਠ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਚੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਫਿਰ ਮੁੱਕਰ ਗਈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਹੰਤਾਂ ਤੋਂ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਪੰਥਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਧੀਨ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਆਰੰਭ ਹੋਈ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ 'ਅਕਾਲੀ ਪਤਰਕਾਂ' ਅਖ਼ਬਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਦਿਲ ਅਜ਼ੀਜ਼ ਬਣ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੇ ਹਮਸਫ਼ਰ ਅਕਾਲੀ ਅਖਵਾਉਣ ਲੱਗੇ ਅਤੇ ਅਣਐਲਾਨੀ ਅਕਾਲੀ ਲਹਿਰ ਚੱਲ ਪਈ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਖ਼ੂਨ ਡੋਲਵਾਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ, ਮੋਰਚੇ ਲਾਏ, ਸਾਕੇ ਵਰਤਾਏ, ਡਾਂਗਾਂ ਵਰ੍ਹੀਆਂ, ਗੋਲੀਆਂ ਖਾਧੀਆਂ, 500 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ, ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅੰਗਹੀਣ, ਤੀਹ ਹਜ਼ਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਇਸੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਜਦੋਜਹਿਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1925 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਬੀਬੀਆਂ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਚੋਣ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸਤਰੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਵੋਟ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵੋਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲਾਂ ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣੀ। ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤਨਾ ਲਹਿਰ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ, ਨਵੀਂ ਦਿਲੀ ਦੀ ਢਾਹੀ ਗਈ ਦੀਵਾਰ ਦੀ ਮੁੜ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਜੁਲਾਈ-ਅਗਸਤ 1920 ਵਿਚ ਸਿਖ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ 27 ਸਤੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਚੁਮਾਲਾ ਸਾਹਿਬ, ਪਾਤਿਸ਼ਾਹੀ ਛੇਵੀਂ, ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਮਹੰਤਾਂ ਤੋਂ ਛੁਡਵਾਇਆ ਕਬਜ਼ਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬੇ ਦੀ ਬੇਰ, ਸਿਆਲ ਕੋਟ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ 19 ਨਵੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਜਦੋਜਹਿਦ ਨਾਲ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ 25 ਜਨਵਰੀ 1921 ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਮਹੰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਦੌਰਾਨ ਭਾਈ ਹਜ਼ਾਰਾ ਸਿੰਘ ਅਲਾਦੀਨ ਪੁਰ ਅਤੇ ਭਾਈ ਹੁਕਮ ਸਿੰਘ ਵਸਾਊ ਕੋਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨਾਲ ਇਸ ਲਹਿਰ ਵਿਚ ਪਹਿਲੀਆਂ ਸ਼ਹੀਦੀਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਿਆ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਜਨਮ ਅਸਥਾਨ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਧਾਰੋਵਾਲੀ ਅਤੇ ਭਾਈ ਦਲੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਸ਼ਹੀਦੀ ਜਥੇ ਦੀਆਂ ਲਾਸਾਨੀ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨੇ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ। ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਤੋਸ਼ੇ ਖਾਨੇ ਦੀਆਂ ਚਾਬੀਆਂ ਦਾ ਜਿੱਤਿਆ ਗਿਆ ਮੋਰਚਾ ਮਹਾਤਮਾ ਗਾਂਧੀ ਲਈ 'ਭਾਰਤ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਲਈ ਜਿੱਤੀ ਗਈ ਪਹਿਲੀ ਲੜਾਈ' ਸੀ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਕਾ ਬਾਗ ਦੇ ਮੋਰਚੇ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਸੰਸਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀਆਂ। ਅਸੰਭਵ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਸਾਕਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾ ਸਾਹਿਬ, ਨਾਭਾ ਐਜੀਟੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਗੰਗਸਰ ਜੈਤੋ ਦਾ ਮੋਰਚਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਮਿਸਾਲ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਹਿਰ ਤਹਿਤ ਭਾਈ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ; ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਅਵਿਨਾਸ਼ਾ ਸਿੰਘ, ਤੇਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਵਜ਼ੀਰਾਬਾਦ; ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਸਾਹਿਬ ਹੋਠੀਆਂ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ; ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬੇ ਕੀ ਬੇਰ ਸੁਲਤਾਨਪੁਰ; ਫ਼ਰੀਦਕੋਟ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮਲੀਆ, ਗੁਰੂ ਸਰ ਸਤਲਾਨੀ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੇਰ ਸਾਹਿਬ, ਮਾਛੀ ਕੇ, ਸ਼ੇਖ਼ੂਪੁਰਾ ਤੇ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ ਆਜ਼ਾਦ ਕਰਾਏ ਗਏ। ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਥੇਦਾਰ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ, ਜਥੇਦਾਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਭੁੱਚਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰੀ, ਮੋਤਾ ਸਿੰਘ, ਜਥੇਦਾਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਆਦਿ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਭੁਲਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਅਨੇਕਾਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਸਦਕਾ 15 ਨਵੰਬਰ 1920 ਨੂੰ ਹੋਂਦ ਵਿਚ ਆਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ 20ਵੀਂ ਸਦੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਭਿਆਚਾਰ, ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅੰਦਰ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦਿਆਂ ਸੌ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਏ ਅਨੇਕਾਂ ਉਤਰਾਵਾਂ-ਚੜ੍ਹਾਵਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕਲਿਆਣ ਹਿਤ 'ਨਿਰਮਲ ਪੰਥ' ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਲਈ 'ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤ ਸਬੈ ਏਕੈ ਪਹਿਚਾਨਬੋ' ਦਾ ਹੋਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਜਬਰ ਜ਼ੁਲਮ, ਵਹਿਮ ਭਰਮ, ਪਾਖੰਡ, ਫੋਕੇ ਕਰਮ ਕਾਂਡ, ਇਸਤਰੀ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ, ਜਾਤ ਵੰਡ ਆਦਿ ਵਿਰੁੱਧ ਅਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦਿਆਂ ਥਾਂ ਥਾਂ ਧਰਮ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਕਰੋ, ਨਾਮ ਜਪੋ ਤੇ ਵੰਡ ਛਕੋ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਾਂਤਮਈ ਰਹਿ ਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੀ ਤਿਲਕ ਜੰਞੂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਸਾਕਾ ਵਰਤਾਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੇ ਜ਼ੁਲਮ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਤਲਵਾਰਾਂ ਪਹਿਨੀਆਂ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਸਾਜ ਕੇ ਸਰਬੰਸ ਵਾਰਦਿਆਂ ਸੰਸਾਰ ਸਾਹਮਣੇ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਜਿਸ ਵੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਚਰਨ ਛੋਹ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ, ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਉਸਾਰ ਕੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਲਈ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਇਹੀ ਅੱਗੇ ਚੱਲ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਦੇ ਨਾ ਕੇਵਲ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਜੁੜ ਬੈਠ ਕੇ ਧਾਰਮਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਹਿਤ ਅਤੇ ਜਥੇਬੰਦਕ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦਿਆਂ ਰਾਜਸੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵੀ ਬਣ ਗਏ।

ਗੁਰੂ ਕਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 18ਵੀਂ ਅਤੇ 19ਵੀਂ ਸਦੀ ਦਾ ਅੱਧ ਸਿੱਖਾਂ ਲਈ ਆਪਣੀ ਹੋਂਦ ਬਚਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੀ ਸਵੈ ਪਛਾਣ, ਰਾਜਸੀ ਪਿੜ ਨੂੰ ਪਕੇਰਿਆਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਦਾ ਸਮਾਂ ਰਿਹਾ। ਦਿੱਲੀ, ਕਾਬਲ, ਕੰਧਾਰ, ਲੇਹ ਲਦਾਖ਼ ਆਦਿ ਫ਼ਤਿਹ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਜਦ ਵੀ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ, ਜਾਂ ਵੱਸ ਚੱਲਿਆ ਤਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਜੱਸਾ ਸਿੰਘ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ ਆਦਿ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਦਿਲੀ ਜਿੱਤਣ ਉਪਰੰਤ ਬਘੇਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਦਿਲੀ ਵਿਚ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ੇਰੇ-ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ (ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ) ਉੱਤੇ ਸੋਨੇ ਦੀ ਚੜ੍ਹਤ ਚੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਸੇਵਾ ਆਦਿ।

ਖ਼ਾਲਸਾ ਰਾਜ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਧਾਮਾਂ ਦੀ ਭਗਤੀ ਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੋਮੇ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਧੁਰੇ ਵਜੋਂ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਸਾਈ ਮਿਸ਼ਨਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਦਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕੀਤਾ। 1873 ਵਿਚ ਜਦ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਿਸ਼ਨ ਸਕੂਲ ਦੇ ਚਾਰ ਸਿੱਖ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੇ ਕੇਸ ਕਤਲ ਕਰ ਕੇ ਈਸਾਈ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ਰੇਆਮ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਸੁਚੇਤ ਕੌਮੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨੀਂਦ ਵਿਚੋਂ ਜਾਗ ਉੱਠੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲਹਿਰ ਅਤੇ ਚੀਫ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਹੋਇਆ। ਅੰਗਰੇਜ਼ ਹਕੂਮਤ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਆਪਣੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰਬਰਾਹੀ ਸਿਸਟਮ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸਰਬਰਾਹ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਗੁਰੂ ਕੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਮਹੰਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਜਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਸਰਕਾਰੀ ਸ਼ਹਿ ਨਾਲ ਪੁਜਾਰੀ ਲਾਣੇ ਦਾ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰ-ਵਿਹਾਰ ਸਿਖ਼ਰਾਂ ਉੱਤੇ ਜਾ ਪੁੱਜਾ ਅਤੇ ਸਰਬ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦੇ ਗੁਰ ਅਸਥਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਛੂਤਛਾਤ ਵੀ ਭਾਰੂ ਹੋਣ ਲੱਗਾ। ਧਾਰਮਿਕ ਨਿਜ਼ਾਮ ਦੀ ਵਿਗੜੀ ਹਾਲਤ ਦੇਖ ਸਿੱਖ ਹਿਰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੰਦਰ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦੀ ਵੀ ਵਧੀ। ਉਸ ਵਕਤ ਸਿੱਖਾਂ ਵਿਚ ਆਈ ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਕਾਰਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੁਧਾਰ ਲਹਿਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਜਨਮ ਲਿਆ।

ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਥਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮਾਣ ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਪੰਥ ਰਤਨ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਥਕ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਪਛਾਣ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੀ। ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਸੁੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਮਗੜ੍ਹੀਆ, ਬਹਾਦਰ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ, ਮੰਗਲ ਸਿੰਘ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕੌਮੀ, ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਸ਼ੰਕਰ, ਜਥੇਦਾਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਾਗੋਕੇ, ਜਥੇਦਾਰ ਊਧਮ ਸਿੰਘ ਨਾਗੋਕੇ, ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਉਰਾੜਾ, ਜਥੇਦਾਰ ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮਝੈਲ, ਬਾਵਾ ਹਰਿਕਿਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਲਾਲਪੁਰਾ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਲਾ, ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੱਕ ਸ਼ੇਰੇਵਾਲਾ, ਸੰਤ ਚੰਨਣ ਸਿੰਘ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਸਿਬੀਆ, ਜਗੀਰ ਕੌਰ, ਜਗਦੇਵ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ, ਪ੍ਰੋ: ਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਡੂੰਗਰ, ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਉੱਚ ਮੁਕਾਮ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਿਚ ਅਹਿਮ ਰੋਲ ਨਿਭਾਇਆ; ਉੱਥੇ ਹੀ ਬੇਦਾਗ਼ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਪੰਥ ਰਤਨ ਜਥੇਦਾਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ 27 ਸਾਲ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੰਥ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹਿ ਕੇ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਦਿੱਤਾ।

ਵਾਟ ਨਿਹਾਰ ਜੋ

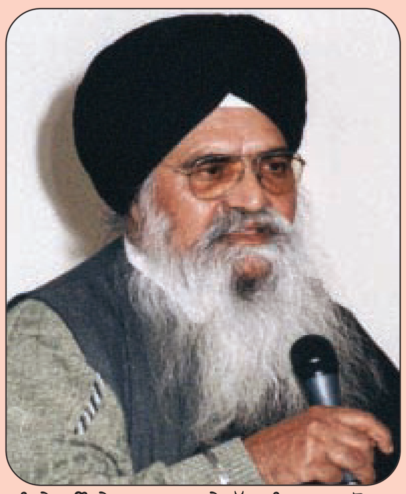

ਚੰਗੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਚ ਸਮਝ ਕੇ ਗੱਲ ਹੁੰਗਾਰਨ ਜੋ।
ਜੀਵਨ ਜਾਚੋ ਚਾਦਰ ਮੁਜਬ ਪੈਰ ਪਸਾਰਨ ਜੋ।
ਪਹਿਲਾਂ ਖਾਸਾ ਵਿਰਸਾ ਮਗਰੋਂ ਬੱਚੇ ਲੈਣ ਗਵਾ।
ਨ੍ਹੇਰੀ ਝੁੱਲਣ ਮਗਰੋਂ ਵੀ ਨਾਂ ਵਕਤ ਵਿਚਾਰਨ ਜੋ।
ਲੋਕ ਉਜਾੜਾ ਆਖੇ ਰੱਖਿਓ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਹਿਚਾਣ
ਕਾਰਨ ਬਾਹਰੋਂ ਲੱਭਦੇ ਫਿਰਦੇ ਖੁਦ ਨੇ ਕਾਰਨ ਜੋ।
ਕੌਲ ਦੇ ਸੂਰੇ ਜੱਗ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰ ਜਾਣ।
ਕਾਦੇ ਆਏ ਹਵਾ 'ਚ ਆ ਆ ਟੌਰ ਟਪਾਰਨ ਜੋ।
ਖਵਰੇ ਕਿਉਂ ਬਦ ਸ਼ਗਨੀ ਵਾਲਾ ਰੱਖਦੇ ਨੇ ਮਾਹੌਲ
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਸੌਹੇ ਹੋ ਹੋ ਸੰਵਰੇ ਵਾਲ ਖਿਲਾਰਨ ਜੋ।
ਇਸ਼ਕ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛ ਲਵੀਂ।
ਜੱਗ ਦੇ ਤਾਅਨੇ ਮਿਹਣੇ ਚੋਭਾਂ ਨਿੱਤ ਸਹਾਰਨ ਜੋ।
ਕਿੱਥੋਂ ਪਹਿਲੇ ਯਾਰ ਥਿਆਵਣ ਪਿਆਰ ਵਿਹਾਰ ਜੋ
ਪਿਆਰ ਵਿਚ ਖੀਵੇ ਹੋ ਹੋ ਵਾਟ ਨਿਹਾਰਨ ਜੋ।

ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ

ਸ਼ਲੋਕ

- ਹਰਚੰਦ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ

ਜੰਮਣ ਵਾਲ ਰਹਿਣ ਨਾਂ, ਜੰਮੇ ਹੋਣ ਨਾਂ ਮਿੱਤ
ਉਦੋਂ ਇਸ ਜਹਾਨ ਤੇ, ਚੰਦ ਨਾ ਲੱਗੇ ਚਿੱਤ
ਨਾਨੇ ਬਾਰੇ ਬਣ ਗਏ, ਕੱਲ ਸੀ ਜਿਹੜੇ ਬਾਲ
ਕੀ ਕੀ ਰੰਗ ਵਿਖਾਉਂਦੀ, ਚੰਦ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚਾਲ
ਧੁੱਪਾਂ ਪਾਲੇ ਸਹਿ ਕੇ , ਚੰਦ ਦੇਂਵਦੇਂ ਸੁੱਖ
ਕਦੇ ਮੁੱਲ ਨਾ ਮੰਗਦੇ , ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੇ ਰੁੱਖ
ਫਸਲਾਂ ਨਾਂ ਚੰਦ ਫਲਦੀਆਂ, ਜੇ ਨਾਂ ਪਾਈਏ ਰੇਹ।
ਕੋਈ ਨਾ ਵੱਟੇ ਮਾਰਦਾ, ਕੋਲਾਂ ਦੀ ਫਲ ਖਾਣ।
ਜੇ ਰੱਬ ਰਾਖਾ ਖਲਕ ਦਾ, ਕੁੱਝ ਤਾਂ ਕਰੇ ਧਿਆਨ
ਉਸ ਦੇ ਨਾ ਤੇ ਲੋਕ ਚੰਦ ਜੱਗ ਨੂੰ ਲੁੱਟੀ ਜਾਣ।
ਆਉਣ ਲੱਗੇ ਨਾ ਦੱਸਦੇ, ਨੇਰੀ ਦੁੱਖ ਭੂਚਾਲ,
ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਚੰਦ ਆਵਸੀ ਸਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ।
ਜਿਉਂ ਜਿਉਂ ਪੈਰ ਜਹਾਨ ਤੇ, ਕਲਾ ਰਹੀ ਪਸਾਰ
ਤਿਉਂ ਤਿਉਂ ਜਾਂਦਾ ਸੁੰਗੜਦਾ, ਚੰਦ ਚੌੜਾ ਸੰਸਾਰ
ਅੱਗ ਨੂੰ ਆਈ ਲਾ ਗਈ, ਸਾਡੇ ਘਰ ਨੂੰ ਅੱਗ
ਆਏ ਚੰਦ ਬੁਝਾਉਣ ਜ, ਉਹ ਵੀ ਨਿਕਲੇ ਠੱਗ।
ਹਰ ਮਾਂ ਮੰਗੇ ਰੱਬ ਤੋਂ, ਦੇਵੀ ਰੱਬਾ ਪੁੱਤ,
ਭਾਵੇਂ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ, ਚੰਦ ਉਹ ਪੱਟੇ ਗੁੱਤ।
ਪੁੱਤ ਜੰਮੀਏ ਚੰਦ ਪਾਲਦੇ, ਸਿਰਜਣ ਇਹ ਸਰੀਰ
ਲੋਕ ਛੱਡ ਮਾਂ ਬਾਪ ਨੂੰ, ਪੂਜਣ ਪੱਥਰ ਪੀਰ।
ਮੱਛੀ ਤਾਂ ਚੰਦ ਮੁੜ ਪਈ, ਮੁੜੀ ਪੱਥਰ ਚੱਟ।
ਪੱਥਰ ਸਾਰਾ ਖਾ ਕੇ, ਪਰ ਨਾ ਮੁੜਿਆ ਜੱਟ।
ਜਦ ਵੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਚੜ ਜਾਏ, ਚੰਦ ਇਸ਼ਕ ਦਾ ਤਾਪ
ਆਸ਼ਕ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ, ਬੁਰੇ ਲੱਗਣ ਮਾਂ-ਬਾਪ।

ਸਾਡੇ ਪਾਣੀ ਖਾਰੇ

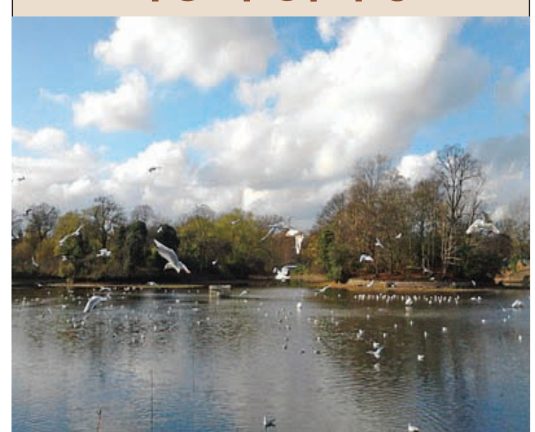

ਲੋਕੀ ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ, ਸਾਡੇ ਪਾਣੀ ਖਾਰੇ
ਰੱਬਾ ਕਿਉਂ ਕਰੋਪੇ ਹੋਇਓ, ਕਿਹੜੇ ਤੇਰੇ ਮਾਂਹ ਮਾਰੇ
ਟੁੱਟੀ ਕੁੱਲੀ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ
ਰੁੱਖੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਨੂੰ ਦਿਤੀ
ਇਕ ਲੰਗੋਟੀ ਪਾਣ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ
ਹੁੰਦੇ ਨਹੀਂ ਗੁਜ਼ਾਰੇ, ਰੱਬਾ ਫਿਰਦੇ ਆਂ ਮਾਰੇ ਮਾਰੇ
ਲੋਕੀ ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ...
ਮਿਹਨਤ ਕੀਤਿਆਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ
ਜਾਨ ਲੜਾਇਆਂ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ
ਘੋਰ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਪਿਆਰੇ, ਰੱਬ ਕਿਹੜੇ ਤੇਰੇ ਮਾਂਹ ਮਾਰੇ
ਲੋਕੀ ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ...
ਬਿਨਾਂ ਪੈਸਿਓ ਭੁੱਖੇ ਮਰਦੇ
ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਵੀ ਕਿਰਪਾ ਕਰ ਦੇ
ਦੌਲਤ ਨਾਂਲ ਤੂੰ ਝੋਲੀ ਭਰ ਦੇ
ਕਟਦੇ ਕਸ਼ਟ ਤੂੰ ਸਾਰੇ ਰੱਬਾ, ਕਿਹੜੇ ਤੇਰੇ ਮਾਂਹ ਮਾਰੇ
ਲੋਕੀ ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ...
ਕੋਠੀ ਵਿਚ ਜੀ ਰਹਿਣ ਨੂੰ ਕਰਦਾ
ਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਨੂੰ ਕਰਦਾ
ਪਾਣ ਨੂੰ ਸੂਟ ਬੂਟ ਜੀ ਕਰਦਾ
ਸਾਡੇ ਹਕ ਕਿਉਂ ਮਾਰੇ, ਰੱਬਾ ਕਿਹੜੇ ਤੇਰੇ ਮਾਰੇ।,
ਲੋਕੀ ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ...
ਕਰਾਮਾਤ ਕੋਈ ਕਰ ਦੇ ਰੱਬਾ
ਮਾਲੋਮਾਲ ਤੂੰ ਕਰ ਦੇ ਰੱਬਾ
ਸਾਨੂੰ ਸੌਖਿਆਂ ਕਰਦੇ ਰੱਬਾ
ਕਰਦੇ ਵਾਰੇ ਨਿਆਰੇ ਰੱਬਾ, ਕਿਹੜੇ ਤੇਰੇ ਮਾਂਹ ਮਾਰੇ
ਲੋਕੀ ਮਿੱਠਾ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ, ਸਾਡੇ ਪਾਣੀ ਖਾਰੇ।

ਸ਼ੁਸੀਲ ਕੌਰ

ਉਦਾਸੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਗਾਥਾ

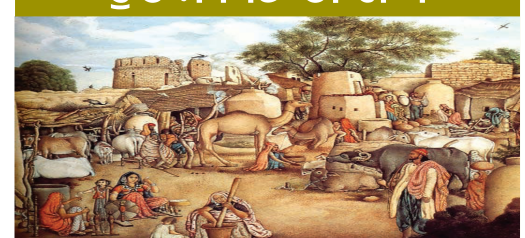

ਆ ਪੁੱਤਰਾ ਤੈਨੂੰ ਮੈਂ ਤੇਰੇ, ਪਿੰਡ ਦਾ ਹਾਲ ਸੁਣਾਵਾਂ।
ਜਿਹੜੇ ਪਿੰਡ ਤੂੰ ਵਿਚ ਪਰਦੇਸੋਂ,
ਭੇਜੇਂ ਨਿੱਤ ਦੁਆਵਾਂ ।
ਨੇੜੇ ਲਗਦਾ ਸ਼ਹਿਰ ਸੀ ਜਿਹੜਾ,
ਪਿੰਡ ਤੇਰੇ ਵੱਲ ਆਇਆ।
ਤੇਰਾ ਪਿੰਡ ਹੁਣ ਓਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ,
ਬਣਿਆਂ ਏ ਸਰਮਾਇਆ।
ਪਿੰਡ ਤੇਰੇ ਦਾ ਪੁੱਤਰਾ ਹੁਣ ਤਾਂ ,
ਲੱਭਦਾ ਨਹੀਂ ਸਿਰਨਾਵਾਂ।
ਆ ਪੁੱਤਰਾ
ਪੰਜ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ,
ਛੇਵਾਂ ਜ਼ਹਿਰ ਦਾ ਸਿੰਜੇ।
ਛੈਲ ਛਬੀਲੇ ਗੱਭਰੂ ਸੀ ਜੋ,
ਨਸ਼ਿਆਂ ਰਲ ਮਿਲ ਪਿੰਜੇ।
ਪਿੰਡ ਤੇਰੇ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਏ,
ਬੁਰੀਆਂ ਬਿੱਜ ਬਲਾਵਾਂ।
ਆ ਪੁੱਤਰਾ
ਉਂਜ ਤਾਂ ਅੱਜਕਲ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ,
ਕੀਤੀ ਬੜੀ ਤਰੱਕੀ।
ਲੋੜੋਂ ਵੱਧ ਕੇ ਚੁੱਕ ਲਏ ਕਰਜ਼ੇ,
ਪਰ੍ਹਾਂ ਗਰੀਬੀ ਧੱਕੀ।
ਵਿਹੜੇ ਮੋਟਰ ਸਾਈਕਲ ਕਾਰਾਂ,
ਦਿਸਣ ਨਾ ਮੱਝਾਂ ਗਾਵਾਂ।
ਆ ਪੁੱਤਰਾ
ਨਾ ਹੁਣ ਵਿਹੜੇ ਰੌਣਕ ਲਗਦੀ,
ਨਾ ਕੋਈ ਗਾਉਣ ਬਿਠਾਏ।
ਨਾ ਹੁਣ ਜਾਏ ਵਿਆਹੀ ਦੇਹਲੀ,
ਪੈਲੇਸ ਕੰਮ ਮੁਕਾਏ ।
ਪਿੰਡ ਤੇਰੇ 'ਤੇ ਪੈ ਗਿਆ ਗੂੜ੍ਹਾ,
ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦਾ ਪਰਛਾਵਾਂ।
ਆ ਪੁੱਤਰਾ
ਪੁੱਠੇ- ਸਿੱਧੇ ਰਾਹੀਂ ਮੁੰਡੇ,
ਤੁਰੇ ਵਹੀਰਾਂ ਘੱਤੇ ।
ਤੂੰ ਕੀ ਜਾਣੇ ਪੁੱਤਰਾ ਸਾਡੇ,
ਵਿਕ ਗਏ ਸਾਰੇ ਖੱਤੇ।
ਆਲੀਸ਼ਾਨ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਤਾਲੇ, ਥਾਂ ਥਾਂ ਰੋਵਣ ਮਾਵਾਂ।
ਆ ਪੁੱਤਰਾ
ਨਾ ਹੁਣ ਤੀਆਂ ਸੋਹਵਣ ਓਥੇ,
ਨਾ ਗਿੱਧੇ ਨਾ ਭੰਗੜੇ।
ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ ਵੀ ਗੁੰਮ ਸੁੰਮ ਨੇ,
ਹਾਸੇ ਹੋ ਗਏ ਲੰਗੜੇ।
'ਦੀਸ਼' ਨਾ ਕਿੱਕਰਾਂ ਟਾਹਲੀਆਂ ਬਚੀਆਂ,
ਨਾ ਪਿੱਪਲਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਵਾਂ।
ਆ ਪੁੱਤਰਾ

ਗੁਰਦੀਸ਼ ਕੌਰ ਗਰੇਵਾਲ
604-496-4967 ਸਰੀ

ਅੱਜ

ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਕੇ,
ਸੂਰਜ ਨਾਲ ਰਿਸ਼ਤਾ।
ਕਦ ਤਕ ਨਿਭਾਉਗੇ ?
ਬਾਗਾਂ ਨੂੰ,
ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਬਦਲ ਕੇ,
ਮਾਲੀ ਦਾ ਪਿਆਰ,
ਕਿਵੇਂ ਪਾਓਗੇ ?
ਤਾਨਪੁਰਾ ਤੋੜ ਕ,
ਕੰਨਾਂ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪੀ ਲਈ ਸੰਗੀਤ,
ਕਿੱਥੋਂ ਉਗਾਓਗੇ ?
ਰੌਸ਼ਨੀ ਤਾਂ,
ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਰਾਤ ਵੀ,
ਤਾਰਿਆਂ 'ਚ,
ਦੀਪ ਬਣ ਆ ਬਹਿੰਦੀ ਹੈ
ਖੁਸ਼ਬੂ
ਜੰਗਲ ਦੇ ਫੁੱਲਾਂ 'ਚ ਵੀ,
ਹਵਾਵਾਂ ਦੀ ਆਤਮਾ 'ਚ,
ਘਰ ਕਰ ਕੇ,
ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਤਲ
ਕਰੋਗੇ?
ਇਹ ਤਾਂ ਚੌਤਰਫੀ
ਕੁਦਰਤ ਦੇ,
ਹਰ ਇਕ ਸੋਮੇ ਵਿਚ,
ਫਿਜ਼ਾਂ ਨੂੰ
ਰੰਗੀਨ ਕਰਦਾ ਹੈ॥
ਆ ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ
ਆ ਹਵਾਂ 'ਚ,
ਘੁਲੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ,
ਬੁੱਕਰ 'ਚ ਭਰ ਕੇ,
ਸਾਰੀ ਧਰਤ ਤੱਕ ,
ਫੈਲ ਜਾਈਏ
ਅੰਬਰ ਤੀਕ,
ਉਚੇ ਹੋ ਜਾਈਏ।

ਮੋਹਨ ਗਿੱਲ

ਕੱਚ ਦੇ ਬਰਤਨ

ਦਰਅਸਲ ਗੱਲ ਮੁਹੱਬਤ 'ਚ
ਨਾ ਖੱਟਣ ਨਾ ਗੁਆਉਣ ਦੀ ਹੈ।
ਰੁੱਠੇ ਹੋਣ ਤੇ ਵੀ
ਸੱਜਣ ਦੇ ਪਹਿਲੂ 'ਚ ਪਰਤ ਆਉਣ ਦੀ ਹੈ
ਆਏ ਦਿਨ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਤਾਂ
ਤਾਰਿਆਂ ਵਾਂਗੂ ਟੁੱਟਦੇ ਰਹਿੰਦੇ।
ਮਨੁੱਖ ਵੀ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਜਿੰਦ ਨੂੰ
ਗੁਬਾਰਿਆਂ ਵਾਗ ਘੁੱਟਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਨੇ
ਰਿਸਤੇ ਕੱਚ ਦੇ ਬਰਤਨ ਜਿਹੈ।
ਐਵੇਂ ਸਾਂਭਦਿਆਂ ਸਾਂਭਦਿਆਂ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਅਹਿਸਾਸ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਬਿਨ
ਰਿਸ਼ਤਾ ਵੀ ਤਾਂ ਕੰਧ 'ਤੇ ਉਗਿਆ ਰੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਰਿਸ਼ਤੇ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਹੀ ਤਾਂ
ਮਨ ਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਵਿਯੋਗ ਦਾ ਦੁੱਖ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਤੋਤੇ ਰੰਗੀ ਪੱਗ 'ਤੇ ਗੁਲਾਬੀ ਚੁੰਨੀ ਦੀ ਮਹਿਗਿਆ ਰੰਗ
ਵਕਤ ਦੀਆਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲਆਂ ਹਕੀਕੀ ਧੁੱਪਾਂ 'ਚ
ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਉਡ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਵਕਤ ਇੰਜ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਦੇ ਅੰਨੇ ਖੂਹ ਵਿਚ ਸੁੱਟ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਕੱਚ ਦੇ ਬਰਤਨ
ਬਸ ਸਹਿਜੇ ਧੋਂਦਿਆਂ ਸੰਵਾਰਦਿਆਂ
ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿਚ ਟੁੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਜਦ ਸੱਚਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਟੁੱਟੇ
ਜਾਂ ਕੋਈ ਸੱਚਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਤੋੜੇ
ਕਹਿੰਦੇ ਨੇ ਉਹਦਾ ਰੱਬ ਰੁਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਜਦ ਆਪਸੀ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸੱਚੇ ਤੇ ਸੁੱਚੇ ਨਹੀਂ ਹੁਦੇ
ਜਦ ਸੋਚਾਂ ਦੇ ਕੱਦ ਅੰਬਰ ਵਾਂਗ ਉਚੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ
ਉਹ ਰਿਸ਼ਤੇ ਦੀਵਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਇਆਂ 'ਚ ਉਲਟੇ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਨੈ
ਰੂਹਾਂ ਦੇ ਹੰਸ, ਮੈਲੀਆਂ ਦੇਹਾਂ ਤਿਆਗ
ਕਿਧਰੇ ਉਡ ਜਾਂਦੇ ਨੇ
ਗੱਲ ਮੁਹੱਬਤ 'ਚ
ਨਾ ਖੱਟਣ ਨਾ ਗੁਆਉਣ ਦੀ ਹੈ।
ਦੂਜੇ ਦੀ ਰੂਹ ਦੇ ਕਾਸੇ ਵਿਚ
ਨਿਰਸੰਕੋਚ ਸਗਲਾ ਆਪਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਹੈ।

ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੀਤ

ਬੁੱਢਾ ਸ਼ਹਿਰ

ਬੁੱਢਾ ਸ਼ਹਿਰ ਬੁਢੇਰੇ ਪੰਧ
ਗਿਆ ਜਵਾਨੀ ਚਿਰ ਦੀ ਲੰਘ
ਅੰਬਰ ਦੇ ਸਿਰ ਪੈ ਗਿਆ ਗੰਜ
ਐਨ ਲਾਵੇ ਬੁਢਾ ਚੰਦ
ਧਰਤੀ ਖਾਧੀ ਭੂਰੇ ਜੰਗ
ਕੁਬੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਮਾਰਨ ਲੰਗ
ਹੁੰਘਣ ਤਘੇ ਖੜ ਸੁਕ ਜੰਡ
ਬਿਰਤ ਮੰਦ ਦਾ ਬੈਠਾ ਸੰਘ
ਬੋਹੜਾਂ ਹੇਠ ਪਵੇ ਸਤਰੰਜ
ਪੀਣ ਪੁਜਾਰੀ ਕੱਲਰੀ ਭੰਗ
ਸੂਰਜ ਰੋਜ਼ ਜਗਾਵੇ ਰੰਗ
ਮਲੇ ਦੰਦਾਸਾ ਅਧਖੜ ਕੰਧ
ਘੋਰਨਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਖੰਭ
ਲੈਣ ਉਬਾਸੀ ਬੂਹੇ ਬੰਦ
ਗਾਏ ਬਿਰਹੜਾ ਕੱਚੀ ਤੰਦ
ਬਾਗਾਂ ਵਿਚ ਗੋਰੀ ਜੰਘ
ਪੀਂਘ ਝੁਟੇਂਦੀ ਕਾਲ ਅੰਬ
ਰੋਣ ਕਿਸੇ ਦੇ ਬਾਜੂ ਬਦ
ਏਸ਼ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਇਕੋ ਮੰਗ
ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਭੀੜ ਤੋਂ ਤੰਗ
ਪਨਘੱਟ ਬੈਠੀ ਧੌਲੀ ਸੰਝ
ਬੁੱਢੀ ਧੁੱਪ ਨੂੰ ਆਵੇ ਸੰਗ
ਵੇਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪੇ ਅੰਗ
ਗਾਣ ਨਦੀ ਦੇ ਥੱਕੇ ਵੰਝ
ਘਰ ਘਰ ਉਭਰੇ ਕਾਲੀ ਢੰਠ
ਬੁੱਢੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਛਿੜਦੀ ਖੰਘ
ਪਲ ਪਲ ਮਗਰੋਂ ਪਰਤੇ ਕੰਡ
ਨੀਂਦ ਨਾ ਆਵੇ ਚੁੱਭਣ ਡੰਗ
ਬੁੱਢਾ ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਉਣੋ ਤੰਗ।

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ ਬਟਾਲਵੀ

ਮਹਿਮਾਨ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ

ਮਹਿਮਾਨ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ
ਕਿ ਕੋਈ
ਖੁਦ ਹੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਸਕਦੈ
ਆਪਣਾ ਹੀ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੋਇਆਕਿ
ਕੇਕ 'ਚ ਜਗਦੀਆਂ ਮੋਮਬੱਤੀਆਂ ਬੁਝਾਉਂਦਿਆਂ
ਆਪਣੇ ਦਿਨ ਉਤੇ ਵੀ
ਫੂਕ ਮਾਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਏ ਕਿ
ਕੇਕ ਕਟਦਿਆਂ
ਅਕਸਰ ਆਪਣੀ ਜ਼ੁਬਾਨ ਵੀ ਕੱਟਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।
ਮਹਿਮਾਨ ਨਹੀ ਜਾਣਦੇ
ਮਹਿਮਾਨ ਨਹੀ ਜਾਣਦੇ
ਕਿ ਲਿਵਿੰਗ ਰੂਮ ਵਿਚ ਸਜਿਆ
ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਮੇਮਣਾ
ਕਦੇ ਵੀ ਭੌਂਕ ਸਕਦੈ
ਜੱਤ ਪਲੋਸਦੇ
ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ਰੀਫ ਪਰਸੰਸਕ ਨੂੰ
ਮਹਿਮਾਨ ਨਹੀ ਜਾਣਦੇ ਕਿ
ਬੋਤ 'ਚ ਉਗਿਆ ਮਨੀ ਪਾਂਟ
ਤੁਹਡੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਉਡਾ ਸਕਦੈ
ਜੰਗਲੀ ਹਨੇਰ ਬਣ ਕੇ
ਕਿ ਸੇਜ ਉਪਰ
ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਲੀਲਾ ਤੇ ਮਹਾਭਾਰਤ
ਬਰੋ-ਬਰੋਬਰ ਵਾਪਰਦੇ ਨੇ
ਮਹਿਮਾਨ ਨਹੀ ਜਾਣਦੇ
ਮਹਿਮਾਨ ਨਹੀ ਜਾਣਦੇਕਿ
ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਨੇ 'ਚ
ਪੰਜਾਬ ਸਿਸਕਦਾ ਹੈ
ਕਿਤੇ ਇਹ
ਬੈਰੂਤ ਦੇ ਖੰਡਰਾਂ ਵਿਚ
ਸਹਿਮਿਆ ਕਬੂਤਰ ਹੈ।
ਕਿਤੇ ਕੰਮੀ ਦਾ ਵਿਹੜਾ
ਜਾਂ ਅਫਰੀਕਨਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰੈਟੋ
ਕਿਤੇ ਇਹ
ਲਾਲ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਖਮੀ ਰੀਜ਼ਰਵ ਹੈ।
ਕਿਵੇ ਡਾਊਨ ਟਾਉਨ ਦਾ
ਕੋਏ ਲਿਸ਼ਕਿਆ ਹੋਇਆ ਕੋਠਾ
ਕਿਤੇ ਖਾਮੋਸ਼ ਬੈਡਰੂਮ
ਤੇ ਕਿਤੇ ਸਿਰ ਬੰਦਾ
ਮਹਿਮਾਨ ਨਹੀ ਜਾਣਦੇ
ਕਿ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਹਾਕਮ 'ਚ
ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਖੁਮੈਨੀ ਜ਼ਰੂਰ ਵਸਦਾ ਹੈ
ਮੌਸਮ ਮੁਤਾਬਕ
ਜੋ ਕਦੇ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਲੰਗੋਟੀ ਬਣ ਕੇ ਵਿਚਰਦਾ ਹੈ
ਕਦੇ ਹਿਟਲਰ ਦਾ ਬੂਟ ਬਣਕੇ
ਕਦੇ ਉਹ ਮਾਓ ਦੀ ਜਕਟ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ
ਕਦ ਸ਼ੋਕ ਸਮਰਾਟ ਦੀ ਬੋਧੀ ਕੰਬਲੀ
ਉਹ ਯਾਸਰ ਅਰਾਫਾਤ ਦਾ ਧਾਰੀਦਾਰ ਪਰਨਾ ਵੀ
ਹੋ ਸਕਦੈ।
ਤੇ ਇਕਬਾਲ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ ਦੀ ਸੁਨਹਿਰੀ ਐਨਕ ਵੀ।

ਇਕਬਾਲ ਰਾਮੂਵਾਲੀਆ

ਅਜੋਕਾ ਜੱਟ

ਕੋਈ ਗੋਲੀਆਂ ਖਾ ਸਲਫਾਸ ਦੀਆਂ
ਕੋਈ ਫਾਹਾ ਲੈ ਕੇ ਮਰਦਾ ਏ
ਅਨੰਦਾਤਾ ਜਿਹਨੂੰ ਕਹਿੰਦੇ ਸੀ।
ਹੁਣ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਨਿੱਤ ਕਰਦਾ ਏ।
ਜੱਟ ਨਿੱਤ ਸਹਿੰਦਾ ਮਾਰ ਕੇ,
ਸੋਕੇ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ ਦੀ
ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਓ,
ਕਿਹੜੇ ਸ਼ੌਂਕਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ
ਵਾਲ ਵਾਲ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਵਿੰਨ੍ਹਿਆ,
ਇਹ ਨਾਂ ਲਿਖਦਾ ਕੋਈ
ਦਾਜ ਦੇ ਦੁੱਖੋਂ ਘਰ ਬੈਠੀ ਧੀ, ਕੋਠੇ ਜਿੱਡੀ ਹੋਈ।
ਫੇਰ ਭਲਾ ਕੀ ਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ,
ਗੱਡੀਆਂ ਨੱਢੀਆਂ ਨਾਂਰਾਂ ਦੀ।
ਮੋਢੇ ਰਫਲ, ਦੁਨਾਲੀ,
ਕਿਸੇ ਗੰਡਾਸਾ ਹੱਥ ਫੜਾਇਆ।
ਸਿੱਧਾ ਸਾਧਾ ਜੱਟ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ
ਗੁੰਡਾ ਜਿਵੇਂ ਬਣਾਇਆ।
ਇਹਦੀ ਰਫਤਾਰ ਵਿਚੌਂ
ਕਿਉਂ ਪੈਂਦੀ ਝਲਕ ਗਵਾਰਾਂ ਦੀ
ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ
ਉਨਤੀ ਦੇ ਨਾਂ ਖੋਹੀ
ਸਰਕਾਰੇ ਦਰਬਾਰੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ
ਗੱਲ ਸੁਣਦਾ ਨਾ ਕੋਇ।
ਵੱਡੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਹ ਹੈ,
ਮਿਲੀ ਭੁਗਤ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ
ਰਹਿਮ ਕਰੋ ਹੁਣ ਜੱਟ ਉਤ,
ਕੁੱਝ ਇਹੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣੋ
ਛੱਡ ਕੇ ਟਕੂਏ ਅਤੇ ਬੰਦੂਕਾਂ
ਅਸਲੀਤ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣੋ।
ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਆ
ਕੋਈ ਲਿਖੀਏ ਗੱਲ ਪਿਆਰਾਂ ਦੀ
ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਓ,
ਕਿਹੜੇ ਸ਼ੌਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ।
ਜੱਟ ਨਿਤ ਸਹਿੰਦਾ ਮਾਰ ਹੈ,
ਸੋਕੇ ਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਮਾਰਾਂ ਦੀ।

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿੱਲ

ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਕਲਾ 'ਤੇ ਬੇਲੋੜੇ ਬੰਧਨ

ਸਾਹਿਤ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੱਚ ਅਤੇ ਖੋਜ ਉੱਤੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਵਰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਫ਼ਿਰਕੂ ਬੰਧਨ ਲਾਉਣ ਦਾ ਵਰਤਾਰਾ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਨਹੀਂ।ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੱਛਮੀ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਲੱਭਤਾਂ ਦਾ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ।ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਅੰਤ ਤਸੀਹੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਤੇ ਲੱਭਤਾਂ ਦਾ ਸੁਖ ਅੱਜ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਭੋਗ ਰਹੀ ਹੈ।ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਕਾਲ ਕੋਠੜੀਆਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਹੋਰ ਢੰਗਾਂ ਨਾਲ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।ਕਈ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦੇ ਖੋਜ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗਸ਼ਾਲਾਵਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਅਜਿਹਾ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਤੇ ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਪਰਮਾਤਮਾ ਬਾਰੇ ਸਥਾਪਤ ਤੇ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਨਵੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਯਥਾਰਥ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਆਸਰੇ ਇਹ ਧਾਰਮਿਕ ਵਪਾਰ ਚਲਦਾ ਸੀ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਵਰਗ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਦੀ ਸੱਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਕਾਰਗਰ ਸੰਦ ਤੇ ਹਥਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਸਾਡੇ ਕਵੀਆਂ, ਲੇਖਕਾਂ, ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਤੇ ਖੋਜੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਦੇ ਸੱਚ ਨੂੰ ਬੇਬਾਕੀ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀਆਂ ਮਾਰੂ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਗਾਮੀ ਰਵਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਉਂਗਲ ਧਰਨ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੇ ਹਨੇਰੇ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਰ ਖੋਜ, ਸਾਹਿਤਕ ਰਚਨਾ, ਫਿਲਮ ਤੇ ਚਿੱਤਰਕਲਾ ਦਾ ਹਿੰਸਕ ਭੀੜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਦਾ 'ਨਵਾਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ' ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਕ ਖੋਜ, ਕਲਾ ਤੇ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਰਚਣਹਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਤਰਕ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਲੱਗਣ ਬਹਾਨੇ ਹੁੜਦੰਗ ਮਚਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਬੰਦ ਕਰਵਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਾੜ-ਫੂਕ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਰੋਕ ਕੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੇ ਤਤਕਾਲ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਸਫ਼ਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ਼ੇਕਸਪੀਅਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੁਸਤਕ 'ਮਰਚੈਂਟ ਆਫ ਵੈਨਿਸ' ਅਜੋਕੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਲਿਖੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਯਹੂਦੀ ਸਮਾਜ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਰੋਕ ਦਿੰਦਾ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਕ ਪਾਤਰ ਸ਼ਾਇਲਾਕ ਨੂੰ ਕਸਾਈ ਤੇ ਯਹੂਦੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸਾਰਾ ਦੁਨੀਆ ਇਕ ਮਹਾਨ ਪੁਸਤਕ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹਿ ਜਾਂਦੀ।

ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਮਹਾਂਕਵੀ ਕਾਲੀਦਾਸ ਅੱਜ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਆਪਣਾ ਮਹਾਂਕਾਵਿ 'ਕੁਮਾਰ ਸੰਭਵ' ਧਾਰਮਿਕ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਨਾ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਪਾਰਵਤੀ ਦੇ ਰਤੀ ਪ੍ਰਸੰਗ ਦਾ ਬੇਬਾਕ ਜ਼ਿਕਰ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿਚ ਭਗਤ ਕਬੀਰ ਵੀ ਇਹ ਸਲੋਕ ਨਾ ਉਚਾਰ ਸਕਦੇ: ਕੰਕਰ ਕੰਕਰ ਜੋੜ ਕੇ, ਮਸਯਦ ਲੀ ਬਣਾਇ। ਤਾਂ ਚੜ੍ਹ ਮੁੱਲਾਂ ਬਾਂਗ ਦੇ ਬਹਿਰਾ ਹੋਆ ਖੁਦਾਇ।ਦੁਨੀਆਂ ਕੈਸੀ ਵਾਵਰੀ, ਪੱਥਰ ਪੂਜਣ ਜਾਏ, ਘਰ ਕੀ ਚਾਕੀ ਕੋਇ ਨਾ ਪੂਜੇ ਜਿਸ ਕਾ ਪੀਸਾ ਖਾਇ।

ਬਾਬਾ ਬੁੱਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਦੀਆਂ ਇਹ ਬੇਬਾਕ ਸਤਰਾਂ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਭੁਚਾਲ ਹੀ ਲਿਆ ਦਿੰਦੀਆਂ:

ਬੁੱਲ੍ਹਿਆ ਮੰਦਰ ਢਾਹ ਦੇ ਮਸਯਦ ਢਾਹ ਦੇ, ਢਾਹ ਦੇ ਜੋ ਕੁਝ ਢਹਿੰਦਾ।
ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਦਾ ਦਿਲ ਨਾ ਢਾਹੀਂ,
ਜਿਸ ਵਿਚ ਹੈ ਰੱਬ ਰਹਿੰਦਾ।

ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਲੇਖਕ ਤਸਲੀਮਾ ਨਸਰੀਨ ਦਾ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਉਸ ਦਾ ਕਸੂਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਢਾਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵਜੋਂ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹੋਈ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਵਲ 'ਲੱਜਾ' ਰਾਹੀਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸੱਚ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਲੇਖਕ ਸਲਮਾਨ ਰਸ਼ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿਚ ਸ਼ਰਨ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠਾ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ 1960ਵਿਆਂ ਤੋਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਰਲੇਵਾਂ ਹੋਣ ਲੱਗਿਆ। ਅੰਨ੍ਹੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਿਚ ਭਟਕਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸਤਦਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਲੇਖਕਾਂ, ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਤੇ ਖੋਜੀਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਰਤਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਲਿਆ।

ਇਸ ਦੌਰ ਵਿਚ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਕੇ ਇਕ ਕੀਮਤੀ ਤੇ ਵੱਡ-ਆਕਾਰੀ ਪੁਸਤਕ 'ਪੰਜਾਬ' ਛਾਪੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਦਾ ਲੇਖ 'ਕਾਂਗੜੇ ਦੀ ਚਿਤਰਕਲਾ' ਵੀ ਛਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਬਿਲਾਸਪੁਰ ਦੇ ਇਕ ਦਰਬਾਰੀ ਕਵੀ ਵੱਲੋਂ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਤੇ ਰਾਧਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣਾ ਕੇ ਆਤਮਾ ਤੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਵਿਚਾਲੇ ਰਚਾਏ ਗਏ ਸੰਵਾਦ ਨੂੰ ਲੇਖ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਕਾਵਿਕ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਵਿਚ ਰੰਧਾਵਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਇਕ ਅੱਖਰ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲਿਖਿਆ, ਪਰ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡੇ ਅੰਦੋਲਨ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ।

ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਅੰਦਰ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਕਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬੁਰਸ਼ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਵਿਚ ਵੀ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਅੱਗੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਚਿੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਦੇਵੀ-ਦੇਵਤਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸ਼ਲੀਲ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਾ ਕੇ ਇਸ ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਹਨੇਰੀ ਝੁਲਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਫਲਸਰੂਪ, ਚਿੱਤਰਕਾਰ ਹੁਸੈਨ ਨੂੰ ਭਰੇ ਮਨ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਇੱਥੇ ਹੀ ਬਸ ਨਹੀਂ, ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਤੇ ਕਲਿਆਣਕਾਰੀ ਸੰਗੀਤ ਕਲਾ 'ਤੇ ਵੀ ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਜ਼ਰਾ ਤਰਸ ਨਹੀਂ ਖਾਂਦੀ। 2013 ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਦਸਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ 'ਪ੍ਰਗਾਸ' ਨਾਮ ਦਾ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਸੰਗੀਤ ਬੈਂਡ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਸੂਫ਼ੀ ਕਲਾਮ ਨੂੰ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਕਲਾਮਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਦੇ ਮਨ ਮੋਹ ਲਏ ਸਨ। ਕੱਟੜਪੰਥੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਬੈਂਡ ਦਾ ਬੜੇ ਹੋਛੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਭਾਰੀ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਨੇ ਬੈਂਡ ਛੱਡ ਕੇ ਅਗਿਆਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਿਤੇ ਲੁਕ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਬਚਾਈਆਂ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਕ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਨੇਤਾ ਮੁਫ਼ਤੀ ਮੁਹੰਮਦ ਬਦਰੂਦੀਨ ਨੇ ਬੈਂਡ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ।

ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦਾ ਕੰਮ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ, ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਨੁਭਵ ਤੇ ਗਿਆਨ ਆਸਰੇ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਮਾਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਤਸ਼ੱਦਦ ਤੇ ਜੋਖ਼ਮ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਕਲਾ ਦੀ ਸੂਝ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਇਕ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਖ਼ਰਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਫ਼ਿਰਕੂ ਤੁਅੱਸਬ ਭਰੇ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਫਲਸਰੂਪ ਕਈ ਵਾਰ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਹੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਭੀੜਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ੁਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਫਿਲਮ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੈਂਚੀ ਚਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਬਾਅ ਅੱਗੇ ਮਜਬੂਰ ਹੋਏ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਫਿਲਮ ਵਿਚੋਂ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀਨ ਕੱਟਣੇ ਪੈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਸਮੁੱਚੀ ਫਿਲਮ ਦੀ ਆਤਮਾ ਹੀ ਕਤਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬੀਤੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਫਿਲਮ ਪੀ ਕੇ, ਉੜਤਾ ਪੰਜਾਬ, ਪਦਮਾਵਤ ਆਦਿ ਨਾਲ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਚੱਲਣ ਜਾਂ ਨਾ ਚੱਲਣ ਦੇਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗਲੀਆਂ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਫ਼ਿਰਕੂ ਭੀੜਾਂ ਨੇ ਹੀ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੈਂਸਰ ਬੋਰਡ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਹੈ?

ਮਾਵਾਂ ਤੇ ਧੀਆਂ ਰਲ ਬੈਠੀਆਂ ਨੀ ਮਾਏ : ਇਕ ਬੱਚੇ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਿਆਰੀ ਤੇ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਔਰਤ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਤੇ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਮਾਂ ਤੇ ਧੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੇ ਤੁਲ ਹੋਰ ਕੋਈ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਾਂ ਤੇ ਧੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ, ਸ਼ਿੱਦਤ ਤੇ ਘਣਤਾ ਨੂੰ ਨਾਪਣਾ-ਤੋਲਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਧੀ ਦੇ ਬਾਲਪਨ ਦੀ ਗੁੱਡੀਆਂ-ਪਟੋਲਿਆਂ ਨਾਲ ਖੇਡਣ ਦੀ ਅਵਸਥਾ, ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਦਹਿਲੀਜ਼ 'ਤੇ ਪੈਰ ਧਰਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ, ਵਿਆਹੇ ਜਾਣ ਤੇ ਵਿਆਹ ਹੋ ਜਾਣ ਪਿਛੋਂ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪੜਾਅ ਜ਼ਰੂਰ ਹਨ ਪਰ ਹਰੇਕ ਸਮੇਂ ਮਾਂ ਅਤੇ ਧੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਰੰਗ ਗੂੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾਂਦਾ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਮਾਵਾਂ ਤੇ ਠੰਢੀਆਂ ਛਾਵਾਂ
ਮੈਂ ਮਾਂ ਦੀ ਧੀ ਸਦਵਾਵਾਂ...

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਇਕ ਮਾਂ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਆਪਣੀ ਬੇਟੀ ਵਿਚੋਂ ਦੇਖਦੀ ਹੈ। ਵੇਖਦਿਆਂ-ਵੇਖਦਿਆਂ ਉਹ ਕੋਮਲ ਪਰੀ ਉਸ ਦੀ ਦੋਸਤ, ਉਸ ਦੀ ਸਹੇਲੀ, ਉਸ ਦੀ ਭੈਣ ਵੀ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਤੇ ਧੀ ਨਾਲੋਂ ਵਧੀਆ ਦੋਸਤੀ ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਘੱਟ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਮਾਂ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਕਾਰਾਤਮਿਕ ਸੇਧ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਵਾਸਤੇ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਰਾਹ ਰੁਸ਼ਨਾਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਜ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਹਿਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਸੂਝ ਪੂਰਵਕ ਗੱਲਾਂ ਮਾਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਧੀ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਵਧੀਆ ਨਿਰਣੇ ਆਪਣੀ ਧੀ ਉੱਪਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋਣ ਲਈ ਧੀ ਸੇਧ ਹਾਸਲ ਕਰ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਮਾਵਾਂ-ਧੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਲੰਮੀਆਂ/ਗੂੜ੍ਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ:

ਮਾਵਾਂ ਤੇ ਧੀਆਂ ਰਲ ਬੈਠੀਆਂ ਨੀ ਮਾਏਂ
ਕੋਈ ਕਰਦੀਆਂ ਗਲੋੜੀਆਂ
ਕਣਕਾਂ ਲੰਮੀਆਂ ਧੀਆਂ ਕਿਉਂ ਜੰਮੀਆਂ
ਨੀ ਮਾਏ...

ਮਾਵਾਂ ਤੇ ਧੀਆਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ ਨੀ ਮਾਏਂ
ਕੋਈ ਟੁੱਟਦੀ ਏ ਕਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ
ਕਣਕਾਂ ਨਿਸਰੀਆਂ ਧੀਆਂ ਕਿਉਂ
ਵਿਸਰੀਆਂ ਮਾਏਂ...

ਮਾਂ ਤੇ ਧੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬੇਤੋਲ, ਬੇਜੋੜ, ਅਣਮੇਲ ਤੇ ਲਾਸਾਨੀ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣ ਕੇ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਆਪਣੇਪਨ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ, ਨਿੱਘ ਤੇ ਨੇੜਤਾ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। 'ਮਾਂ ਵਰਗਾ ਘਣਛਾਵਾਂ ਬੂਟਾ' ਹੋਰ ਕਿਧਰੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ। ਮਾਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਉਸ ਲਈ ਬਿਹਤਰੀਨ ਅਧਿਆਪਕ ਤੇ ਗਾਈਡ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਧੀ ਨੂੰ ਉਹ ਨੈਤਿਕ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਮੁਸੀਬਤ ਵੇਲੇ, ਦੁੱਖ ਦੇ ਵਕਤ ਜਾਂ ਸੰਕਟ ਦੀ ਘੜੀ ਵਿਚ ਧੀ-ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਂ ਹੀ ਯਾਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ 'ਹਾਇ ਰੱਬਾ' ਜਾਂ 'ਹਾਇ ਮਾਂ' ਹੀ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਮਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਪੁਰਜ਼ੇ ਉੱਪਰ ਲਿਖੇ ਸਵਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਮੁਥਾਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਮਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰ ਜਿੰਨੀ ਗਹਿਰਾਈ ਤੇ ਅਸਮਾਨ ਜਿੰਨੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਸਿਰਫ਼ 'ਮਾਂ' ਹੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਤੇ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਨੂੰ ਨਾਪਣ ਵਾਲਾ ਯੰਤਰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਭਰੇ ਬੋਲਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਮਹੱਤਵ ਕੋਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਕੋਲੋਂ ਪੁੱਛੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਸੁਭਾਗਿਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਮਾਂ ਦਾ ਅਦੁੱਤੀ ਪਿਆਰ। ਕਿੰਨੀ ਮਧੁਰ ਤੇ ਕਾਲਜੇ ਨੂੰ ਧੂਹ ਪਾਉਣ ਵਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮਾਂ ਦੀ ਮਧੁਰ ਆਵਾਜ਼। ਧੀ ਵਾਸਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਬਦਲ ਹੁੰਦਾ ਹੀ ਨਹੀਂ।

ਪੀਹ ਪੀਹ ਕੇ ਮੈਂ ਭਰਦੀ ਪਰਾਤਾਂ
ਆਪਣੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਬਾਝੋਂ
ਵੇ ਕੋਈ ਪੁੱਛਦਾ ਨਾ ਬਾਤਾਂ
ਅੱਖੀਆਂ ਜਲ ਭਰ ਆਈਆਂ ਨੀ ਮਾਏਂ
ਅੱਖੀਆਂ ਡੁੱਲ੍ਹ-ਡੁੱਲ੍ਹ ਪੈਂਦੀਆਂ ਨੀ ਮਾਏਂ...

ਮਾਂ ਬਹੁਤ ਭਾਵੁਕ, ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਤਬੀਅਤ ਦੀ ਮਾਲਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਦੁੱਖ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਬੱਚੇ ਦਾ ਦੁੱਖ ਸੁਣ/ਵੇਖ ਕੇ ਮਾਂ ਦਾ ਮੋਮ ਵਰਗਾ ਦਿਲ ਪਿਘਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ-ਪੁੱਤ ਦੇ ਪਿਆਰ, ਮਾਵਾਂ-ਧੀਆਂ ਦੀ ਦੋਸਤੀ, ਅੰਮੜੀ ਦੀਆਂ ਝਿੜਕਾਂ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਜਗਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਮਾਂ ਹਰੇਕ ਪਲ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਸਵਾਸਾਂ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਬ ਦਾ ਰੂਪ ਕਹਿ ਕੇ ਵਡਿਆਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਟੋਹ ਨੂੰ, ਮਮਤਾ ਦੇ ਨਿੱਘ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਉਸ ਦੇ ਧੀਆਂ-ਪੁੱਤਰ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਰੋਮ-ਰੋਮ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਰਿਣੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਮਾਵਾਂ-ਧੀਆਂ ਆਪਣੇ ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਫਰੋਲਦੀਆਂ ਹਨ:

ਮਾਏਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਬੈਠੀਏ ਨੀ
ਧੀਆਂ ਕਿਉਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਦੂਰ, ਸਾਵਣ ਆਇਆ...
ਮਹਿਲ ਹੇਠ ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਖੜੀ
ਸੁਣ ਸੁਣ ਨੈਣ ਭਰੇ
ਨਾ ਰੋ ਅੰਮੜੀ ਮੇਰੀਏ
ਧੀਆਂ ਦੇ ਦੁੱਖ ਬੁਰੇ...
ਕਾਲੇ ਖੰਭ ਨੇ ਕਾਵਾਂ ਦੇ
ਧੀਆਂ ਪ੍ਰਦੇਸ ਗਈਆਂ
ਧੰਨ ਜਿਗਰੇ ਮਾਵਾਂ ਦੇ...

ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਭਾਵੁਕ ਵੇਗ ਵਿਚੋਂ ਜਨਮ ਲਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਇਕ ਲੰਮਾ ਲੋਕ ਗੀਤ ਮਾਂ-ਧੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਵੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਦੀ ਹੂਕ ਬਣ ਕੇ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਅੱਜ ਦੀ ਦਿਹਾੜੀ ਰੱਖ ਡੋਲੀ ਨੀ ਮਾਂ
ਰਵ੍ਹਾਂ ਬਾਬਲ ਦੀ ਬਣ ਕੇ ਗੋਲੀ ਨੀ ਮਾਂ
ਮੇਰੀ ਡੋਲੀ ਨੂੰ ਰੱਜ ਕੇ ਵੇਖ ਨੀ ਮਾਂ
ਮੈਂ ਚੱਲੀ ਬੇਗਾਨੇ ਦੇਸ ਨੀ ਮਾਂ
ਮੇਰੀ ਡੋਲੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਛੁਪਾ ਕੇ ਨੀ ਮਾਂ
ਧੀਆਂ ਕੱਢਣ ਘਰੋਂ ਹੱਥੀਂ ਮਾਪੇ ਨੀ ਮਾਂ...

× ਕਲੀਆਂ :
ਮਾਵਾਂ ਧੀਆਂ ਮਿਲਣ ਲੱਗੀਆਂ
ਚਾਰੇ ਕੰਧਾਂ ਨੇ ਚੁਬਾਰੇ ਦੀਆਂ ਹੱਲੀਆਂ...

ਕੁਝ ਸਮਾਜਿਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਨਿਵੇਕਲਾ ਅਧਿਆਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦਾ ਮਹਾਤਮ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਵਾਂ-ਧੀਆਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵਿਚਲੇ ਮਹਾਤਮ ਬਾਰੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਣਾ ਕਠਿਨ ਹੈ। ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਖਾਤਰ ਹਰੇਕ ਮੌਸਮ/ਰੁੱਤ ਦੀ ਕਰੋਪੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਤਨ-ਮਨ 'ਤੇ ਝਲਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਭਰੂਣ ਰੂਪ ਵਿਚ ਧਾਰਨ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਉਮਰ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਦੇ ਲੇਖੇ ਲਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਝਲਦੀ ਹੈ। ਆਪਣਾ ਦਰਦ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਪੀ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਾਹਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ੂਬਸੂਰਤ ਚਿਹਰਾ ਲੈ ਕੇ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਮਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਸਰਬੋਤਮ ਪਿਆਰ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕਈ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜੋ ਮਾਂ-ਧੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਤਰਜ਼ਮਾਨੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਮਰ ਲੋਕ ਗੀਤ ਬਣ ਗਏ ਹਨ:

ਉੱਡ ਉੱਡ ਚਿੜੀਏ ਨੀ,
ਉੱਡ ਬਹਿ ਜਾ ਖਿੜਕੀ
ਮੇਰੀ ਅੰਮੜੀ ਬਾਝੋਂ ਨੀ ,
ਮੈਂ ਸਭ ਨੇ ਝਿੜਕੀ
ਉੱਡ ਉੱਡ ਚਿੜੀਏ ਨੀ,
ਉੱਡ ਬਹਿ ਜਾ ਉਖਲੀ
ਮੇਰੀ ਅੰਮੜੀ ਬਾਝੋਂ ਨੀ,
ਕੌਣ ਭੇਜੇ ਗੁਥਲੀ ?
ਉੱਡ ਉੱਡ ਚਿੜੀਏ ਨੀ,
ਉੱਡ ਬਹਿ ਜਾ ਖੂਹੇ
ਮੇਰੀ ਅੰਮੜੀ ਬਾਝੋਂ ਨੀ,
ਕੌਣ ਭੇਜੇ ਸੂਹੇ ?

ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਕਾਵਿ ਮਾਂ-ਧੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਗੱਲ ਭਾਵਨਾਤਮਿਕ ਸੁਰ ਵਿਚ ਕਹਿੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਸਮਾਜਚਾਰੇ ਵਿਚ ਮਾਂ-ਧੀ ਦਾ ਪਿਆਰ ਆਪਣੀ ਗੂੜ੍ਹੀ ਛਾਪ ਛੱਡਦਾ ਆਇਆ ਹੈ। ਮਾਵਾਂ-ਧੀਆਂ ਦੇ ਪਿਆਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ-ਕਾਵਿ ਨੇ ਬੜੇ ਮੋਹ ਭਰੇ ਤੇ ਕਲਾਤਮਿਕ ਲਹਿਜ਼ੇ ਰਾਹੀਂ ਕਾਵਿਤਾਇਆ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨ: ਇਹਤਿਆਤ, ਭੁੱਖਮਰੀ ਤੇ ਤਾਲਾਬੰਦੀ

ਉਨੱਤੀ ਸੌ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਜ਼ੇਟਿਵ ਕੇਸਾਂ ਅਤੇ 44 ਮੌਤਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ 'ਕੋਵਿਡ-19' ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ। ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਜ਼ੀਰੇ ਆਜ਼ਮ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਦਈ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਇਹ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਕ ਵਿਚ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧਦੀ ਦੇਖ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤੇ ਆਰਥਿਕ-ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਸੈਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਦੀ ਝਿਜਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੰਧ, ਬਲੋਚਿਸਤਾਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਵਾਲਾ ਅਮਲ ਅਪਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਕੌਮੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ ਵਿਚ ਵੀ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਕਰਫਿਊ ਵਾਲਾ ਆਲਮ ਹੈ। ਉੱਥੇ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਦੇ ਨੇਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸੁੱਟਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੇਤੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਬੰਦਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਸਮਝ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਉਣੀ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਕਣਕ, ਸਰ੍ਹੋਂ ਤੇ ਛੋਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫ਼ਸਲਾਂ ਕਟਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸਮਾਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਜਬੂਰੀ ਹੈ। ਉਸਾਰੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਛੋਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਂ ਇਕ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਵਿਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸੈਕਟਰ ਗ਼ੈਰ-ਜਥੇਬੰਦਕ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਾਧਨ ਹੈ। ਇਸ ਹਕੀਕਤ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਹ ਬਿਮਾਰੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਘੋਲ ਤੇ ਭੁੱਖਮਰੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਵਿਚ ਸਮਤੋਲ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹਨ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਬਿਮਾਰੀ ਰੋਕਣ ਦੇ ਨਾਂ ?ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੁੱਖਾ ਮਰਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰੋਜ਼ਨਾਮਾ 'ਡਾਅਨ' ਅਨੁਸਾਰ ਵਜ਼ੀਰੇ ਆਜ਼ਮ ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਤਫ਼ਸੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਹਾਇਕ ਫ਼ਿਰਦੌਸ ਆਸ਼ਿਕ ਆਵਾਨ ਨੇ ਸ਼ਨਿੱਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇਕ ਮੀਡੀਆ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਜ਼ੀਰੇ ਆਜ਼ਮ ਕੌਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਦੀ ਖ਼ਸਤਾ ਹਾਲਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ਿਕਰਮੰਦ ਹਨ। ਉਹ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਕਿ ਮੁਕੰਮਲ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਰਹਿਣ ਕਾਰਨ ਅਰਥਚਾਰਾ ਠੱਪ ਹੋ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਵੇ। ਫ਼ਿਰਦੌਸ ਅਨੁਸਾਰ 'ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਕੋਈ ਟੀ-20 ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਨਹੀਂ ਖੇਡ ਰਿਹਾ। ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਵਿਰੁੱਧ ਲੜਾਈ ਜਾਂ ਕੌਮੀ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨੂੰ ਲੀਹ 'ਤੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਵਿਚ ਚੌਕੇ-ਛੱਕੇ ਨਹੀਂ ਮਾਰੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਇਕ-ਇਕ ਦੌੜ ਸੰਭਲ ਕੇ ਬਣਾਉਣੀ ਪੈਣੀ ਹੈ। ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਇਸੇ ਰਣਨੀਤੀ ਉੱਪਰ ਅਮਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ : ਰੋਜ਼ਨਾਮਾ 'ਡਾਅਨ' ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਇਕ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਟ ਐਡੀਟਰ ਫ਼ਾਹਿਦ ਹੁਸੈਨ ਦਾ ਮਜ਼ਮੂਨ ਛਾਪ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਆਸੀ ਰਹਿਨੁਮਾਵਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਘੋਲ ਨੂੰ ਤਰਤੀਬ ਬਖ਼ਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਢੁਕਵੇਂ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈ ਕੇ ਵਾਇਰਸ ਦਾ ਪਸਾਰਾ ਠੱਲ੍ਹਣ ਦੇ ਹੀਲੇ-ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਦੇ ਆਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਵਜ਼ੀਰੇ ਆਜ਼ਮ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਦੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਡਾ. ਜ਼ਫ਼ਰ ਮਿਰਜ਼ਾ, ਸੂਬਾ ਸਿੰਧ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਮੁਰਾਦ ਅਲੀ ਸ਼ਾਹ, ਸੂਬਾ ਸਿੰਧ ਦੀ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਪੀਪਲਜ਼ ਪਾਰਟੀ (ਪੀਪੀਪੀ) ਦੇ ਸਹਿ-ਮੁਖੀ ਆਸਿਫ਼ ਅਲੀ ਜ਼ਰਦਾਰੀ ਦੀ ਭੈਣ ਡਾ. ਅਜ਼ਰਾ ਪੇਚੂਹੋ, ਖੈ ?ਬਰ-ਪਖ਼ਤੂਨਖ਼ਵਾ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਤੈਮੂਰ ਸਲੀਮ ਝਾਂਗੜਾ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਉਸਮਾਨ ਬੁਜ਼ਦਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਦਰਜ ਹਨ। ਮਜ਼ਮੂਨ ਮੁਤਾਬਿਕ ਸਿੰਧ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਕਰੋਨਾ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਸਾਰਾ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਖ਼ਤ ਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ। ਅਜਿਹੀ ਦਲੇਰੀ ਵਜ਼ੀਰੇ ਆਜ਼ਮ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਦੇ ਅਮਲਾਂ ਤੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਈ। **ਮਲਿਕ ਨੇ ਮੰਗੀ ਜਾਂਚ** : ਅਸਾਧਾਰਨ ਬਿਆਨਾਂ ਤੇ ਅਸਾਧਾਰਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਰਾਜਸੀ ਨੇਤਾ ਡਾ. ਰਹਿਮਾਨ ਮਲਿਕ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਅੰਤੋਨੀਓ ਗੁਟਾਰੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਕਿਤੇ ਮਨੁੱਖ ਵੱਲੋਂ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਵਾਸਤੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਵਾਇਰਸ ਵਿਗਿਆਨੀ, ਚੰਦ ਸਿਖਰਲੇ ਸਾਇੰਸਦਾਨ, ਖੋਜੀ ਤੇ ਸ਼ੋਧਕਾਰ, ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਹਿਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ। ਜੈਵਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਬਾਰੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਸਾਲ 1975 ਦੇ ਅਹਿਦਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦੁਨੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਰੋਜ਼ਨਾਮਾ 'ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨ' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਡਾ. ਮਲਿਕ ਨੇ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ ਕਿ 'ਕੋਵਿਡ-19' ਸਾਧਾਰਨ ਕਰੋਨਾ ਵਾਇਰਸ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦੀ ਬਣਤਰ ਤੇ ਸੁਭਾਅ ਰਸਾਇਣਕ/ਜੈਵਿਕ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਪੈਦਾਇਸ਼ ਤੇ ਪਾਸਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤਿਅੰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਨਾਤੇ ਉਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ੁਫ਼ੀਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਕਿਸ-ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਰ ਢਾਹ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਮੰਗੀ : ਜੰਗ ਤੇ ਜੀਓ ਮੀਡੀਆ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ ਮੀਰ ਸ਼ਕੀਲ-ਉਰ-ਰਹਿਮਾਨ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦਾ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੀਡੀਆ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੀਆਂ 18000 ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾਵਾਂ ਅਤੇ 15 ਹਜ਼ਾਰ ਦੇ ਕਰੀਬ ਆਨਲਾਈਨ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਆਲਮੀ ਜਥੇਬੰਦੀ- ਵਲ਼ਡ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਨਿਊਜ਼ ਪਬਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਅਤੇ ਵਲ਼ਡ ਐਡੀਟਰਜ਼ ਫੋਰਮ ਨੇ ਮੀਰ ਸ਼ਕੀਲ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਮਜ਼ੱਮਤ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫ਼ੌਰੀ ਰਿਹਾਈ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਨਾਮਾ 'ਦਿ ਨਿਊਜ਼' ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਿਕ ਆਲਮੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਫਰਨੈਂਦੋ ਡੀ'ਯਾਰਜ਼ਾ ਲੋਪੇਜ਼-ਮਦਰੇਜ਼ੋ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਇਕ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਆਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਸੁਧਰੀ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੇ ਨੁਕਤਾਚੀਨਾਂ ਨੂੰ ਤੰਗ-ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ "ਹੁਣ ਇਮਰਾਨ ਖ਼ਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਨਕਸ਼ੇ-ਕਦਮਾਂ ਉੱਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਮੀਰ ਸ਼ਕੀਲ ਨੂੰ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦੀ ਨੁਕਤਾਚੀਨੀ ਕਰਨ ਦਾ ਖ਼ਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।" ਸ਼ਕੀਲ ਨੂੰ 12 ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਇਹਤਿਸਾਬ ਬਿਓਰੋ (ਐਨਏਬੀ) ਨੇ 34 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਸੌਦੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਹ ਅਦਾਲਤੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ 1986 ਵਿਚ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖ਼ਰੀਦੀ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਨਾਮ ਸੀ। 2016 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਕਰਵਾ ਲਈ। ਇਹਤਿਸਾਬ ਬਿਓਰੋ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮੀਰ ਸ਼ਕੀਲ ਨੂੰ ਭੰਗ ਦੇ ਭਾੜੇ ਅਲਾਟ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਰਕਾਰੀ ਰਿਸ਼ਵਤ ਸੀ। ਇਹ ਮੀਰ ਸ਼ਕੀਲ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਪਰ 2016 ਵਿਚ ਮੁੜ ਨਵਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਸਰਕਾਰ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮਲਕੀਅਤ-ਬਦਲੀ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਕਵਾਇਦ ਕਾਨੂੰਨਨ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਮੀਰ ਸ਼ਕੀਲ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ 1986 ਵਿਚ ਉਸ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪੱਲਿਓਂ ਖਰੀਦੀ ਸੀ। ਲਿਹਾਜ਼ਾ, ਉਹ ਹੀ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਸੀ

ਕਿਰਤ, ਕਲਾ ਸਮੇਤ ਅਲੋਪ ਹੋ ਰਹੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਖੇਤੀ ਸੰਦ ਸਾਧਨ

ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਦੇ ਯੁੱਗ 'ਚ ਖੇਤੀ ਕਲਾ ਕਿਰਤ ਸਮੇਤ ਵਿਰਾਸਤੀ ਖੇਤੀ ਸੰਦ ਸਾਧਨ ਹਲ-ਪੰਜਾਲੀ, ਫਾਲਾ, ਜੰਗੀ, ਅਰਲੀ ਵਾਢੀ, ਬੇੜ, ਖੱਬਲ, ਖਲਵਾੜਾ, ਫਲ੍ਹੇ, ਧੜ, ਤੰਗਲੀ, ਸਾਂਘਾ, ਛੱਜ, ਛੱਜਲੀ, ਬੋਹਲ, ਕੁੱਪ ਜਾਂ ਮੂਸਲ, ਸੁਹਾਗਾ, ਗੱਡਾ, ਵੇਲਣੇ, ਹੱਥ ਵਾਲੇ ਟੋਕੇ, ਦਾਤਰੀ, ਟਕੋਰਾ (ਦਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਦੰਦੇ ਕੱਢਣ ਲਈ), ਰੰਬੇ, ਕਹੀ, ਟਿੰਡਾਂ ਵਾਲੇ ਖੂਹ, ਢੋਲ, ਝਵੱਕਲੀ, ਬੈੜ, ਨਿਸਾਰ, ਮਣ੍ਹੇ, ਗੁਲੇਲ ਗੋਪੀਏ, ਛੱਪੜ, ਖਾਲ ਅਤੇ ਖਰਾਸ ਆਦਿ ਬਹੁਤੇ ਅਲੋਪ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪੁਰਖੇ ਬਾਬੇ, ਦਾਦੇ, ਬਾਪੂ, ਧਰਤੀ ਪੁੱਤਰ, ਕਿਰਤੀ-ਕਾਮੇ, ਫ਼ਸਲਾਂ ਦੇ ਪਾਲਕ, ਹੱਥੀਂ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿਚ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਪੋਹ ਮਾਘ ਦੀਆਂ ਹੱਡ ਚੀਰਵੀਆਂ ਠੰਡੀਆਂ ਰਾਤਾਂ ਨੂੰ ਖੂਹ ਜੋਂਦੇ, ਬਰਫ਼ੀਲੇ ਨਹਿਰੀ ਪਾਣੀ ਦੇ ਨੱਕੇ ਮੋੜ ਕਿਆਰੇ ਭਰਦੇ ਸਨ। ਭਾਦੋਂ ਦੇ ਚਮਾਸਿਆਂ ਦੇ ਦਿਨੀਂ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਕੱਦੂ ਕਰਨੇ, ਕੱਦੂ ਦੇ ਸੜਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਝੋਨਾ ਲਾਉਣਾ, ਗੋਡੀਆਂ, ਘਾਹ ਫੂਸ ਕੱਢਣਾ ਆਦਿ ਸਖ਼ਤ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਬਹੁਤ ਲਹੂ-ਮੁੜ੍ਹਕਾ ਵਹਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਬਚਪਨ 'ਚ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬਾਪੂਆਂ ਨੂੰ ਹਲ ਵਾਹ, ਪੈਲੀ ਬਣਾ, ਹਾੜ੍ਹੀ ਦੀ ਫ਼ਸਲ ਬੀਜਣ, ਵੱਢਣ ਤੇ ਗਾਹੁਣ, ਬੋਹਲ ਅਤੇ ਤੂੜੀ ਸਾਂਭਣ ਤੱਕ ਸਾਰਾ ਕੰਮ ਹੱਥੀਂ ਕਰਦੇ ਵੇਖਦੇ ਸੀ। ਧੰਨ ਸਨ ਉਹ ਭਲੇ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਾਡੇ ਬਜ਼ੁਰਗ।

ਵਿਸਾਖ ਮਹੀਨਾ, ਵਿਸਾਖੀ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕਿਸਾਨੀ ਲਈ ਖਾਸ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਝੂਮ ਰਹੀਆਂ ਕਣਕ ਦੀਆਂ ਸੁਨਹਿਰੀ ਬੱਲੀਆਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਵਿਛੀ ਸਤਰੰਗੀ ਚਾਦਰ ਦਾ ਭੁਲੇਖਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਟਿਆਂ ਦੀ ਲਾਲੀ ਦੇਖ ਜਦੋਂ ਕਿਸਾਨ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਖ਼ੁਸ਼ੀ ਖਿੜਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪ ਮੁਹਾਰਾ ਨੱਚ ਉੱਠਦਾ ਹੈ।

ਵਿਸਾਖੀ ਨੂੰ ਵਾਢੀਆਂ ਦੇ ਰੰਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਵਾਢੀ ਬੈਠਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਰੁੱਖ ਦੇ ਸਾਂਘਣ ਵਿਚ ਟਿਕਾ ਕੇ ਸਾਂਭੀ ਪਰਾਲੀ ਨੂੰ ਟੋਏ ਜਾਂ ਛੱਪੜ ਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਭਿਉਂ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਬੇੜ ਜਾਂ ਖੱਬੜ ਵੱਟ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਵਾਢੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਢੇਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇੜਾਂ/ਖੱਬੜਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਖਲਵਾੜੇ ਜਾ ਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਲੁਹਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਭੱਠੀਆਂ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਤਪਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਨਵੀਆਂ ਦਾਤਰੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੇ, ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਦੇ ਦੰਦੇ ਕੱਢਦੇ। ਸ਼ੌਕੀਨ ਗੱਭਰੂ ਕਾਮੇ ਦਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਦਸਤਿਆਂ 'ਤੇ ਪੀਲੇ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਕੋਕਿਆਂ ਦੀ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਵਾਢੀ ਦਾ ਬੜਾ ਚਾਅ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਸਵਾਣੀਆਂ ਨੇ ਤੜਕਸਾਰ ਉੱਠ ਕੇ ਚਾਹ ਧਰ ਦੇਣੀ, ਦੁੱਧ ਰਿੜਕ , ਮੱਖਣ ਕੱਢ ਲੱਸੀ ਦੀ ਚਾਟੀ ਭਰ ਲੈਣੀ। ਘਰ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੇ ਬਲਦਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਡੰਗਰ ਵੱਛੇ ਨੂੰ ਪੱਠਾ ਦੱਥਾ ਪਾ ਦੇਣਾ। ਚਾਹ ਪੀ ਕੇ ਕਾਮੇ ਨਾਲ ਗੱਡਾ ਜੋਅ ਖੇਤ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣਾ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਸਾਨ ਵਾਢੀ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਮੰਗ ਪਾਉਣੀ : ਆਪਣੇ ਸਕੇ-ਸੰਬੰਧੀ, ਸ਼ਰੀਕੇ ਬਿਰਾਦਰੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾ ?ਕ ਸਾਂਝ ਵਾਲੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਗਭਰੂਆਂ ਦੀ ਕਣਕ ਵੱਢਣ ਲਈ ਮੰਗ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਤੜਕਸਾਰ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਂਗੇ ਖੇਤ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਸੂਰਜ ਦੇਵਤੇ ਦੇ ਆਗਮਨ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਾਢੇ ਰੱਬ ਦਾ ਨਾਂਅ ਲੈ ਵਾਢੀ ਕਰਨ ਬੈਠਦੇ ਸਨ। ਚੋਬਰਾਂ ਦੇ ਕਸਰਤੀ ਡੌਲੇ ਦਾਤਰੀਆਂ ਪਰਖਦੇ ਅਤੇ ਪਰਾਤਾਂ ਦੀਆਂ ਪਰਾਤਾਂ ਵੱਢ-ਵੱਢ ਪਿੱਛੇ ਢੇਰੀਆਂ ਲਾ, ਨਬੇੜੀ ਜਾਂਦੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਿੰਡ ਤੋਂ ਸਵਾਣੀਆਂ 'ਸ਼ਾਹ ਵੇਲਾ' ਲੈ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਪਰਾਂਠੇ, ਦਹੀਂ, ਮੱਖਣ, ਅਚਾਰ ਤੇ ਲੱਸੀ ਦੇ ਛੰਨੇ ਭਰ-ਭਰ ਪੀ ਫਿਰ ਦੁਪਹਿਰ ਤੱਕ ਵਾਢੀ ਹੋਣੀ। ਦੁਪਹਿਰੇ ਸੂਏ, ਖਾਲ ਜਾਂ ਖੂਹ ਨੇੜਲੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਛਾਂ ਹੇਠ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ। ਘਰ ਦੀ ਵੱਡੀ ਨੂੰਹ ਤੇ ਲਾਗਣ ਵਲੋਂ ਲਿਆਂਦਾ 'ਦੁਪਹਿਰ ਵੇਲਾ' ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ। ਚੋਪੜੀਆਂ ਤੰਦੂਰ ਦੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ, ਤਰਦੇ ਦੇਸੀ ਘਿਓ ਵਾਲੀ ਮੌਸਮੀ ਸਬਜ਼ੀ, ਸ਼ੱਕਰ ਘਿਓ, ਗੰਢਾ ਅਚਾਰ ਆਦਿ ਨਾਲ ਲੋਹੜਦੇ। ਇਹ ਜਵਾਨ ਵਾਢੇ ਫਿਰ ਖੇਤ 'ਚ ਆਪਣੀ ਸਰੀਰਕ ਕਲਾਕਾਰੀ ਦਾ ਮੰਜ਼ਰ ਸਿਰਜਦੇ। ਆਥਣ ਵੇਲੇ ਵਾਢੇ ਵੱਢੀਆਂ ਢੇਰੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ, ਬੇੜਾਂ ਨਾਲ ਭਰੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਖਲਵਾੜੇ ਜਾ ਲਾਉਂਦੇ। ਵਾਢੇ ਨਹਾ ਧੋ ਲੈਂਦੇ, ਹਵੇਲੀ 'ਚ ਪਾਣੀ ਤਰੌਂਕਾ ਮਾਰ ਡਾਹੇ ਮੰਜਿਆਂ 'ਤੇ ਸੱਜ ਜਾਂਦੇ। ਤੰਦੂਰੀ ਰੋਟੀਆਂ ਤੇ ਸੰਘਣੀ ਤਰੀ ਵਾਲੇ ਮੀਟ ਨਾਲ ਕੁੱਖਾਂ ਕੱਢਦੇ। **ਫਲ੍ਹੇ ਪਾਉਣੇ** : ਖਲਵਾੜੇ ਤੋਂ ਭਰੀਆਂ ਲਿਆ ਗੋਲ ਪਿੜ ਵਿਚ ਵਿਛਾ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਫਲ੍ਹਾ ਲੱਗਪਗ ਵਰਗਾਕਾਰ ਜਾਂ ਅੱਠ ਦਸ ਬਾਹੀ ਦੇ ਚੌਰਸ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖ, ਉਸ ਉਪਰ ਮਸ਼ੇਟੀ, ਕਿੱਕਰ, ਬੇਰੀ ਦੇ ਛਾਪੇ, ਛਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਪਰਾਲੀ ਵਿਛਾ ਉੱਤੇ ਬੱਲੀਆਂ ਰੱਖ ਰੱਸੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰਾਲੀ ਇਸ ਕਰਕੇ ਵਿਛਾਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਫਲ੍ਹੇ 'ਤੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਜੋਗ ਨੂੰ ਹਿੱਕਣ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਝੂਟੇ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬਾਲਾਂ ਨੂੰ ਕੰਡੇ ਨਾ ਚੁੱਭਣ। ਫਿਰ ਵਿੰਗੀ ਲੱਕੜ ਦੀ ਢੋਅ ਜਾਂ ਰੋਜ ਨਾਲ ਫਲ੍ਹੇ ਅਤੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਪੰਜਾਲੀ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਲਦ ਗੋਲ ਪਿੜ ਵਿਚ ਚੱਕਰ ਲਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ, ਪਿੱਛੇ ਪਿੱਛੇ ਫਲ੍ਹਾ ਚਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ। ਲੌਢੇ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਸੋਨ ਰੰਗੇ ਦਾਣਿਆਂ ਅਤੇ ਤੂੜੀ ਦੀ ਧੜ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ। ਫਿਰ ਉਡਾਵੇ ਛੱਜਲੀਆਂ ਲੈ ਹਵਾ ਨੂੰ ਉਡੀਕਦੇ। ਹਵਾ ਚਲਦੀ। ਉਡਾਵੇ ਧੜ ਉਡਾਉਂਦੇ। ਦਾਣੇ ਤੂੜੀ ਵੱਖ ਕਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ। ਦਾਣਿਆਂ ਦਾ ਬੋਹਲ ਬਣਾ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। **ਮੂਸਲ ਜਾਂ ਕੁੱਪ** : ਤੂੜੀ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਲੱਗੀ ਧੜ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਨਾੜ ਅਤੇ ਬੇੜਾਂ ਨਾਲ ਗੋਲ ਮੂਸਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੂੜੀ ਸਾਂਭ ਲਈ ਜਾਂਦੀ। ਤੂੜੀ ਦੀ ਧੜ ਦੁਆਲੇ ਮੰਜੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ, ਤੂੜੀ ਨੂੰ ਲਿਤਾੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੂੜੀ ਸਾਂਭਣ ਲਈ ਕੁੱਪ ਬਣਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਲੋਕ-ਹਿਤੈਸ਼ੀ ਪੱਤਰਕਾਰਤਾ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ ਵੱਡੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ

ਦੇਸ਼ ਮਹਾਨ ਭਾਰਤ, ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰੈੱਸ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇੰਡੈਕਸ ਅਧੀਨ 180 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚੋਂ 142 ਰੈਂਕ ਉਤੇ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਜਿਹੜਾ ਦੇਸ਼ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ 'ਚ ਸਭ ਤੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਰਾਖਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਨਹੀਂ ਥੱਕਦਾ। ਇਹ ਉਹ ਦੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਹਰ ਦਿਹਾੜੇ ਵੱਡੇ, ਛੋਟੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਸੰਪਾਦਕਾਂ, ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਖ਼ਬਾਰੀ ਕਾਮਿਆਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਹਮਲੇ ਧੰਨ ਕੁਬੇਰਾਂ, ਹਾਕਮਾਂ, ਗੁੰਡਾਂ ਅਨਸਰਾਂ, ਸਿਆਸੀ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਮਿੱਥਕੇ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਉੱਠਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਦਬਾਈ ਜਾਏ ਅਤੇ ਹਾਕਮ ਅਤੇ ਲੱਠਮਾਰ ਲੋਕ ਆਪਣੀਆਂ ਮਨਆਈਆਂ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣ। ਸਿਤਮ ਦੀ ਗੱਲ ਵੇਖੋ ਸਾਲ 2014 'ਚ ਜਦੋਂ ਨਰੇਂਦਰ ਮੋਦੀ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ ਦੀ ਗੱਦੀ ਸੰਭਾਲੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਭਾਵ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੇ। ਉਹ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਅਤੇ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਵਰਤਾਰਾ ਸੀ। ਸਾਲ 2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 40 ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਹੋਏ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੋਕ-ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਗਰੁੱਪ ਨੇ ਰਿਪੋਰਟ ਛਾਪੀ ਹੈ, ਜੋ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ 2021 'ਚ 6 ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਾਰੇ ਗਏ, 108 ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋਏ, 13 ਮੀਡੀਆ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਜੰਮੂ, ਕਸ਼ਮੀਰ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ, ਜਿਥੇ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਭਾਜਪਾ ਦੀਆਂ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 25 ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਉਤੇ ਹਮਲੇ ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਹੋਏ, 16 ਪੱਤਰਕਾਰ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, 8 ਦਿੱਲੀ 'ਚ, 15 ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ 'ਚ 6 ਬਿਹਾਰ 'ਚ, 5 ਅਸਾਮ 'ਚ, ਚਾਰ ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਚਾਰ ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ, ਤਿੰਨ -ਤਿੰਨ ਗੋਆ ਅਤੇ ਮਨੀਪੁਰ, ਕਰਨਾਟਕ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਅਤੇ ਦੋ-ਦੋ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਇੱਕ ਕੇਰਲਾ 'ਚ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਏ ਗਏ। ਇਹਨਾ ਵਿੱਚ 8 ਔਰਤ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਉਤੇ ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਹੋਈਆਂ, ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਧਮਕੀਆਂ ਮਿਲੀਆਂ, ਲੋਕ-ਇਕੱਠਾਂ 'ਚ ਇਹਨਾ ਦੀ ਬੇਇਜ਼ਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਉਹ ਹਾਕਮਾਂ, ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੋਕ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਲਿਸੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਆਪਣੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਕਮੇਟੀ ਟੂ ਪ੍ਰੋਟੈਕਟ ਜਰਨਲਿਸਟ(ਸੀ.ਪੀ.ਜੇ.) ਦੀ 2021 ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2021 ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਦਕਿ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 24 ਸੀ। ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਜ਼ੋਖ਼ਮ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ, ਤਲਵਾਰ ਦੀ ਧਾਰ ਉਤੇ ਤੁਰਨ ਵਾਂਗਰ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ, ਸੰਪਾਦਕਾਂ, ਆਜ਼ਾਦ ਖਿਆਲ ਮੀਡੀਆ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਤ ਦਿਹਾੜੇ ਵੱਡੀਆਂ ਔਖਿਆਈਆਂ ਵਿਚੋਂ ਗੁਜਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਿਸ਼ਨਰੀ ਵਜੋਂ ਸਮਾਜਕ ਜ਼ੁੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਆਪਣੇ ਫ਼ਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ-ਸੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਛਿੱਕੇ ਟੰਗਕੇ, ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁੱਖ ਤਿਆਗਕੇ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਬਣਨ ਲਈ ਕਲਮ ਵਾਹੁਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬੋਲ-ਤੋਲ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੇ ਹੁਝਕੇ, ਤਿੱਖੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ, ਹਾਕਮਾਂ ਦੀਆਂ ਘੂਰੀਆਂ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਧੌਂਸ ਉਸਦੇ ਪੱਲੇ ਪੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਧੁੰਨ ਉਹਨਾ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕਲਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਦੀ ਹੈ, ਜਿਹੜੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਸੱਚ ਨੂੰ ਫਾਂਸੀ ਨਹੀਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਕਲਮ ਵਾਹੀ ਤੁਰੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਇਹਨਾ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਲਾਮਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ 'ਚ ਵਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀਆਂ. ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ, ਲੋਕਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਵੇਲੇ ਉਹਨਾਂ ਨਾਲ ਹੱਕ, ਸੱਚ ਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਬਣਕੇ ਖੜਦੇ ਵੀ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ "ਬਹਾਦਰ ਕਲਮ" ਉਹਨਾ ਦੇ ਦੁੱਖਾਂ, ਤਕਲੀਫ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਿਆਨਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵੱਡੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਕਰੀਡੇਟਿਡ ਕਾਰਡ ਦੇ ਕੇ, ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤ ਬੀਮਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੇ ਕੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਬਿਮਾਰੀ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਰਕਮ ਇਲਾਜ ਲਈ ਦੇ ਕੇ। ਜਾਂ ਕੁਝ ਇੱਕ ਨੂੰ ਬੁਢਾਪਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਕੇ, ਜਾਂ ਫਿਰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਬਖ਼ਸ਼ਕੇ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਤਾਂ ਕੁਝ ਜੁਗਾੜੂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸਲ ਪੱਤਰਕਾਰ, ਜਿਹੜੇ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ 'ਚ ਲੋਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਏ ਹਨ, ਉਹ ਤਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵੱਲ ਮੂੰਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਇੱਕ ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵੱਲ ਮਾਰਦਿਆਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਭਗਤ, ਲੋਕ-ਪੱਖੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਬਾਰ ਉਜਾੜਕੇ, ਜਾਨ ਜ਼ੋਖ਼ਮ 'ਚ ਪਾਕੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ

ਭਾਰਤੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ

ਅਮਰੀਕਾ ’ਚ ਐੱਚ.-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵਾਂ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਵਲੋਂ ਐੱਚ.-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ’ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਖ਼ਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿੱਧੀ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਕਾਂਗਰਸਵੂਮੈਨ ਬੋਨੀ ਵਾਟਸਨ ਕੋਲਮੈਨ ਨੇ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ ‘ਵੈਲਕਮਿੰਗ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸਕਸੈਸ ਐਕਟ’, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੇ ਉਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐੱਚ.-1ਬੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ’ਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕਾਂ ’ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਤਨਖਾਹ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਫ਼ੀਸਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ਾਇਦਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2025 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਐੱਚ.-1ਬੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤਨਖਾਹ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ ’ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ’ਤੇ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਮਾਲਕਾਂ ’ਤੇ 100,000 ਡਾਲਰ ਫ਼ੀਸ ਲਗਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਥਿਤ ਤੌਰ ’ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਕਾਂਗਰਸਵੂਮੈਨ ਕੋਲਮੈਨ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ‘ਛੋਟੀ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਵਾਲਾ’ ਐਲਾਨ ਅਮਰੀਕੀ ਮਾਲਕਾਂ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ, ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਅਤੇ ਖੋਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਹੁਨਰਮੰਦ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ’ਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੋਲਮੈਨ ਨੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐੱਚ.-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਦੇ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਕਾਰਜ ਬਲ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਸਗੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਪ੍ਰਤਿੱਭਾ ਵਿੱਚਕਾਰ ਇੱਕ ਪੁਲ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਕਈ ਡੈਮੋਕ੍ਰੇਟਿਕ ਕਾਨੂੰਨਸਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਹਿ-ਪ੍ਰਾਯੋਜਕਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਊ ਯੋਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਯਵੇਟ ਡੀ. ਕਲਾਰਕ, ਫ਼ਲੋਰੀਡਾ ਦੇ ਲੋਇਸ ਫ੍ਰੈਂਕਲ, ਮੈਸੇਚਿਊਸੇਟਸ ਦੇ ਸੇਠ ਮੌਲਟਨ ਅਤੇ ਜਾਰਜੀਆ ਦੇ ਹੈਨਰੀ ਸੀ. ‘ਹੈਂਕ’ ਜੌਨਸਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਐੱਚ.-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਮਰੀਕੀ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ’ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਹੁਨਰਮੰਦ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐੱਚ.-1ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਧਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਦੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਤਕਨੀਕੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਕਰ ਕੇ, ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸੇ ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ’ਤੇ ਨੇੜਿਓਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਜੰਗ ਵਿਚਾਲੇ ਆਸਮਾਨੋਂ ਵਰ੍ਹਨ ਲੱਗਾ ‘ਤੇਜ਼ਾਬ’, ਸਾਹ ਲੈਣਾ ਵੀ ਹੋਇਆ ਔਖਾ, ਈਰਾਨ ’ਚ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ

ਤਹਿਰਾਨ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਵਿੱਚਾਲੇ ਜਾਰੀ ਜੰਗ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਗੰਭੀਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸੰਕਟ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਵਲੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀ ਈਰਾਨ ਦੀਆਂ ਕਈ ਰਿਫ਼ਾਇਨਰੀਆਂ ਅਤੇ ਤੇਲ ਭੰਡਾਰਨ ਸਥਾਨਾਂ ’ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਧੂੰਆਂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਤਹਿਰਾਨ ਦਾ ਆਸਮਾਨ ਕਾਲਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਇੰਨੇ ਸੰਘਣੇ ਗੁਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚਕਾਰ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਆਸਮਾਨ ਤਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੂਰਜ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਢੱਕ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਘਣੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਇੱਕ ਭਿਆਨਕ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਦਿਸੀ।

ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਗੜ ਗਈ ਜਦੋਂ ‘ਕਾਲੀ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਬਾਰਿਸ਼’ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪੈਣ ਲੱਗੀ। ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਦੀ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬਾਲਕੋਨੀਆਂ ’ਤੇ ਕਾਲੇ ਦਾਲ ਦੇ ਧੱਬੇ ਰਹਿ ਗਏ। ਵਸਨੀਕਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦਿੱਖ ਇੰਨੀ ਮਾੜੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਚੜ੍ਹਦੇ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਹੈੱਡਲਾਈਟਾਂ ਚਾਲੂ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੇਜ਼ ਜਲਣ ਦੀ ਬਦਬੂ ਫ਼ੈਲ ਗਈ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਈਰਾਨੀ ਤੇਲ ਉਤਪਾਦ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਕੇਰਾਮਤ ਵੇਸਕਾਰਮੀ ਨੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਹਮਲੇ ਨੇ ਤਹਿਰਾਨ ਅਤੇ ਅਲਬੋਰਜ਼ ਵਿੱਚ 4 ਤੇਲ ਡਿਪੂਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਲੌਜਿਸਟਿਕ ਸੈਂਟਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਹਮਲਿਆਂ ਕਾਰਨ ਲੱਗੀ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ ਘੰਟਿਆਂਬੱਧੀ ਬਲਦੀ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨਿਕਲੇ ਧੂੰਏਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 4-6 ਮਜ਼ਦੂਰ ਮਾਰੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਤੇਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਇਵਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਥਾਵਾਂ ’ਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਈਰਾਨ ਦੀ ਰੈੱਡ ਕ੍ਰੀਸੈਂਟ ਸੋਸਾਇਟੀ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕਣਾਂ ਕਾਰਨ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਕਤ ਅਤੇ ਚਮੜੀ ਦੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 10 ਮਿਲੀਅਨ (ਇੱਕ ਕਰੋੜ) ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਤਹਿਰਾਨ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਘਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਈਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਬਾਹਰੀ ਹਵਾ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਤੇ ਖਿੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੰਦ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਕਣਾਂ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਬੂੰਦਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰੋਂ ਘਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਿੱਚਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਏ.ਸੀ. ਦੀ ਵਰਤੋਂ ’ਤੇ ਵੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ ਹੈ। ਗਵਰਨਰ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੰਮ ਲਈ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣਾ ਪਵੇ, ਤਾਂ ਮਾਸਕ ਪਹਿਨਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਤੇਜ਼ਾਬੀ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਧੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਚਮੜੀ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ੋਖ਼ਮ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਰੈੱਡ ਕ੍ਰੀਸੈਂਟ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੱਕ ਅਤੇ ਗਲੇ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਰੇ ਘੋਲ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਾਲੀ ਕਾਲੀ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੇ ਕਣਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਉੱਥੇ ਫ਼ਸ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸੜਕਾਂ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਤੇਲ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਧੱਬੇ ਜੰਮ ਗਏ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਜਿਹਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਈਰਾਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਜੰਗ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਾਰਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ।

ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਕਾਤਲ ਐਲਨ ਲੇਜਰ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ’ਚ ਮੌਤ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ ਸਜ਼ਾ

ਵੈਨਕੂਵਰ, 12 ਮਾਰਚ(ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : 1989 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੌਰਾਨ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਮਿਰਾਮੀਚੀ ਇਲਾਕੇ ’ਚ ਕਈ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੱਕ ਦਹਿਸ਼ਤ ’ਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਲੜੀਵਾਰ ਕਾਤਲ ਐਲਨ ਲੇਜੇਰ ਦਾ 78 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ’ਚ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਐਲਨ ਲੇਜੇਰ ਦੀ ਮੌਤ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਅਲਬਰਟਾ ਸੂਬੇ ’ਚ ਸਥਿਤ ਐਡਮੰਟਨ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ’ਚ ਹੋਈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਐਲਨ ਲੇਜੇਰ 1989 ਵਿੱਚ ਨਿਊ ਬਰੰਜ਼ਵਿਕ ਸੂਬੇ ਦੇ ਮਿਰਾਮੀਚੀ ਖੇਤਰ ’ਚ ਕਈ ਭਿਆਨਕ ਹੱਤਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਲਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ’ਚ ਡਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਚਰਚਿਤ ਅਪਰਾਧਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ। ਬਾਅਦ ’ਚ ਪੁਲੀਸ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮਗਰੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਫ਼ੈਡਰਲ ਜੇਲ੍ਹ ’ਚ ਬੰਦ ਸੀ।

2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਸਕੂਲ ਬੰਦ, ‘ਵਰਕ ਫ਼ਰੋਮ ਹੋਮ’ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ! ਪਾਕਿਸਤਾਨ ’ਚ ਗਰਮਾਇਆ ਤੇਲ ਸੰਕਟ

ਇਸਲਾਮਾਬਾਦ, 12 ਮਾਰਚ(ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਪਾਕਿਸਤਾਨ ’ਚ ਤੇਲ ਦੀ ਭਾਰੀ ਕਿੱਲਤ ਕਾਰਨ ਹਾਲਾਤ ਬੇਹੱਦ ਨਾਜ਼ੁਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਵਧ ਰਹੇ ਸੰਕਟ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਾਹਬਾਜ਼ ਸ਼ਰੀਫ਼ ਨੇ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਬਾਲਣ ਦੀ ਬਚਤ ਲਈ ਕਈ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਫ਼ੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੇਲ ਦੀ ਖਪਤ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ 2 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੁਰੰਤ ਔਨਲਾਈਨ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਹਨਾਂ ਅਤੇ ਬੱਸਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੇਲ ਦੀ ਬੱਚਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਤੇਲ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਹਫ਼ਤੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ 4 ਦਿਨ ਹੀ ਕੰਮ ਹੋਵੇਗਾ। ਫ਼ੈੱਡਰਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ‘ਵਰਕ ਫ਼ਰੋਮ ਹੋਮ’ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕ ਦਬਾਅ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ 2 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਫ਼ਿਊਲ ਅਲਾਊਂਸ (ਤੇਲ ਭੱਤੇ) ’ਚ 50 ਫ਼ੀਸਦੀ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗ੍ਰੇਡ-20 ਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਤਨਖਾਹ 3 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 2 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਤਨਖਾਹ ਵੀ ਕੱਟੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ, ਮੱਧ ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਤੇਲ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ’ਚ ਤੇਲ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਧ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ’ਤੇ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੰਕਟ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤਕ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ’ਤੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬਹਿਰੀਨ ’ਚ 5 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਈਰਾਨੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਾਇਰਲ ਕਰਨ ਦਾ ਲੱਗਾ ਦੋਸ਼

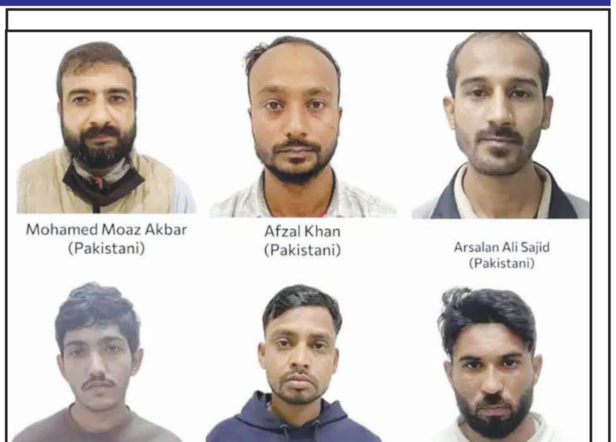

Mohamed Moaz Akbar (Pakistani) · Afzal Khan (Pakistani) · Arsalan Ali Sajid (Pakistani)
Ahmed Mumtaz (Pakistani) · Mohamed Israfel Meer (Bangladeshi) · Abdul Rahman Abdul Sattar (Pakistani)

ਮਨਾਮਾ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਬਹਿਰੀਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਰਾਨੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ’ਤੇ ਫ਼ੈਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ 5 ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੰਗਲਾਦੇਸ਼ੀ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨਾਲ ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਡਰ ਫ਼ੈਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਬਹਿਰੀਨ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਰਾਨੀ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਬਣਾ ਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ’ਤੇ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ। ਮੰਤਰਾਲੇ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧਾ-ਚੜ੍ਹਾ ਕੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ’ਤੇ ਮਾੜਾ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਬਹਿਰੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਵਾਲੇ ਵੀਡੀਓ ਜਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕਰਨ ’ਤੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਘਟਨਾ ਦੀ ਲਾਈਵ ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਜਾਂ ਮਿਜ਼ਾਇਲ ਦੇ ਮਲਬੇ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਵਿੱਚ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਦਹਿਸ਼ਤ ਫ਼ੈਲ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸਿਰਫ਼ ਬਹਿਰੀਨ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਰਾਨੀ ਹਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਭਰਮਾਊ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਫ਼ੈਲਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ 300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁਵੈਤ ਵਿੱਚ ਵੀ 3 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫ਼ੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਅਤੇ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਸ਼ੇਅਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਬਹਿਰੀਨ ਸਥਿਤ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਦੂਤਾਵਾਸ ਨੇ ਉੱਥੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਫ਼ੋਟੋ ਜਾਂ ਵੀਡੀਓ ਨਾ ਬਣਾਉਣ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮਨਾਮਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇੱਕ ਇਰਾਨੀ ਹਵਾਈ ਹਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 29 ਸਾਲਾ ਔਰਤ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹੁਣ ਤਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਿਜ਼ਾਇਲਾਂ ਅਤੇ 173 ਡਰੋਨ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਕਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜੰਗ ਨੇ ਮਿਡਲ ਈਸਟ ’ਚ ਭਾਰਤੀ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ’ਤੇ ਲਾਈ ਬ੍ਰੇਕ !

ਖ਼ਤਰੇ ’ਚ 3 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨੌਕਰੀਆਂ

ਦੁਬਈ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਵੱਧਦੇ ਤਣਾਅ ਦਾ ਅਸਰ ਹੁਣ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਮਿਆਂ ’ਤੇ ਵੀ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਖਾੜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕੁੱਝ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਯਕੀਨੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਖਾੜੀ ਸਹਿਯੋਗ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ (ਜੀ.ਸੀ.ਸੀ) ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੁਸਤ ਪੈ ਗਈ ਹੈ।

ਭਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਤਕ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ 3 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਿਤ ਨੌਕਰੀਆਂ ’ਤੇ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਆਰਜ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲੱਗਭਗ 90 ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਉਸਾਰੀ, ਤੇਲ ਤੇ ਗੈਸ, ਹੌਸਪੀਟੈਲਿਟੀ ਅਤੇ ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਹਾਲਾਤ ਨੂੰ ਆਮ ਵਰਗੇ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਮੌਜੂਦਾ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਭਰਤੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਨਵੀਆਂ ਭਰਤੀਆਂ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਹੌਲੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਮੁੰਬਈ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਓਵਰਸੀਜ਼ ਭਰਤੀ ਏਜੰਸੀ ਮੁਤਾਬਕ ਪੱਛਮੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਵੱਧਦੇ ਤਣਾਅ ਕਾਰਨ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਤੇ ਭਰਤੀ ’ਤੇ ਤੁਰੰਤ ਅਸਰ ਪਿਆ ਹੈ। ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਲੱਗਭਗ ਇੱਕ ਲੱਖ ਤੋਂ ਡੇਢ ਲੱਖ ਭਾਰਤੀ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਲਈ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਕਿਸੇ ਕਾਮੇ ਦੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਸ ਦੇ ਕੰਮ ’ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੱਕ ਦੀ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭਗ 3 ਮਹੀਨੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਰਲ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਤੇਲੰਗਾਨਾ ਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਗੁਜਰਾਤ ਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਤੋਂ ਵੀ ਮਾਹਿਰ ਕਾਮਿਆਂ ਦੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਉੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਕੁੱਝ ਰਾਹਤ ਦੇ ਕਦਮ ਵੀ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਵੀਜ਼ਾ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਆਰਜ਼ੀ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ’ਚ ਲੋਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਨਾ ਪਹੁੰਚ ਜਾਣ। ਸੰਯੁਕਤ ਅਰਬ ਅਮੀਰਾਤ ਨੇ 28 ਫ਼ਰਵਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਓਵਰਸਟੇਅ ਜੁਰਮਾਨਾ ਮੁਆਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਕੁਵੈਤ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਵੀਜ਼ਾ ਵਿਸਤਾਰ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਜੀਟਲ ਵਿਵਸਥਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕਤਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਰਜ਼ੀ ਉਪਾਅ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ, ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਿੰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫ਼ਾਇਨਾਂਸ, ਕੰਪਲਾਇੰਸ, ਆਰਟੀਫ਼ਿਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਤੇ ਈ-ਕਾਮਰਸ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਮੰਗ ਵਧੀ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੰਕਟ ਲੰਮਾ ਚੱਲਿਆ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਉੱਚ ਹੁਨਰ ਵਾਲੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਊਰਜਾ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਆਮ ਤੌਰ ’ਤੇ ਸਮਾਂ-ਹੱਦ ਕਾਰਨ ਜਲਦੀ ਫ਼ਿਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਤਣਾਅ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਯੂ.ਏ.ਈ., ਕਤਰ ਤੇ ਸਾਊਦੀ ਅਰਬ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਆਪਣੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਰਥਿਕਤਾ ਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਕਾਰਨ ਹੁਣ ਵੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਹੁਨਰ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸੁਧਾਰ ਵੀ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਾਮਿਆਂ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਯੂ.ਏ.ਈ. ਨੇ 2024 ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ। ਕਤਰ ਨੇ 2021 ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕਾਮਿਆਂ ਲਈ ਗੈਰ-ਪੱਖਪਾਤੀ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਜਰਤ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ। ਬਹਿਰੀਨ ਤੇ ਓਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਹਾਲੀਆ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਤ ਸੁਧਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ।

ਜੰਗ ਦਾ ਕਹਿਰ ! ਲਿਬਨਾਨ ’ਚ 7 ਦਿਨਾਂ ’ਚ 83 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਨਿਊਯਾਰਕ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਬਾਲ ਸੰਸਥਾ ਯੂਨੀਸੈਫ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਜ਼ਰਾਇਲ ਤੇ ਹਿਜ਼ਬੁੱਲਾ ਵਿੱਚਕਾਰ ਜੰਗ ਕਾਰਨ ਪਿਛਲੇ 7 ਦਿਨਾਂ ’ਚ ਲਿਬਨਾਨ ਵਿੱਚ 83 ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ 254 ਬੱਚੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਯੂਨੀਸੈਫ਼ ਦੇ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ 2 ਮਾਰਚ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਸ ਸੰਘਰਸ਼ ਵਿੱਚ ਔਸਤਨ ਹਰ ਦਿਨ 10 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਾਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਗਭਗ 36 ਬੱਚੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਯੂਨੀਸੈਫ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਹਾਲੀਆ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ ’ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ ਛੱਡਣੇ ਪਏ ਹਨ। ਲੱਗਭਗ 7 ਲੱਖ ਲੋਕ ਬੇਘਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗਭਗ 2 ਲੱਖ ਬੱਚੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਲਿਬਨਾਨ ਦੀ ਸੰਸਦ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਦੀ ਚੋਣਾਂ 2 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਟਾਲ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਸਕੂਲ ਗੋਲੀਬਾਰੀ

ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ’ਤੇ ਕੀਤਾ ਮੁਕੱਦਮਾ

ਵੈਨਕੂਵਰ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ) : ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵਿੱਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਸਿਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਚੈਟਬੋਟ ਨਿਰਮਾਤਾ ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਇੱਕ ਸਮੂਹਿਕ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਆਰਟੀਫ਼ੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ-ਆਧਾਰਤ ਗੱਲਬਾਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਚੈਟਜੀਪੀਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ।

ਓਪਨ ਏ.ਆਈ. ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਹਮਲਾਵਰ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੇ 10 ਫ਼ਰਵਰੀ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਟੰਬਲਰ ਰਿਜ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੁਲੀਸ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ।

ਹਮਲਾਵਰ, ਜੈਸ ਵੈਨ ਰਸਟਸੇਲਰ ਨੇ 8 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਫ਼ਿਰ ਆਪਣੀ ਜਾਨ ਲੈ ਲਈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਮਲਾਵਰ ਦਾ ਚੈਟਜੀਪੀਟੀ ਖਾਤਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖਾਤਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ।

ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਖਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਟੰਬਲਰ ਰਿਜ ਵਰਗੀ ਸਮੂਹਿਕ-ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਚੈਟਜੀਪੀਟੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰ ਨੇ ਚੈਟਜੀਪੀਟੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਸਹਿਯੋਗੀ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਥਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਵਿੱਦਿਆਰਥਣ ਮਾਇਆ ਗੇਬਾਲਾ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਤਿੰਨ ਗੋਲੀਆਂ ਲੱਗੀਆਂ - ਇੱਕ ਸਿਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਗਰਦਨ ਵਿੱਚ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਉਸ ਦੇ ਗਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ। ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਲੱਗੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਥਾਈ ਮਾਨਸਿਕ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਅਪੰਗਤਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ’ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਸੁਨੇਹਾ ਤੁਰੰਤ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਯੂ.ਕੇ. ’ਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ’ਤੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗੇਗੀ ਪਾਬੰਦੀ, ਹਾਊਸ ਆਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ’ਚ ਡਿੱਗਿਆ ਪ੍ਰਸਤਾਵ

ਲੰਡਨ, 12 ਮਾਰਚ (ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ): ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਈ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ। ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ’ਤੇ ‘ਚਿਲਡਰਨਜ਼ ਵੈਲਬੀਇੰਗ ਐਂਡ ਸਕੂਲਜ਼ ਬਿੱਲ’ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹਾਊਸ ਔਫ਼ ਲਾਰਡਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਹਾਊਸ ਔਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ 307 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 173 ਵੋਟਾਂ ਨਾਲ ਡਿੱਗ ਗਿਆ। ਹਾਊਸ ਔਫ਼ ਕਾਮਨਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੋਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਿਬਰਲ ਡੈਮੋਕਰੇਟਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਟੈਂਡ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਪੱਕੇ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਯੂ.ਕੇ. ਵਿੱਚ 16 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ’ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਰਚਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕਈ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਵੋਟ ਪਾਈ ਹੈ। ਕੰਜ਼ਰਵੇਟਿਵ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ’ਤੇ ‘ਚਿਲਡਰਨਜ਼ ਵੈਲਬੀਇੰਗ ਐਂਡ ਸਕੂਲਜ਼ ਬਿੱਲ’ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਰਾਹੀਂ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਯੂ.ਕੇ. ਦੀ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਬਹਿਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੈਡੋ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਸੈਕਰੇਟਰੀ ਲੌਰਾ ਟ੍ਰੌਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਿਤੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਵਾਲੀ ਹੈ ਅਤੇ 40 ਫ਼ੀਸਦੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਮਾਰਟਫ਼ੋਨ ’ਤੇ ਅਸ਼ਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।